

RETROSPECTIVĂ
PICTURĂ - DESEN

2 0 1 2

George Zlotescu

MUZEUL MUNICIPIULUI
BUCUREȘTI

SOCIETATEA COLECȚIONARILOR
DE ARTĂ DIN ROMÂNIA

PICTORUL
GEORGE ZLOTESCU

RETROSPECTIVĂ PICTURĂ - DESEN
6 SEPTEMBRIE - 15 OCTOMBRIE 2012

BUCUREȘTI
2012

Realizatori: **Vasile Parizescu, Camelia Stănescu**

Organizatori: **Vasile Parizescu, Karlfried Patzelt, Lucian Mașek**

Foto și grafică: **Ștefan Csampai**

Tiraj: 60 exemplare

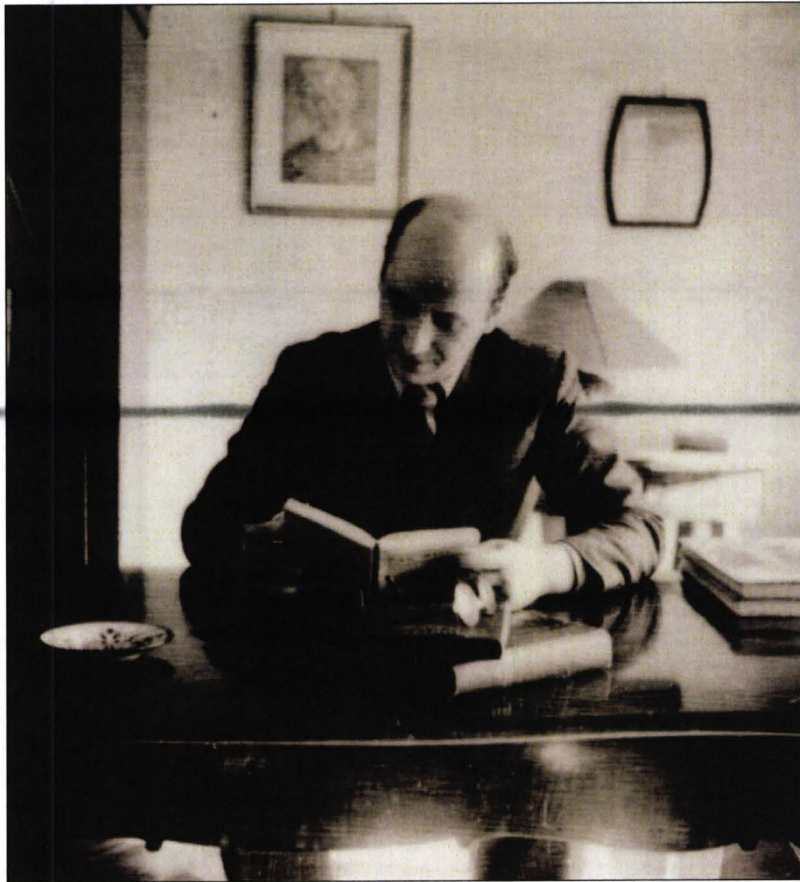
Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Pictor George Zlotescu : retrospectivă pictură - desen :

6 septembrie – 15 octombrie 2012. - București : Irecson, 2012

ISBN 978-973-7694-86-7

75(498) Zlotescu,G.

GEORGE ZLOTESCU
1906 - 1983

VIAȚA PICTORULUI ÎN CÂTEVA TUȘE

Gheorghe (George, Geo) Zlotescu: 2 nov. 1906 Bacău - 2 iul. 1983 București.

Tatăl: Gheorghe Zlotescu, ofițer activ, decedat în 1909.

Mama: Virginia Zlotescu născută Climescu, decedată în 1949.

**George Zlotescu -elev-
premiantul clasei la Bacău**

**George Zlotescu - în anii tinereții când
primea primele PREMII naționale pentru pictură**

Studii: 7 clase primare la Bacău, clasa a 8-a la Liceul Lazăr din București, bacalaureat;

Școala de arhitectură din București, abandonată în anul al III-lea;

Academia particulară de Artă Plastică Ileana patronată de Ion Theodorescu-Sion;

**Bustul pictorului
Theodorescu Sion
Autor: Cornel Medrea**

**Artistul George Zlotescu la
Paris, în primăvara anului 1936**

În perioada **1936-1937** studiază pictura la Paris cu maestrul francez André Lhote și Friesz Othon;
Prima afirmare: în 1931, tabloul *Crucifixul* este premiat pentru "compoziția ingenioasă, studiul profund și prețios ca materie", cu **Premiul Anastase Simu pentru debut**, fiind achiziționat de către marele colecționar de artă;

1932 - Este premiat la Salonul Oficial de Pictură, Sculptură și Grafică;

În perioada **1932-1942** - cu excepția anului 1936, participă la Saloanele Oficiale, numărându-se an de an printre premianți. Expune pictură, desen și gravură;

De la Salonul Oficial
 D. prin ministru al Instrucțiunii, cultelor și artelor profesor N. Iorga în urma vizitei ca a făcut la Salonul Oficial de pictură și sculptură în ziua de 19 Mai a. e., a aprobat propunerea juriului salonului, acordând expozițiilor merитоși 10 premii a câte 4000 lei, și anume 6 premii pentru pictură și 4 premii pentru sculptură, următorilor, așchiți:

Pictorii: Anghelajă Octav, Iordache Dem., Miracovici Cămila, Moscu Alexandru, Nichita George și Zlotescu George.

Sculptorii: Bocanu Mariana, Fekete Iosif, Olah George și Rădulescu Jiquida Ana.

Totodată s'au acordat de juriul salonului următoarele premii instituite cu asențământul ministerului: „Premiul Simu pentru sculptură” în valoare de 5000 lei, instituit de d-na Elena Simu, sculptorului Iakob Andrei; „Premiul Simu pentru pictură” în valoare de 5000 lei, instituit de d-nea Anas-tase Simu, d-rei pictor Coca Crețoin; și „Premiul municipalul București” în valoare de 20.000 lei, instituit de d. primar general al municipiului Capl. tatei sculptorului Vasiliu-Falti.

Salonul este deschis zilnic între orele 9-13 și 15-19, până la 15 Iunie a. e.

forță a capului.
 GEORGE ZLOTESCU, expune în partea din dreapta a boxei din mijloc uleiuri și desene colorate. Ținându-se departe de public și în genere refractar manifestărilor prin expoziții Zlotescu este totuși un nume cunoscut prin accentul personal pe care l-a adus întotdeauna în rarele lui apariții.

Tot ceea-ce se cunoaște înău de la Zlotescu până acum este cu totul altceva decât ceea-ce pune astăzi la Dalles. Diverș, capricios, nefixat, prins de o fugară fantazie până acum, George Zlotescu apare în plin abuchum problematic, într-o extraordinară exuberanță creditoare.

Dacă pictorul din boxa precedentă se întâlnește cu Lukian în poezia lui gravă, ajungând până la titanicul sentiment brenghe-lian, Zlotescu are zone de întâl-nire cu Lukian în rarele lui mo-mente de arzătoare patimă ova-ccentrate în acele așchi-porire în care așchi-lungă de țasărit își pune sigiliul unei arte filtrate prin're experiență milenară.

Complexitate, sufletului romă-nesc este fără îndolală determi-nală de spațiu lui care conține aproape tot ce ce se include ca peisajiu. De așchi în arta noas-tră populară decorativă, întâl-nim tot atât de frecventă tonurile stinse ca și pe cele vii. Pictura lui George Zlotescu, exprimă a-creastă latură, exuberanță a su-fletului românesc, zona lui fastă, de continuă procesiune parad-izică pe care a întâlnim în poe-mul lui Eminescu, „Călin”.

Prin această expoziție pictorul Zlotescu manifestă expresia unei tinereți încărcate de aur. Proble-matica lui însă, deși clară ca ziua, este greu accesibilă asfietelor îmbăcsite de tot ceea-ce ne aparține și mai ales sclerozate de bătrânețe.

1932 - Premiul Ministerului Instrucțiunii;

1933 - Premiul Municipiului Capitalei pentru pictură;

1935 - pictează în cadrul unui colectiv de artiști panourile unei expoziții de pe Șoseaua Kiseleff;

Din **1935** este secretar de redacție la revista pentru răspândirea frumosului **Arta și Omul**;

Schite de costum imaginate pentru un spectacol teatral de Geo Zlotescu.

1937 - Este premiat pentru Autoportretul aflat în prezent alături de alte picturi semnate Geo Zlotescu, la Muzeul Național de Artă;

1939 - Pictează pavilionul Mihai Eminescu în cadrul *Lunii Bucureștilor*;

În **1940** expune pictură și desen la Sala Dalles (împreună cu Gh. Vânătoru, Valentin Hoeflich și Alexandru Basarab);

1940 - **Premiul pentru Pictură** la Salonul Oficial de pictură, sculptură și grafică și i se atribuie **Premiul Ministerului Cultelor**;

Iunie 1940 - participă la prestigioasa Expoziție de Artă Română Modernă din cadrul *Lunii Bucureștilor*;

- **Expoziție personală la Ateneul Român.**

- - Semnează împreună cu pictorul Vânătoru decorurile piesei de teatru *Icarii de pe Argeș* de Ion Luca, pusă în scenă la Teatrul Național din

București. Scenografia a fost elogiată de Petru Comarnescu în *Revista Fundațiilor Regale*.

În timpul războiului lucrează la Secția Propagandă a Marelui Stat Major al Armatei.

Noiembrie 1941- participă cu mai multe lucrări la Expoziția Armatei de la Ateneul Român. Creațiile exprimă aversiunea artistului față de regimul bolșevic, în exponate precum *Jonglerul de la Kremlin*, *Uciderea hydrei bolșevice*, *Mitul bolșevic*, *Împărăția lui Stalin*.

1942 - participă cu lucrări la expoziția cu vânzare de la Sala Nicolae Cristea din București.

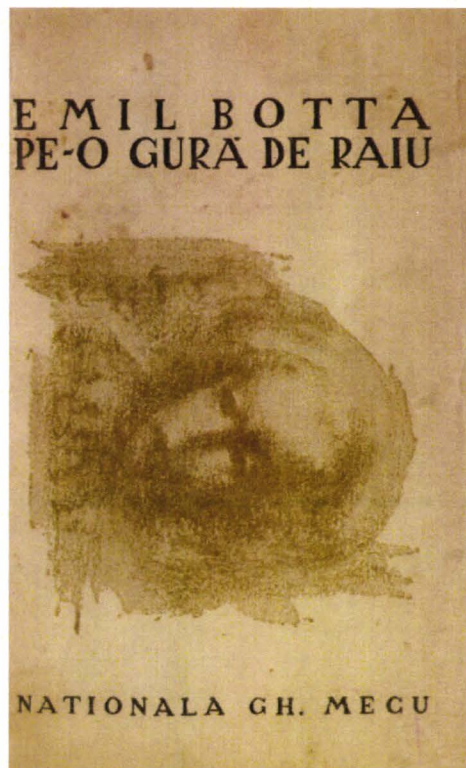
După 1948 este scos din viața artistică.

1958 - participă cu afișe publicitare la Expoziția Inter-regională de pictură, grafică și sculptură;

Ilustrație de carte: *Poezii de Mihai Eminescu* (1939); drama *Alkestis* de Dan Botta (1939); copertă la volumul de poezii *Fuga cerbilor* de Victor Stoe (1940); *Basmе din Finlanda* de Z. Topelius (1941); *Pe-o gură de raiu*, poeme de Emil Botta (1943); *Lupul care a uitat proverbele*, povești în versuri pentru copii de Dan Ursuleanu (1981); *Povești cu poze și pozne*, versuri pentru copii de Dan Ursuleanu (1989).

Cronici și comentarii de artă în presa epocii: revistele *Arta* (1932), *Axa* (1932-1933), *Arta și Omul* (1934-1936), *Buna Vestire* (1937), *Sfarmă Piatră*.

Despre pictura lui apar articole elogioase în *Vremea*, *Gândirea*, *Revista Fundațiilor Regale*, *Buna Vestire*, *Curentul*, *Universul literar și artistic* (unde au apărut cronici flatante semnate de Gheorghe Oprescu despre participări ale lui Zlotescu la Saloanele Oficiale), *Arta*, *Arta și Omul*.

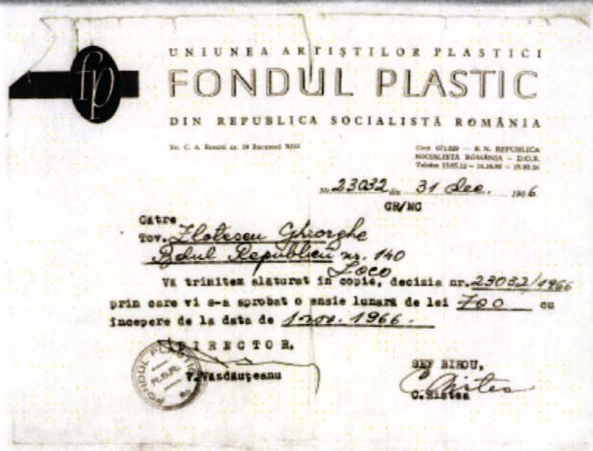

În **1956**, este admis ca membru stagiar al Fondului Plastic al Uniunii Artiștilor Plastici – secția grafică;

Afișe publicitare semnate George Zlotescu.

Din **1963** devine membru definitiv al Fondului Plastic al U.A.P.;

Încă din 1953 i se declanșează o chinuitoare artroză. E țintuit la pat, internat de mai multe ori, putând să lucreze din ce în ce mai greu. Jurnalul său, nepublicat, oferă mărturii zguduitoare în acest sens. În ultimii ani ai vieții supraviețuiește tragic, datorită devotamentului surorii sale Elena (Lilica) și prin ajutorul unor prieteni apropiați.

Absența lui Zlotescu din galeriile de artă, timp de peste o jumătate de veac, din cauza regimului comunist, a contribuit la așternerea uitării peste numele și opera sa. Abia în anul 1998 a fost organizată o primă expoziție retrospectivă a artistului la Bacău, localitatea sa natală. De atunci, o mână de oameni inimoși se luptă pentru a readuce în atenția publicului personalitatea acestui pictor nedreptățit de istorie. Lucrările lui George Zlotescu figurează în muzee, colecții particulare, la Cabinetul de Stampe al Academiei Române și în colecția Virgil Cioflec de la Cluj.

Maria Stănescu
Ianuarie 2004

George Zlotescu în expoziții postume

George Zlotescu (1906-1983) se înscrie într-o generație de pictori care au avut cultul desenului și fervoarea culorii.

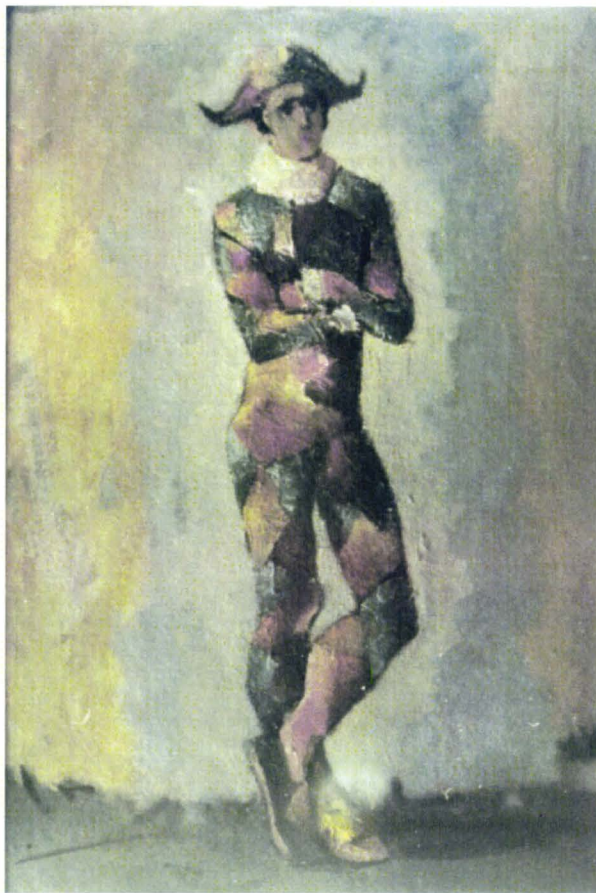
Artistul s-a remarcat în pictura de șevalet, în desen și gravură, în ilustrația de carte, a realizat schițe pentru costume de teatru și chiar pictură scenică. Adevărata măsură a talentului său o atestă în planul desenului, unde exegeza de specialitate îi rezervă un fotoliu de onoare între cei mai valoroși creatori români ai genului. Marele istoric de artă G. Oprescu scria despre el: „Zlotescu este un excelent desenator”. Pictorul are parte și de elogiul reputatului colecționar și comentator de artă Nicolae Argintescu-Amza: „O tehnică spirituală și o remarcabilă viziune decorativă aduce domnul Zlotescu. Ceea ce trebuie însă subliniat este că în viziunea d-sale, în cadre decorative, dar dincolo de decorativ se încearcă reajungerea la emoția picturală și la esențe sufletești de prețioasă umanitate prin depășirea poetică a limitelor decorative. Desenele colorate ale d-sale și guașele sunt de o delicateță, o virtuozitate și o vervă neobișnuite.”

Iar în lucrarea **Desenul românesc în prima jumătate a sec. XX** (Editura Meridiane, 1984) Amelia Pavel, referindu-se la întreaga creație a lui George Zlotescu, îl situează pe un loc de frunte, detașându-l de colegii de generație, pentru remarcabile reușite în arta portretului grafic și a ilustrației de carte.

De la artist ne-au rămas și pagini de cronică plastică, etalând analize profunde, redactate într-un limbaj elegant ce evidențiază un cert talent literar. Comentariile sale despre Ciucurencu, Șirato, Lucian Grigorescu, Picasso, Chagall etc. dezvăluie o cultură solidă, o intuiție sigură a valorilor și o argumentație convingătoare.

În anii comunismului, Zlotescu se izolează, dispărând total din comunitatea artistică. Va continua să picteze, însingurat, fără a-și mai expune public lucrările, ca și de decepții morale pricinuite de apăsarea regimului totalitar. Referindu-se la absoluta retragere a artistului din viața publică, istoricul și criticul de artă Octavian Barbosa scria: “Cât anume din această reclusiune se datorează unor factori exteriori, ținând de vicisitudinile sociale și cât anume exprimă o asumare subiectivă a unui destin, predeterminat temperamental, este greu de știut. În orice caz, inaderența la solicitările unui timp, istoricește atât de blamabil, constituie dovada unei trăsături de caracter cu accente discrete de eroism.”

Barbosa îl consideră pe artist “un entuziast al purității, ce nu a fost bântuit de ispita parvenirii și a

gloriei de circumstanță.”

Inițiativa pentru acțiunea de restituire și de reintegrare în circuitul valorilor artei plastice românești a pictorului George Zlotescu i-a aparținut regretatului poet băcăuan Octavian Voicu, neobosit cercetător de arhive.

Primul pas l-a constituit **Retrospectiva Zlotescu – Bacău, 1998**. Expoziția a fost realizată de Muzeul Județean de Artă din Bacău, în colaborare cu Ministerul Culturii, Uniunea Artiștilor Plastici din România, Prefectura județului Bacău, Inspectoratul Județean de Cultură și Societatea Colecționarilor de Artă din România. Organizatorul retrospectivei a fost d-na Angela Scarlat, muzeograf la Muzeul de Artă Bacău.

Lucrările cuprinse în expoziție au fost împrumutate de la Biblioteca Academiei (Cabinetul de Stampe), Muzeul Național de Artă al României, Muzeul Colecțiilor de Artă, Muzeul de Istorie și Artă al Municipiului București, precum și de la colecționari particulari: Camelia Stănescu, Ileana Lucia Florea, Cornelia și Eugenia Petreanu, Sofia Șincan etc.

În perioada iunie-august 2002, G. Zlotescu e prezent cu lucrări semnificative în cadrul expoziției **Grafică și sculptură în România interbelică** organizată la Palatul Suțu din capitală de Muzeul Municipiului București și Muzeul de Artă al României.

În intervalul de timp noiembrie-decembrie 2004, câteva tablouri ale lui Zlotescu au fost expuse la Muzeul Cotroceni, organizator al evenimentului artistic, în colaborare cu Societatea Colecționarilor de Artă din România. Expoziția a avut tema **Florile în pictura românească din colecții particulare**.

Toamna anului 2012 a ocazionat două expoziții paralele în care vizitatorii au putut admira creații de artă plastică ale lui George Zlotescu – una la Palatul Suțu și o alta la Muzeul Național Cotroceni. Retrospectiva **Un nedreptățit al culturii românești: George Zlotescu – un destin incredibil** a fost pusă în operă între 6 septembrie - 15 octombrie de Muzeul Municipiului București și Societatea Colectionarilor de Artă din România și a prilejuit cea mai cuprinzătoare etalare a operei artistului.

În numărul din 13 septembrie 2012 al ziarului *Cotidianul*, Victoria Anghelescu prezenta astfel această expoziție: „Selecția de lucrări descoperă evoluția artistului, etapele de căutare și de maturitate ale unui creator aflat, ca majoritatea congenerilor lui, între lumea culturală românească și arta occidentală a vremii, mai ales în formula ei pariziană. Picturi marcate de romantism, ca un frumos *Autoportret* din tinerețe, plăcerea surprinderii scenelor de bodegă sau de târg, pariziene sau autohtone, în care moștenirii impresionismului i se adaugă accentele unui expresionism îmblânzit, peisaje nostalgice, uneori cu lumină tamisată, construite cu rigoare, naturi statice ce par câteodată, ca în cazul celei cu banane, ieșite din penelul unui fov.

Interesantă în creația lui George Zlotescu este capacitatea de a aborda cu egală măiestrie desenul și culoarea. Linia fină, nervoasă, construind volumele cu afecțiune, ca în portetele surorii sale, sau monumentalizând, în câteva trăsături de creion, de tuș și de laviu proiecte de compoziții religioase, este egalată ca expresivitate de gama cromatică echilibrată chiar în lucrările contrapunctice, etalând tonuri incandescente.

(...) Sensibilitatea artistului este marcată de trăirea specială în fața fiecărui motiv. Tumultuoasă uneori, asociind pensulei cuțitul, în straturi de culoare reliefate pe pânză, visătoare alteori, când suprafața cromatică devine aproape transparentă.

O suită de portrete mărturisesc calitățile sale de psiholog, dar și o apropiere tandră de model, vizibilă în contururile moi, calde, în culorile pastelate, în decorativismul fondurilor pe care se profilează modelul, fie că ne gândim la *Femeie citind* sau la *Portretul surorii autorului*. Un loc special în expoziție îl ocupă autoportretele. Se detașează între ele, prin maniera plastică și expresivitate, *Autoportret în albastru*, cu figura ce se pierde în fondul pânzei, *Autoportret cu fular alb*, *Un arlechin (Autoportret)* și, emoționant, *Ultimul autoportret*.

Imaginația debordantă se adaugă calităților grafice în cele câteva ilustrații de cărți pentru copii, expuse în vitrine, sau în altă zonă intelectuală și de sensibilitate, în cele realizate pentru versurile lui Emil Botta, de care l-a legat o îndelungată prietenie.

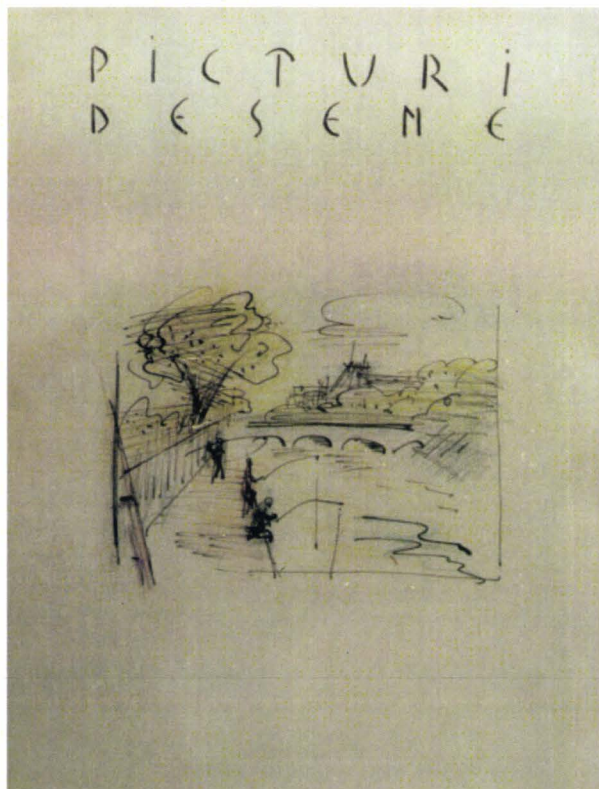
Bolnav, uitat de public, George Zlotescu s-a stins în 1983. Lucrările, ca și amintirea lui vie, au rămas în câteva colecții de artă și în inima unor colecționari, ca Radu Bogdan Florea, Corina Dima, Dan Ursuleanu, Ileana Lucia Florea, Camelia Stănescu, Florica Bogrea, care îi aduc acum un omagiu cu această expoziție.”

În fine, cea mai recentă prezentă a lui Zlotescu într-un spațiu expozițional s-a înregistrat la Muzeul Național Cotroceni (27 sept.-11 noiembrie 2012), cu prilejul expoziției **Grafica în pictura românească din colecțiile particulare**, organizată de Societatea Colectionarilor de Artă din România. Aici au fost etalate 6 desene ale artistului.

Recuperarea artistică a operei lui George Zlotescu (la care și-a adus o consistentă contribuție dl. Vasile Parizescu, președintele S.C.A.R) este recunoașterea postumă a unui eminent creator de artă, cel care încerca să înțeleagă în profunzime taina picturii, atunci când scria:

„... o operă de artă își impune singură punctul de vedere cu forța și originalitatea proporțională talentului celui ce a plămădit-o. În definitiv, cine poate și cine a putut spune vreodată cum trebuie făcută pictura? Fiindcă pictura nu se face la spițerie, pictura se naște la flacăra duhului din dar și se întrupează în material (recte culoare). Ca orice artă, ca orice lucru de esență divină.”

Camelia Stănescu

Gheorghe Zlotescu, sub zodia desenului

Să fim limpezi: nu mă adresez acum dvs. de pe poziția unui expert în exegeza sau în istoria artelor plastice. Faptul că îmi permit să vă rețin câteva minute izvorăște din relația mea personală cu Geo Zlotescu, pe care l-am cunoscut îndeaproape în ultimii ani ai vieții sale, înnoștată de harul talentului și de o nemeritată uitare și suferință.

Sunt onorat că numele acestui artist apare în calitate de ilustrator pe coperta a două cărți pentru copii pe care le-am publicat, acum vreo trei decenii, la editura *Junimea* din Iași. Volumașele le puteți vedea în expoziția ce se vernisează astăzi. Cu greu aș fi putut spera ca eu, un poet necunoscut să mă alătur într-un tandem cultural cu Geo Zlotescu, pictor expus și premiat în Saloanele de artă plastică antebelice, considerat de mulți specialiști ca fiind unul din desenatorii români de referință ai veacului trecut.

Zlotescu însuși acorda desenului o prețuire specială.

Căci, iată ce scria el în numărul pe octombrie-noiembrie 1934 al revistei *Arta și omul*, referindu-se la expoziția oficială a graficii românești, deschisă la Șosea în acel an:

„Arta desenului e dificilă și cărările ei sunt înguste ca firul. Ele nu suportă gloata. Când și când aleșii, după mature eforturi, ajung până la esența ei. Pentru că desenul este prin excelență o artă de intelect”. O concepție esențialmente similară întâlnisem și în gândirea lui Paul Valéry, care era de părere că arta desenului este ghidată în cel mai înalt grad de raționalitate.

Am avut ocazia să admir multe desene ale lui Gheorghe Zlotescu. Unele figurează chiar în colecția familiei mele. În temele abordate, se impun câteva dominante. Perioada perfecționării artistice petrecută la Paris scoate în prim plan preocuparea sa pentru peisaj.

Schițele pariziene figurează printre primele capodopere ale lui Geo Zlotescu. Mișcarea peniței e sigură și grațioasă. Liniile se supun fluentei, surprind esențialul cu economie de mijloace. Nimic redundant sau de prisos nu încarcă imaginea. Se simt imediat mâna și ochiul unui maestru.

O dată cu avansarea în maturitate, artistul se apleacă mai insistent asupra chipului uman. Personaje surprinse în activități de fiecare zi, îndeletniciri firești, corpul omenesc, plastica gesturilor și a mișcărilor devin obiect de studiu pentru desenator. Aici, o femeie citește relaxată, dincolo, un violoncelist se dăruiește cu pasiune unui moment muzical. Un bătrân își poartă demn semnele vârstei și oboseala sărăciei. Femei nude tolănite în pat se lasă în seama visării.

Multe din desenele lui Zlotescu ne poartă într-o lume de făpturi simbolice, desprinse din fabuloase mitologii ale spiritului. Personaje de basm romantice, genii ale văzduhului, zâne bune, îngeri, cavaleri ai dreptății, își împart supremația puterilor cu plăsmuiri demonice, duhuri malefice, vrăjitoare, himere coșmarești, tulburători monstruoși de pace sufletească. Basmul, legendele românești, îl inspirau statornic pe artistul pe care-l omagiem astăzi. Lubea egal cărțile în general, poveștile și copiii. Iată două amănunte semnificative din viața artistului: la bătrânețe, scria aproape zilnic povești ilustrate pentru micul – pe atunci – Radu Bogdan Florea (ajuns astăzi colecționar de pictură Zlotescu), pe care i le citea personal. Pe măsură ce artroza îl devora, cititul devenea tot mai mult marea pasiune a vieții pictorului. Când s-a închis biblioteca de cartier, Zlotescu a rămas ca fără aer. Era prea în nevoi ca să-și permită „luxul” cumpărării cărților.

Din frecventarea cărților, artistul își construiește o cultură solidă, diversificată, în spațiul căreia cunoștințele acumulate se corelau limpede, logic și argumentat. Unele din aceste lecturi l-au sedus până într-atât, încât l-au împins pe Zlotescu spre satisfacerea nevoii de a transpune în desen secvențe din paginile citite. Numai și o simplă listă de titluri, ne relevă diversitatea de timpuri și de spații, ca și varietatea stilistică abordate de desenator.

Poezii de Mihai Eminescu – ediție omagială (1939)

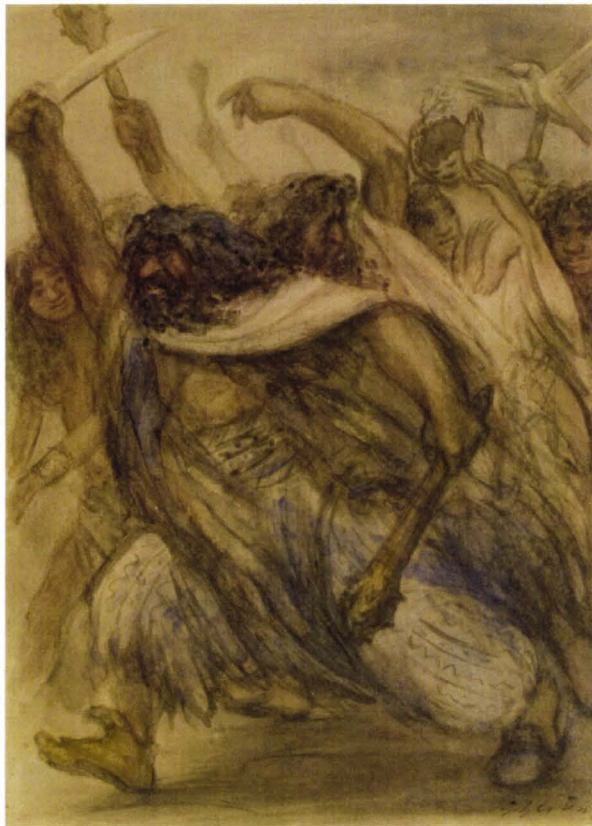
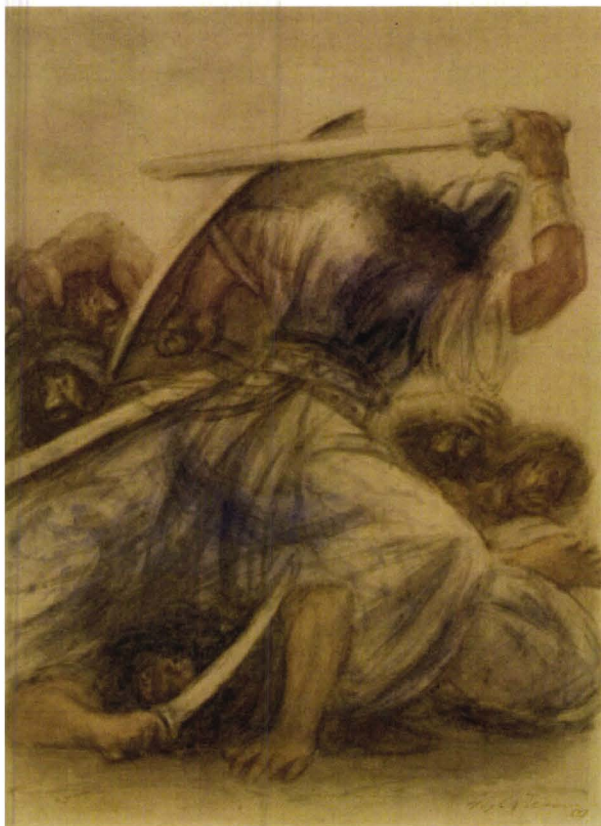
Alkestis – dramă istorică în 3 acte de Dan Botta (1939).

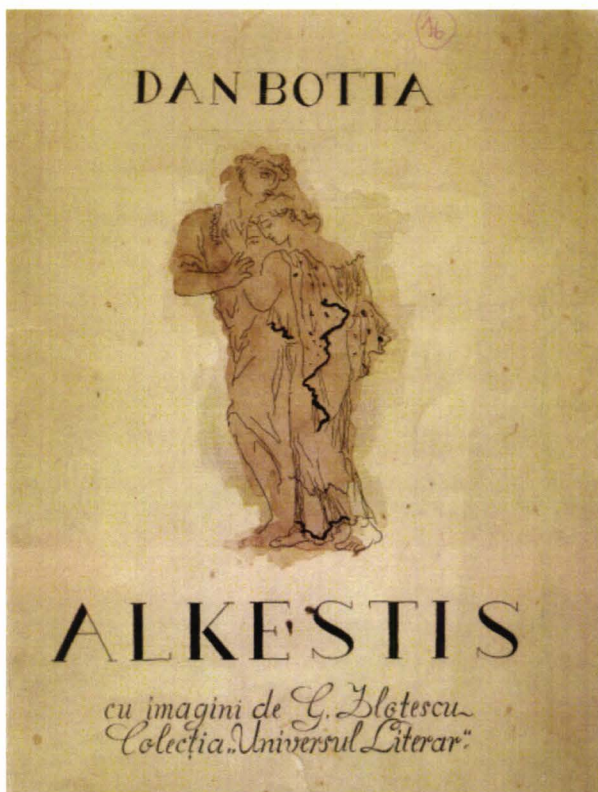
Pe exemplarul din expoziție figurează dedicația autorului:

Arturile țigănești:
 Turci în prăjini cu virșuri de lea,
 Căndugane de aramă și cutitoni lungi,
 Cioare fecate, baroase, seceri
 Dungi cu coase-n virș.
 Securi duse pe umăr, bărgi late, an-
 -urate la brâu.
 Sulite și săbii scurte la sold.
 Măciuci și maie.

Steaguri țigănești
 O piele de mîșă cu alba acătuta de in
 perung în virșul cărnii era legată cu fan-
 glieci roșii în cînz (toți pinza).
 O cioară de argint cu pene răschirate,
 băștină din aripi a zbur.
 O țigăie de aramă.
 O țigăie de plăcinte cu zole neamule
 de-otel împrezur, animată de-o frigare
 lungă.

Desene inedite realizate de G. Zlotescu pentru Țiganiada de Ioan Budai-Deleanu

„Lui Geo Zlotescu, această carte care-i atât de mult a lui”.
Coperta la volumul de poeme *Fuga cerbilor* de Victor Stoe (1940);

Basme din Finlanda de Z. Topelius (1941);

Pe-o gură de raiu – poeme de Emil Botta (1943).

În 1976, Emil Botta avea să scrie: „Gândul îmi este la pictorul genial – cunoscând bine cât îi displăcea acest cuvânt lui Geo, în dumnezeiasca sa modestie, dar eu i-l spun, i-l scriu cu o solemnă credință”.

Lupul care a uitat proverbele – povești în versuri pentru copii de Dan Ursuleanu (1981);

Povești cu poze și pozne – de Dan Ursuleanu, reconstrucție pe desene postume de George Zlotescu (1989);

Ilustrații de carte excelente, dar care nu s-au materializat în produse editoriale, a mai realizat Gh. Zlotescu pentru *Florile răului* de Baudelaire, *Insula pinguinilor* de Anatole France, *Don Quijote* de Cervantes, *Misterele Parisului* de Eugène Sue, *Nana* de Emile Zola, *Troienele* de Euripide și *Țiganiada* de Ion Budai-Deleanu. Pentru textul acestei din urmă epopei, maestrul artei vizuale și-a planificat ilustrațiile ca un scenarist de film, previzionând conținutul viitoarelor desene, metaforele și simbolurile plastice cărora urma să le dea expresie vizuală. Prioritar, atmosfera ilustrațiilor la *Țiganiada* este sumbră, sălbatecă, dar adeseori desenele evidențiază subtile accente umoristice, chiar tușe burlești.

Pentru a reda specificul și autenticitatea vieții Țiganilor, Zlotescu s-a documentat temeinic. În notițele sale întâlnim referiri amănunțite la armele, la steagurile, la îmbrăcămintea și la instrumentele muzicale ale etniei.

Încercând o caracterizare a ilustrației de carte, pictorul aprecia că ea „este traducerea fidelă în limba imaginilor a unui text literar. O ilustrație se ridică la nivelul expresiei autonome, devine compoziție în clipa

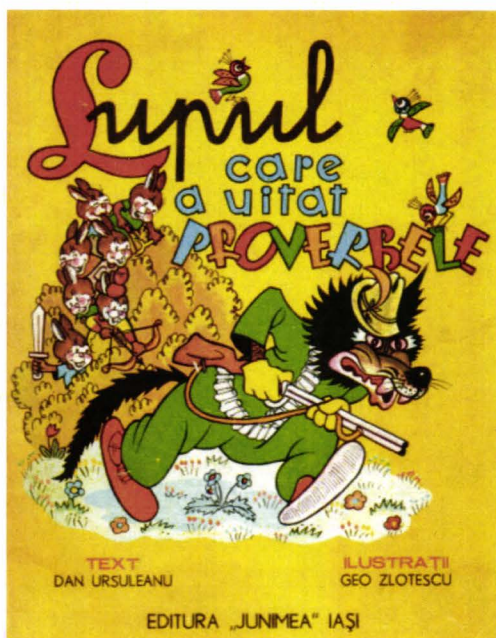
în care principiul plastic supune descriptivul”.

Ultima însemnare din jurnalul lui Zlotescu datează din 5 noiembrie 1980: „Oh ! Lucrurile așa-zis serioase sunt cauza tuturor nenorocirilor din lume. Dacă viața ar fi luată mai în glumă, ar fi o fericire pe pământ. Mai mult haz, mai multă veselie ar rezolva multe probleme considerate insolubile ale omenirii. Căci râsul sănătos, râsul din inimă îl face pe om mai bun, mai înțelegător și, deci, mai conciliant. Dacă aș putea sta de vorbă cu Dumnezeu, i-aș propune să facă o mică rectificare a acestei blestemate lumi: anume ca popoarele să nu mai fie conduse de mari oameni politici care, în general, sunt niște imbecili criminali, autori ai războaielor și ai tuturor nenorocirilor ce bântuie amărâta omenire, ci de umoriști ca Mark Twain, de pildă”.

În calitatea mea de condeier cu preocupări umoristice similare celor ale lui Mark Twain – păstrând proporțiile, desigur – nu pot decât să spun: „Mulțumesc, Geo Zlotescu, pentru creditul pe care mi l-ai acordat !”

Dan Ursuleanu

(Alocuțiune rostită la vernisajul expoziției retrospective din septembrie 2012)

Geo Zlotescu Vernisaj

Dacă scrisul ar putea degaja armonia sunetelor și maiestruozitatea culorilor, cu siguranță că atunci când s-ar scrie despre vernisajul expoziției pictorului Geo Zlotescu s-ar folosi nuanțele unui crepuscul însoțit de un concert pentru vioară.

Petrecută sub auspiciile **Societății Colectărilor de Artă din România**, inaugurarea expoziției s-a făcut într-un mod inedit, prin alocuțiunea ziaristei Camelia Stănescu. Atât în calitate de deținătoare a unor tablouri și a unor desene primite în dar de la Geo Zlotescu, cât și ca una din privilegiatele persoane care l-au cunoscut personal pe pictor, doamna Camelia Stănescu a evocat momente și amintiri tulburătoare, deschizând porțile imaginărilor colective, invitându-ne în viața, în singurătatea și în neliniștea tristă a marelui artist. Prezentând un tablou neexpus, un portret al doamnei Camelia Stănescu pictat pe vremea când aceasta avea doar nouăsprezece ani, cuvintele de până atunci s-au materializat într-o imagine întruchipând viziunea artistului asupra conceptului de frumusețe feminină. Acest tablou putea purta orice titlu... *Candoare, Puritate, Uimire, Acceptarea unei lumi neînțelese încă*, sau pur și simplu, *Căutare*... El însă nu are nici un nume, lăsând doar ochii fetei din portret să se scufunde în mintea privitorului.

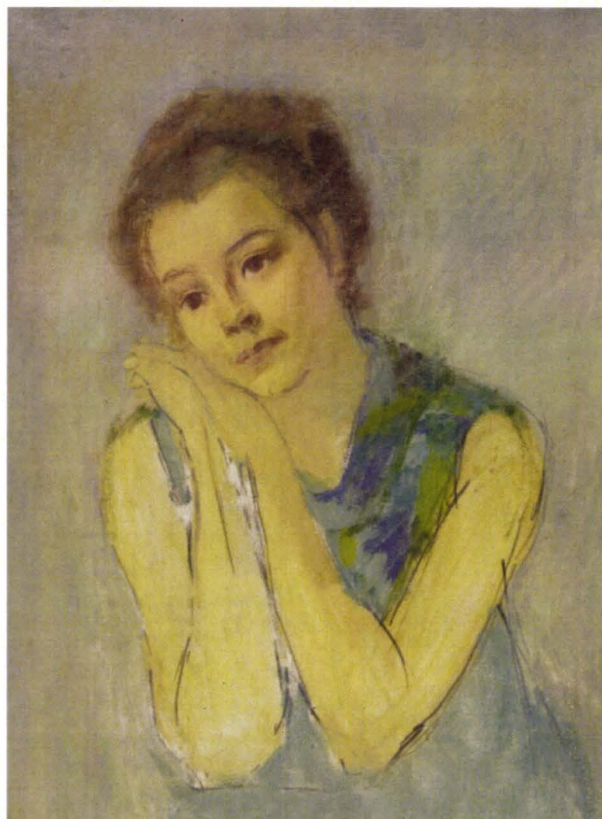
Ziaristul Dan Ursuleanu, cel de-al doilea orator, colecționar al unor lucrări ale lui Geo Zlotescu și un apropiat al acestuia, a prezentat un scurt istoric al vieții pictorului, dezvoltând imaginea unui artist pe nedrept învăluit de uitare. Complexitatea lui Geo Zlotescu este surprinzătoare. Om de mare cultură, iubitor împătimit

al cărții, nu s-a limitat numai la devenirea sa, din punct de vedere intelectual. A depășit granița lecturii, scriind povești pentru copii. S-a cufundat în reverie, ilustrând *Florile răului*, ale lui Charles Baudelaire, *Insula pinguinilor* de Anatole France sau *Țiganiada* lui Ioan Budai-Deleanu. Aceste ilustrații impresionante, nepublicate și necunoscute publicului, apar pentru prima dată în această expoziție. Subliniind talentul și profunda sensibilitate exteriorizate în lucrările lui Geo Zlotescu, domnul Dan Ursuleanu și-a cumpănit cu greu admirația între pictura și desenele cu care ne-a fost îmbogățită arta plastică, de prea puțin cunoscutul pictor.

Ca o pecete definitivă și irevocabilă, discursul domnului Vasile Parizescu, fondatorul și președintele Societății Colectărilor de Artă din România, a descătușat dreptul la grațitudine al celui care a suferit într-un prizoneriat al solitudinii, abandonat în umbrele uitării, pedepsit prea mult și prea greu de insensibilitatea istoriei. Rafinamentul, competența și senzorii artistici ai pictorului, desenatorului și colecționarului de artă, Vasile Parizescu au deschis ușile unei expoziții elegante, plină de armonia și sobrietatea unei lumi între lumi.

Tablourile? Par să-și fi ales singure locul, lipindu-și trăirile de pereții plini de legendă ai luxosului Palat Suțu... *Portrete, Autoportrete, Doamnă cu umbrelă, Eterna Evă, Arlechin, Natură moartă, Don Quijote, Florile răului*...

Autoportretele, făcute în diferite momente ale vieții, alcătuiesc sub privirile vizitatorului, conturul unui destin care se asprește, redat prin linii revoltate, mature, aproape acuzatoare, dar niciodată învinse. *Un arlechin*, autoportret, ascunde poate cel mai bine, profilul pictorului Geo Zlotescu. Costumul unui personaj, din vechile comedii italiene, colorat cu exuberanță în verde și galben, ține captiv un om care se vrea liber...

Neputința și disperarea îi încheștează maxilarele, iar furia îl determină să picteze mai multe x-uri negre peste veselia prefăcută a culorilor. Pare a fi o încercare de a sfâșia strânsoarea unui trup artificial, nedorit. Sau poate, închiderea lui, în lumea nemișcată a picturii.

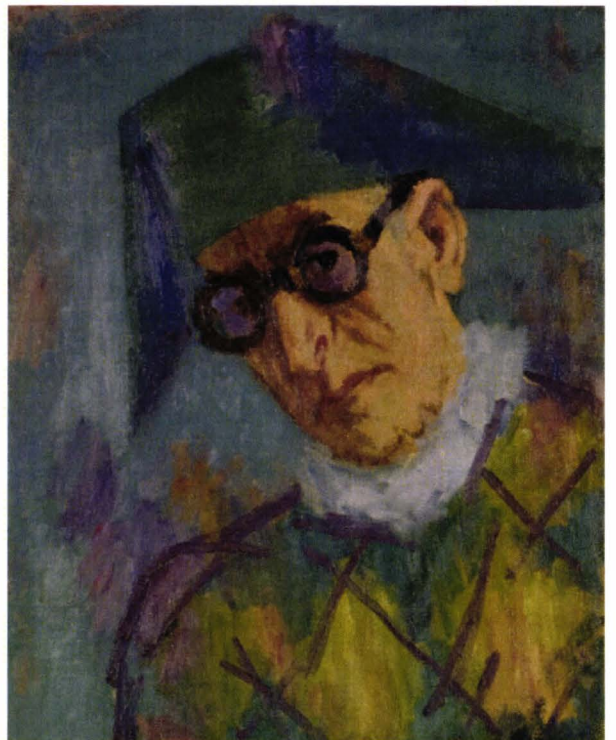
Femeia, în crezul și în așteptările lui Geo Zlotescu, are finețe, delicatețe și cultură. Femeia se plimbă, privește, citește, femeia așteaptă sau poate îl așteaptă doar pe el, o Dulcinea del Toboso, nobilă și frumoasă, plămădită și păstrată în imaginarul artistului, scăpată când și când pe pânza unui tablou.

Natura moartă, cel mai adesea, înfrățește flori și fructe, ca o esență a frumosului desăvârșit. Pasul dintre gingășia florilor și robustețea fructelor se face prin culori îngemănate, ascunse în natura care nu le va lăsa nicicând să moară, ca o replică fermă a nedreptei definiții date acestui tip de tablouri.

Parisul, locul care i-a catifelat talentul, apare în lucrările artistului ca o amintire neprețuită, o nostalgică perioadă revolută, o vacanță liniștită și însorită a unei vieți care s-a consumat apoi în ceața plumburie a neliniștii... *Pont Neuf, Peisaj din Paris, Peisaj la Versailles*, sunt adevărate șoapte ascunse sub liniile unor desene în tuș brun și înviorate cu creion colorat. De dimensiuni mici, ele par a tăini o practică alchimică, prin care pictorul a obținut pentru sine, elixirul fericirii.

Întreaga expoziție este un caleidoscop al unei vieți prinse între ramele tăcute ale unor tablouri, o mică istorie a unui om, care sufocat de frumusețea lumii, a strigat prin culoare. *Arlechinul* a jonglat cu cea mai profundă exteriorizare a creativității umane, așezându-se spre odihnă, în galerie. Iar numele acestui om este **Geo Zlotescu**, pictor printre pictorii care au dreptul la toată considerația iubitorilor de artă plastică.

A.C. Pahomi, Scriitor

De la o zi la alta Secvențe din jurnalul pictorului

August 1971. Forme noi, procedee noi! Căutări plastice, dictate de intelect și de fantezie, în a căror interpretare, exegezele estetice n-au reușit s-ajungă la un consens. Le-am descoperit doar tendința comună de șoc vizual. Dar, afară de reacția superficială a șocului, ce comunicare sufletească adâncă pot stabili aceste creații, fără intermediul unei emoții reale, fără căldura lucrului făurit cu iubire? Mai poate fi vorba de asta când artistul își supune energia creatoare caznei de a găsi un nou alfabet artei, un limbaj valabil și contemporan al ei? Acum e vremea *experimentului*, a provizoratului, a pionierilor unei arte viitoare, care cum atât de frumos a spus Guillaume Apollinaire vor să *ne dăruiască domeniile ciudate și vaste, unde taina în floare se oferă cui vrea s-o culeagă*. Dar până atunci? Până atunci, ca să regăsească acea emoție neasemuită, acel fior unic, fără de care și-ar simți sufletul mai sărac, omul de pe stradă, își întoarce oboșit ochii spre tărâmul artei credincioase principiilor cu care a fost obișnuit. Acolo, departe de frământare și de vacarm, mai viețuiesc ființe singuratice, artiști adorând cu smerenie frumusețea știută, laudând candid creația divină, mereu emoționați de farmecele ei, oameni predestinați, asemeni cavalerilor Sfântului Graal, să păzească potirul prețios în care s-au depus esențele scumpe ale tradiției moștenite. Ei nu socotesc, ca cei mai mulți dintre artiștii contemporani, perimată experiența directă a naturii. Nu caută viziuni inedite dincolo de realitatea controlată de simțuri, ori iluzionându-se că plonjază în noianul subconștientului și nici nu confundă plastica cu ingineria. Pentru dâșii, natura asta, care ne înconjoară, în care ne naștem, trăim și murim, buna natură atât de familiară, pe care o văd ochii lor, pe care o pot atinge și alinta cu mâinile lor, rămâne un nesecat izvor de inspirație și zilnic o descoperă cu bucurie, cu genuină mirare ca și cum ochii lor atunci s-ar fi deschis asupra ei. Sunt aceștia artiștii care nu cunosc plictiseala banalității, căci banalitatea nu este a naturii, ci numai a simțirii noastre tocite. Pentru dâșii o floare nu-i doar pretextul unui joc superficial de culoare. Pentru artiștii aceștia, o floare poate concentra în esența ei toată magia universului, toată iubirea lumii și ei, cu iubire o cântă în culoare, perpetuând ideea simplă că creația înseamnă iubire: e această iubire cel mai vechi adevăr și cea mai proaspătă noutate, care nu se perimează niciodată, oricât s-ar schimba fața lumii și cursul gândirii.

Ianuarie 1972. Sunt foarte aproape de prag. Orizontul a dispărut. Cumplit lucru, să lucrezi sub amenințarea neînțelegerii! Pictez de azi pe mâine, nu îndrăznesc să fac planuri. Logica îmi spune că totul e zadarnic, dar creierul nu vrea să renunțe la funcția lui speculativă, și iată-mă lucrând, urmărind o idee plastică, luptând să obțină un rezultat, veșnic neîmpăcat, până în clipa când voi dispărea fără urmă, ca și cum n-aș fi fost. Ca zborul unei păsări singuratice.

August 1972. Până la Țuculescu, pictorii noștri de valoare s-au mișcat în țarcul influenței franceze. Acum mai bat și americanii câțiva pari în plus, ca să mărească vechiul țarc. Cred că specificul picturii franceze se realizează natural, organic, numai în impresionism.

Ianuarie 1973. Lumină atroce, joasă, sulfuroasă, murdară, pătând retina, enervând ochiul. Lumină de sfârșit de lume. Zile de bufniță și cucuvele. Veioză aprinsă. Lecturi exotice în dorul soarelui și al culorilor pierdute.

Dacă cineva m-ar întreba de ce pictez, aș răspunde: ca să trăiesc și eu într-un fel. Asta pe față. În secret, tânjesc mereu să aflu, undeva în artă, un spațiu, ca să înscriu în el o mică lume a mea, unde să uit de mizerii. E un mod de a da cu tifla vieții absurde și un mijloc de a mă simți liber într-o lume a tiraniei. Și apoi, basmul e atât de captivant! Cine a spus că doar elanul vital și certitudinile te îndeamnă să lucrezi? Eu nu le-am cunoscut, dar ca un căutător de aur prospectez mereu nobilul filon și sap, sap; până la urmă, doar așa voi avea, dacă nu râvnita pepită, măcar o groapă tapetată cu visuri.

Aprilie 1973. E vremea vânătorii. Se vânează minciuna. Așa a fost ucisă frumusețea. Vălul ei mirific a fost sfâșiat. Hărtănit, pulverizat și, de sub el, s-a ivit

1972

Sunt foarte aproape de prog.
 Orizontul a disparut. Cumplit lucrul
 să lucrezi sub imperiul neștinței!
 Pictor de azi pe mine, nu îndrăznește
 să fac planuri. Logica mea spune că
 totul e zadarnic, dar creierul nu vrea
 să renunțe la funcția lui speculativă
 și iată-mă lucrând, urmărind orice
 plastică, luptivă să obțin un rezultat,
 vesnic nemişcat, pînă în clipa cînd voi
 dispărea fără urmă! ca și cum nici n-aș fi
 fost. Ce șobol meci faceți singuratec.

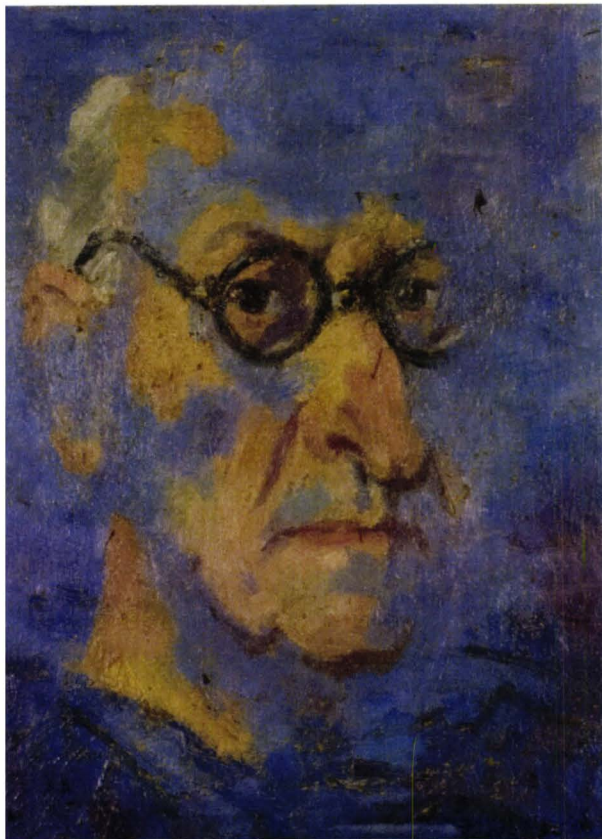
Pînă la Tănulescu pictorii noștri de va-
 loare sau născut în țara influenței
 franceze. Acum mai bat și americani
 cîtiva pari în plus să mărească vechiul
 țara.

Cred că specificul picturii franceze se re-
 -alibază natural, organic numai în
 impresionism.

27 June - Pictorul "daca e pic-
tor" - nu trebuie sa imita viata.
Formulele si forme ale naturii,
ci sa le concureze. De fapt, a imi-
ta natura "e un inceput al fel de a
vorbi, natura fiind produsul com-
binatiei a anumitor elemente.
Or pictorul are la indemina doar
un singur element: culoarea
si cetera tertijuri: perspectiva
geometrica, modelul, ronden-
dese-a, modulatia si perspectiva
de culoare.

24 August - S-a spus ca tabloul
e un obiect. Da, e un obiect ca
realitate palpabila, dar ca sem-
nificatie e o iluzie si ca atare
continutul lui trebuie, dupa
opinia mea, sa imblinzeste ~~o~~
viabilitatea.

27 August - Dorinta mea e ca
cecece voi face sa aiba nu unitate
de factura (cu asta se ajunge la
repetare si monotonie) ci de con-
tinent si despirit.

realitatea vieții, așa cum e ea: crudă, oribilă, hidoasă. Poate că e un bine, omul amăgit și nemernic va reuși probabil să se ridice, să se înarmeze spre a lupta pentru exterminarea răului. Dacă n-ar fi așa, la ce bun să distrugi frumusețea? În fond o iluzie binefăcătoare, fiindcă ea consolează, încântă și generează speranța, chiar dacă aceasta e deșartă.

28 decembrie 1974. Ce altceva să însemne *Cântarea României*, această vastă mișcare de amatori în amestec indigest cu artiștii profesioniști, impusă de paranoic, decât realizarea dezideratului marxist care pretinde că într-o societate comunistă nu mai există pictori (citește artiști), ci cel mult oameni care, printre altele, se ocupă și cu pictura (citește artă)? Cu alte cuvinte, trebuie să fii mai întâi muncitor manual, tehnician, inginer etc. și, printre picături, în puținul timp rămas liber, să cochetezi cu biata artă. E de mirare că un filosof a putut comite o asemenea eroare fundamentală, pe cât de absurdă, pe atât de monstruoasă, discreditându-i total pe artiștii cu talent, precum și arta lor, pe care o depreciază, coborând-o până la nivelul unei distracții de amatori, fără nici o chemare reală. Ca și cum, pentru realizarea unei arte ce-și merită numele, n-ar trebui o muncă imensă, o preocupare zilnică, de dimineată până seara, întru perfecționarea acestui meșteșug complex, dintre toate singurul fără sfârșit, care antrenează și captivează cu puterea unei iubiri supreme întreaga ființă lăuntrică a truditului lui. Oare putem vedea pe un Leonardo, pe un Michelangelo sau pe un Picasso, de pildă, creând opera lor supraumană *printre picături*?

13 ianuarie 1975. Ticu Berea s-a prăpădit. Atâta energie fantastică, atâta tenacitate, atâta luptă eroică împotriva adversităților din viață și din artă, atâta putere

de realizare, toate s-au frânt brusc ca să se risipească în pământ! Groaznic! Cancerul nu l-a iertat. Am fost împreună în liceu. Cu el am pornit în aventura asta cumplită care e arta. El din vocație, eu din dragoste. Eu m-am poticnit mereu. El a zburat să-și cânte partitura pe meridianele lumii. A fost un erou și un talent adevărat. A încetat din viață la 6 ianuarie 1975, de Bobotează.

5 ianuarie 1977. Plastic, fantezia realizează decorativ, pe când Imaginația crează în profunzime.

1 ianuarie 1978. A intrat în neființă cumplitul, blestematul an 1977. E o zi radioasă, cu cer tandru, cu lumină dulce, trandafirie, ca de zori. Poate zorii unui an mai îndurător, poate o viață mai bună, poate... Dar, cine știe?

6 ianuarie 1978. Lucrez la icoana Mariei.

10 ianuarie 1978. Sunt numai dureri: artroză, artroză! Îndur chinurile iadului. Aș vrea să-mi tai picioarele, să scap de suferință. Afară, ger. În casă, 17 grade, conform ordinelor paranoicului blestemat, care vrea să ne prăpădească și nimeni nu mișcă un deget.

Aprilie 1978. Visez la Don Quijote și Sancho Panza - transformați în simboluri plastice. Don Quijote vede lumea sub aspectele ei metaforice. Ceea ce ochiul său înregistrează brut, spiritul figurează uneori până la o realitate fantastică, alteori până la o extra ideologizare. El crede nezdruncinat în ficțiunile sale. Privit astfel, Don Quijote e un poet, dar, Don Quijote e și un obsedat, el aplică peste lume și întâmplările vieții reale, un clișeu al unei lumi imaginare - fantasmagoria romanelor cavaleresti. Imaginația lui este lovită, deformată. La aceste romane, comicul reiese din ciocnirea între lumea reală și lumea imaginară. Vreau să desenez un Don Quijote privit dinlăuntru, integrat în lumea obsesiilor lui.

18 ianuarie 1978. Acum, la mine, pictura se consumă mai mult în imaginație. Asta îmi alină artrozile.

24 ianuarie 1978. Omul... Nu-l mai încape lumea. A cucerit cerurile, exploatează artele, ca la urmă să-i fie de ajuns un spațiu de doi metri și jumătate.

14 februarie 1979. Pentru mine pictura e răscumpărare.

28 februarie 1979. Numai dacă ne intuim dintru început limitele, nu rătăcim pe drumuri greșite.

16 martie 1979. Pentru mine viața e un accident al neantului.

1 aprilie 1979. Dacă n-ar avea conștiința morții, omul n-ar crea, ar rămâne ca animalele numai la procreație.

27 iunie 1980. Pictorul, dacă e pictor, nu trebuie să imite viața, frumusețea și farmecul naturii, ci să le concureze. De fapt, a imita natura, e numai un fel de a vorbi, natura fiind produsul combinației a nenumărate elemente. Or, pictorul are la îndemână doar un singur element - culoarea - și câteva tertipururi: perspectiva geometrică, modelul și perspectiva de culoare.

24 august 1980. S-a spus că tabloul e un obiect. Da, e un obiect, realitate palpabilă, dar ca semnificație o iluzie și, ca atare, conținutul lui trebuie, în opinia mea, să-i sublinieze vitalitatea.

27 august 1980. Dorința mea e ca tot ce voi face să aibă nu unitate de factură (cu asta se ajunge la repetare și monotonie) ci unitate de sentiment și de spirit.

5 septembrie 1980. „Noul” e imperativul categoric

al epocii noastre. Ca niciodată în trecut, inventivitatea e solicitată pe toate planurile, inclusiv cel al artei, ba s-ar putea spune că arta e răsadnița cea mai propice inovațiilor. În sine, orice inovație care-și merită numele e o treabă foarte bună și necesară, dar în zilele noastre prea multe așa-zise inovații, vânând noul cu orice preț, sacrifică arta, dezumanizând-o.

Novatorii răsar de pretutindeni. Mulți dintre ei, bine înzestrați și care au într-adevăr ceva de spus, sunt interesanți. Dar mai mulți încă, disprețuind orice formă de omenească comunicare, sar în neant cercând să provoace curente a căror durată n-o depășește pe a efemeridelor. Ceea ce nu vor să înțeleagă campionii cursei mortale pentru cucerirea *noului* este că arta nu-i o absurditate destinată delectării nebunilor, ci o necesitate a sufletului și a spiritului oamenilor întregi.

Lăsând deoparte tagma aventurierilor strecurați printre artiști, și care consideră arta ca pe un fel de țară a lui Cremene, unde oricine poate cuceri faimă și avere făcându-și de cap, ce vor ceilalți – oamenii de talent, artiștii care, în numele *contemporaneității*, se angajează pe calea speculațiilor inumane în pictură și sculptură? Urmăresc ei să fie la modă sau suportă doar un fenomen de criză? Acești artiști își numesc speculațiile *experimente*, intermezzi pentru un viitor stil de artă, corespunzător noii civilizații a erei atomice. Impresionant ! Dar speranța e îndoielnică. Deocamdată este numai o risipă sigură a darurilor cu care acești artiști au fost înzestrați de natura căreia i-au întors spatele. Păcat !

Arta a murit ! strigă ei.

E posibil? Asta ar însemna ceva la fel ca *dragostea a murit*, procreția a încetat și omenirea se duce de râpă, pentru a reintra în neantul din care s-a zămislit.

Viziunea e tot atât de fantasmagorică precum *Apocalipsul* Sfântului Ioan. Realitatea biologică și sufletească o contrazice total. Azi, lumea se-nmulțește într-un ritm vertiginos, nemaîntâlnit înainte, iar dragostea de viață a crescut în aceeași măsură.

DRAGOSTEA! Iată cuvântul etern, cuvântul magic care îl absolvă întotdeauna pe om de păcatele și nebuniile lui. O, dac-ar ține seamă de el, teoreticienii și experimentalistii s-ar rușina de ei înșiși și, cu siguranță, n-ar mai năboi așa nămolul producțiilor de subsol, care apar acum parcă la semnul baghetei unui scamator într-un spectacol de bălci! Prestidigitatorul își face scamatoriile în aplauzele snobilor, ale esteților și cronicarilor artistici, poate la fel de snobi, dacă nu interesați, și-n uluirea consternată a oamenilor care nu și-au uitat la garderobă sufletul când intră în expoziții.

Spectacolul e din cele mai jalnice, însă ca orice spectacol va trebui să aibă un sfârșit, atunci cortina va cădea definitiv.

Până atunci, nădejdea e în afara bălciului, căci departe de înghesuială, de clamori și de aplauze vinovate sau numai iresponsabile, mai există ici-colo și ființe viețuind într-o singurătate pioasă, artiști adorând cu smerenie FRUMUSEȚEA, lăudând candid CREAȚIA și farmecele-i veșnice, ființe pentru care natura cu înfățișările ei infinite nu a devenit un repertoriu perimat care trebuie musai renovat sau aruncat la gunoi. Pentru dânsii, o floare poate concentra în esențele ei

toată magia Universului, toată iubirea lumii ; și dânsii cu iubire o contemplă, iar fluidul iubirii lor, trecut în unelte, le încarcă opera de artă cu eternitate.

Creația acestor artiști perpetuează în vremea noastră uitucă ideea simplă că opera artistică, la fel cu procreția, IUBIRE înseamnă. E această iubire cel mai vechi adevăr și cea mai vie *noutate*, singura noutate care nu se perimează niciodată.

George Zlotescu

George Zlotescu despre Ion Țuculescu

Pagini inedite

Îmi sângeră inima când îmi amintesc de păcatul greu pe care l-am săvârșit, prin purtarea mea ignobilă și neînțelegerea de care m-am făcut vinovat față de Țuculescu. Văzusem la expozițiile oficiale, câteva peisagii ale lui, care aveau aplicate pe cer, pe pământ, pe case, motive ornamentale de pe covoarele olteneste. *Ce-i aiureala asta?* mă întrebam. *Artiștii țărani s-au străduit îndeajuns să le abstragă din natură și vine asta să le integreze iar în natură?! E un nonsens, o ineptie. O fi Țuculescu mare biolog, dar, în pictură nu-i decât un amator caraghios.*

L-am cunoscut personal, la o expoziție. El, politicoș, amabil, eu atacând cu vehemență unele picturi *stupide*, vizându-l, fără să-l numesc. A tăcut. S-a uitat la mine mirat, s-a încruntat și mi-a întors spatele. Un psihiatru evreu îi povestea unui prieten de-al meu, pictor, că l-a cunoscut pe Țuculescu, pacient la Clinica de Psihiatrie a Spitalului numărul 9, taxându-l drept nebun sadea. Țuculescu suferea de un acut surmenaj provocat de oboseala extremă a unei munci fără preget: ziua, cercetări de laborator, noaptea, furișându-se din pat să picteze la bucătărie, ca să nu-i trezească pe ai săi.

Credeam că sunt perfect lămurit asupra lui Țuculescu, atunci când s-a deschis Retrospectiva lui din 1965 la Dalles. M-am dus s-o văd și am fost copleșit, zdrobit de o *magnifică pictură*. Ieșind din expoziție eram ca și bolnav. Țuculescu murise de trei ani. Nu mai aveam putința să fac *mea culpa*, umilit și plin de remușcare în fața lui, dar am îngenunchiat în suflet și m-am închinat cu adorație și nețărmurită iubire geniului său, rugându-l să mă ierte. Un imens poem hieroglific, mustind de vitalitate sălbatecă, înflorea tumultuos pe pânze, grăbind exodul turmelor de semne și stilizări zoomorfe, fugite de pe chilimuri ca să se substituie cerurilor și ogoarelor, să cotropească marea, învolburând-o cu zbuciumul lor asemănător roirii microorganismelor prinse în lentila microscopului.

O vastă paletă, de o intensitate și bogăție ce umilește natura, o putere coloristică egalând în splendoare pe aceea a artei bizantine și extrem orientale, servește substanța unei viziuni copleșitoare, care, pentru prima oară, expulza din pictura românească influența curentelor pariziene, ca să se integreze plenar în specificul spiritualității noastre. Picturile acestea, cu structura lor aglomerată și foșnitoare degajă o viață

magică. Freământul misterios al motivelor înlănțuite în adâncime, însufletește un spațiu mitologic, un spațiu hăituit de spaime, ce ne pândește atent de pretutindeni. O lume fabuloasă, încărcată de taine și vrăji, trăiește ca o realitate halucinantă în tablourile –strofe ale grandiosului poem, răsare din necunoscut, ca un tărâm de dincolo de bariera cunoștinței noastre. O procesiune de apariții barbare, crește parcă neconținut din adâncurile obârșiei noastre.

Așa s-a născut fantasticul românesc. Expresia tablourilor lui Țuculescu e de un intens dramatism, uneori cutremurător. *Ele spun mult mai mult decât arată celui care le gândește:* Priviți salcâmiile incandescenti care sfășie cu țipătul lor galben întunericul nopții absolute, făclii pentru negrul car funebru, tras de negrii cai din visul cel rău, urcând pe ulița lunei care a murit... sau, sub imperiul arceleeași nopți printre vrăjile unor imaginare făpturi întunecate își târăsc osânda deasupra unui torent de lumină, care ar putea fi un drum, dacă n-ar duce dincolo de realitate. Deodată, o imagine se desprinde din viermuiala și clocotul motivelor, căpătând semnificații înfricoșătoare. O influență, conștiința eternității noastre pe aceste meleaguri. Și mâinile, înroșite de sânge jură pe crucea troiței *Jurământul* crâncen, întru păstrarea moștenirii și credinței noastre strămoșești, peste toate încercările și vrăjmășiile soartei noastre. E strigătul mut al unui artist unic care și-a iubit neamul și țara mai presus de orice. Ca și Eminescu, a fost trimis aici să ne descopere pe noi, nouă înșine și lumii întregi, așa cum venim, cu sufletul nostru oceanic, mistuit de dor și frumusețe, bântuit în adâncuri de duhul străvechilor credințe și mituri ale pământului dacic. După obiceiul lor, esteticienii și criticii noștri de artă, au căutat să aplice o etchetă și să-l bage pe Țuculescu în cotineaua unui curent și l-au numit *suprarealist*.

Dar ce este *Suprarealismul*? O manifestare picturală haotică, lipsită de orice semnificație spirituală. Deci, nici o legătură într-arta de mare spiritualitate a lui Țuculescu și acest curent. Ce este de fapt Țuculescu? Este cea mai puternică expresie a picturii românești, este un geniu și este cel mai strălucit pictor pe care l-a zămislit neamul românesc până acum.

TRUGULESCU

Singulară, adinecă, de o splen-
-doare și o intensitate care umi-
-lește frumusețea și bogăția natu-
-rui, pictura lui este un cosmos în
continua devenire, unde curios-
-țerea se îmbină cu înfiorarea în
fata misterului.

Imaginație uriașă - s-a înălțat
vultur este dincolo de ceruri
schimbător și pieritor pînă la pra-
-gul obsesiei noastre și a patimii
temerare în țara de taină din
adîncurile sufletului românesc de
unde s-a întors în cărești de ne-
-ra cole și vrăji.

Un geniu tragic se logodea întrun-
-oul cu o vastă cultură.

Trumos ca un Făt-Frumos numele
lui suna gingaș ca un sărut, dar
el încadra dulcea lui pronomstopee
în teribilul Truinghi și fu pentru că
se stia zeu pegasilor printre oameni.
Era poate Dionysos, un Dionysos într-o

GHEORGHE ZLOTESCU

Istoria unui destin incredibil

Mă aflu într-un apartament cochet la parterul unei vile situate pe bulevardul Dacia, nu departe de intersecția cu Calea Dorobanților. Priveam frumoasele tablouri așezate pe pereți, într-o ordine care mă agasa, deși ca militar ar fi trebuit s-o accept. Venisem, ca de obicei, în urma unui anunț din ziarul România Liberă. Gazda, o pereche trecută de vârsta mijlocie, desfăcea casa, inclusiv colecția de artă, pasiunea lor de o viață, pentru că aveau un băiat plecat în America și la cererea lui, prin Senatul SUA, venise o solicitare oficială de a li se da drumul să plece la el. Neconvenabilă situație pentru conducerea comunistă de atunci, dar în cadrul, probabil, al unor înțelegeri, erau obligați să o facă. M-am gândit, când mi-au povestit ce întorsătură urma să ia viața lor, că sigur, locuința le era urmărită (dar și ascultată), în consecință, și prezența mea acolo, cunoscută. Eram însă un om "stăpân pe picioarele mele", conștient de faptul că regimul îmi folosea competența și, evident, îmi dădea toată silința ca sarcinile profesionale (și erau destul de importante, mă ocupam de înzestrarea armatei) să le îndeplinesc cu mare plăcere (era vorba de a "crea" o tehnică nouă). De aceea nu îmi era teamă de informațiile care ar fi putut fi transmise organelor respective, sau ce măsuri s-ar fi putut lua pe cale ierarhică. Știam că voi reuși să-mi impun punctul de vedere. Eram prea corect. În schimb aveam pasiuni, acelea de a picta, de a colecționa artă, precum și de a scrie (am publicat 20 de cărți și peste 1000 de articole), lucru cunoscut de armată. De fapt, consultându-mi în anul 2002 dosarele de la CNSAS, am găsit multe informații despre mine, de felul celei menționate mai sus, ajungându-se (fapt ce m-a mirat foarte mult), să fiu socotit în anul 1983 "trădător" (la trecerea celor 50 de ani de grație, voi povesti întâmplarea, fiind sarcină de serviciu și legată de alte țări), deci la un pas de a fi ridicat într-o noapte, fără știrea nimănui. Aveam să constat, citind documentele CNSAS, că din 1976 mi se ascultau convorbirile și că din 1983 aveam montate microfoane în casă, la serviciu, și cine mai știe unde (în atelierele pictorilor ce-mi erau prieteni), aparate care desigur mai există și astăzi, pentru că, până acum nimeni nu le-a demontat. În fine, revenind la subiect, uitându-mă la tablouri, la lucrările oferite la vânzare, alegându-le pe cele care îmi plăceau, am rugat să mi se precizeze, (cel mai prozaic fapt, dar necesar), prețul

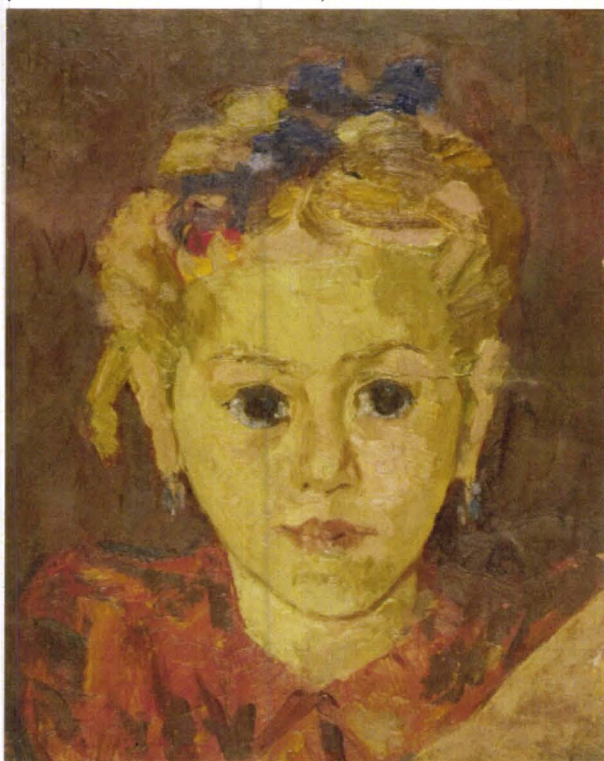

George Zlotescu - "Autoportret", colecția Muzeului Național de Artă al României. Lucrarea a fost realizată la Paris în anul 1936 și premiată în 1937.

solicitat. Era vorba de un desen acuarelat din Franța de Th. Pallady (800 lei), de o variantă a tabloului în ulei "Fete din țara Oltului" de Șt. Dumitrescu (3.000 lei), o acuarelă, peisaj din Paris de M.W. Arnold (800 lei), un tablou micuț în ulei, de mărimea unei cărți poștale de Th. Aman (1.500 lei), un desen de Victor Brauner (1.500 lei) și un ulei de G. Zlotescu, o frumoasă natură moartă (800 lei). Mi s-a spus de la început că nu pot plăti în rate, ceea ce îmi îngreuna situația, nu aveam la mine decât 3.000 de lei, totalul fiind de 8.400 lei, o sumă mare la acea dată. Am propus suma de 8.000 de lei, rugându-i să aștepte până a doua zi pentru a-mi da posibilitatea de a mă împrumuta cu cei 5.000 de lei care îmi lipseau. Au fost de acord. Împreună cu gazda, am pus deoparte cele 6 tablouri. Toate îmi plăceau. Mă bucuram mai ales de lucrarea lui Șt. Dumitrescu, care mi se părea mai frumoasă decât varianta de la Muzeul de Artă al RSR, de tabloul lui George Zlotescu, pictor mai puțin cunoscut, cu o cromatică luminoasă și perfect armonizată, de micul ulei al lui Th. Aman, reprezentând o femeie, elegant îmbrăcată, stând la o masă și citind o scrisoare. Suma era potrivită. Mă gândeam însă de unde voi putea aduna cei 5.000 de lei care-mi lipseau. Nu disperam. Mai fusesem în asemenea situații. L-am rugat pe domnul I.R. să nu dea tablourile pe care le alesesem și le pusese deoparte. Mi-a promis solemn și el și soția sa, că așa vor face. Ajungând acasă i-am povestit soției mele Victoria, isprava mea, întrebând-o la cine să

apelăm pentru a aduna, chiar în seara aceea, banii. Lăsând la o parte micile ei obiecții că ar fi trebuit să cumpărăm nu știu ce pentru casă și copii, am dat telefon mentorului meu, Dumitru Hogeia. Acesta, spre surprinderea mea (în astfel de situații, întotdeauna era în dezacord cu mine cu ceva), mi-a spus: "Foarte bine ai făcut, nu e o sumă prea mare. Sigur, nici mică nu e, dar toate lucrările merită. Drept să-ți spun, îmi pare bine de lucrarea lui George Zlotescu, care nu a prea circulat din 1947". Am rămas surprins, gândindu-mă la frumosul tablou al artistului, care m-a încântat mult. Prin telefon, într-un ceas, făcusem rost de cei 5.000 de lei. M-am urcat în mașină, plecând spre darniciei mele "creditori". La ora 23.00

eram acasă cu toată suma completată. Abia așteptam ziua următoare, ora 17.00, când promiseseam să vin cu banii și să iau tablourile. A doua zi, la serviciu simțeam bucuria ce mă inunda. Adjutantul meu, maistrul militar Grigore, om excepțional și discret, învățase deja și presimțea când eu mă pregăteam să achiziționez noi lucrări. De obicei, departamentul pe care-l conduceam avea foarte multe probleme, așa că în ziua aceea, timpul a trecut pe nesimțite. La un moment dat, maistrul Grigore a venit la mine și m-a întrebat: "Nu plecați, domnule Parizescu?" "Cât e ceasul?" l-am întrebat. "E ora 17.00." "Da, mulțumesc", am replicat. M-a ajutat să-mi strâng documentele de pe birou, așezându-le în ordine, cum îmi plăcea să le am. Mi-a pus sigiliul pe fișet și mi-a dat cascheta, urându-mi succes. Întotdeauna era cu un pas înaintea gândului meu. A fost un ajutor deosebit pentru mine, vreme de mulți ani de zile, dacă nu mă

îngel, peste 20. M-am urcat în mașină, conducând cu atenție. Mă gândeam la principiul meu. "Dacă e să fie, va fi. Dacă nu, nu!" Și era bun acest principiu. Nu mă supăram niciodată când se întâmpla să fie "nu!". Am ajuns pe Bulevardul Dacia. Am sunat la ușă "Deschide, domnule I.R." "Poftiți, poftiți" mi-a spus el. M-a mirat tonul slugarnic, pe care nu-l avusese cu o zi înainte. Am avut o mică strângere de inimă, bănuind că s-a întâmplat ceva. "Știi," a continuat domnul I.R., "s-a întâmplat ceva ieri, după plecarea dumneavoastră. A venit o doamnă și a luat lucrarea lui Pallady și pe aceea a lui Aman. Dar nu-i nimic. Scădem din banii pe care trebuie să mi-i dați 2.300 lei, adică 800 de lei acuarela lui Pallady și 1.500 Th. Aman. Trebuie să îmi mai dați pe celelalte lucrări 5.700 lei, adică v-am făcut o reducere, deoarece solicitarea mea totală a fost de 8.400 de lei. "Ce neresios!" mi-am spus. Eu sunt un om care ține foarte mult la ceea ce, de comun acord, stabilesc cu cineva. Cum a putut să arate altui cumpărător lucrările reținute de mine? Ce lipsă de cuvânt, de demnitate! M-am întors spre soția sa: "Este posibil, doamnă, să nu vă țineți de cuvânt? Apoi, uitându-mă la Domnul I.R., am adăugat: "Îmi pare rău, domnule! Deși am adunat banii, pe care urma să vi-i dau, nu mai doresc să cumpăr nici un tablou de la dumneavoastră. Sunteți un om lipsit de cuvânt. Îmi pare rău că v-am cunoscut și deranjat!" Am plecat, lăsându-i într-o înmărmurire împietrită. Pierdusem lucrări care îmi plăcuseră. Ce frumos George Zlotescu! Dar Aman, dar Șt. Dumitrescu. Aș fi concurat Muzeul de Artă. Mulți amici mi-au spus că trebuia să iau ce rămăsese. Le-am răspuns că e adevărat, că îmi pare rău, dar, nu suport oamenii care nu se țin de cuvânt. Asta a fost! Crede cineva că am dat banii împrumutați înapoi. Nu! Evident! Doar îi luasem pentru mai mult timp. Imediat am găsit un tablou în ulei de Gh. Petrașcu cu 6.800 de lei la Consignația de la Arhitectură (nu era încă construită aripa nouă a Institutului), reprodus acum în toate albumele de artă scoase de Editura Meridiane. A fost o nouă întâmplare care mi-a dovedit că "orice rău este spre bine". Era pentru prima dată când vedeam un tablou de George Zlotescu. Auzisem vorbindu-se vag despre el.

L-am întrebat pe Hogeia Dumitru ce cunoștea despre pictor. Mi-a răspuns în doi peri că a fost prieten cu Dimitrie Bera și Gh. Vânătoru, a fost apreciat ca pictor, dar că s-a întîmplat ceva cu el despre care nu dorește să vorbească la telefon. Cu altă ocazie îmi va povesti. Nu am mai insistat. Au trecut câțiva ani și am fost invitat de R. Schweitzer-Cumpăna și soția lui să-i însoțesc în vizită la pictorul Gh. Vânătoru, cu care era prieten și pe care maestrul îl aprecia. Așa l-am cunoscut pe G.N.G. Vânătoru, cum își spunea el... De aici a început prietenia noastră, o prietenie puternică, aș putea spune, învățând de la el, ca și de la Ghiță și Cumpăna, o mulțime de secrete ale picturii și istoriei artei românești. Practic ei parcurseseră cea mai importantă perioadă în pictura românească a începutului secolului al XX-lea, aceea denumită astăzi interbelică. În această perioadă, mulți artiști români au fost cunoscuți în străinătate și ar fi devenit artiști cu renume internațional, dar cum din 1937, participarea lor în exterior a fost limitată sau mai bine zis, nu a mai fost de loc, cunoașterea artei românești în Occident a fost și este egală cu zero. La aceasta s-a adăugat "zidul comunist" care ne-a despărțit total. Într-una din zile l-am întrebat pe Vânătoru de ce l-au dat afară din sindicatul artiștilor după expoziția "Flacăra" din 1948. Transcriu dialogul nostru dintr-un caiet de memorii de prin 1973: "Povestea este complicată. Eu am făcut cu alți colegi și cu sculptorul Temelie, Academia condusă de Constantin Vlădescu. În acea perioadă mai existase o Academie de Artă, "Ileana", condusă de talentatul pictor Theodorescu Sion. Aici a învățat o altă serie de artiști de mare talent, mai târziu apreciați sau, din nefericire, unii pierduți, din motive din care cât pe aci să dispar și eu. Un exemplu este acela al pictorului Geo Zlotescu, cu care am fost prieten, mare desenator și colorist, dispărut complet și din păcate și din cauza lui. Fiind un intelectual get-beget, s-a închis în el, și-a strâns în lăzi operele care-i mai rămăseseră, trăind dintr-o mizerie de pensie dată de Fondul Plastic al Uniunii Artiștilor Plastici, nici măcar de Uniune, uitat de aceasta, de colegi și ceea ce e mai grav, de iubitorii de artă apăruiți după anul 1945. Acum rareori găsești un tablou de Zlotescu ori o prezență a lui cu o lucrare în vreo expoziție, deși ar putea participa. Drept este că de câte ori trimitea

tablouri la comisie pentru a fi expuse, era refuzat cu eticheta "pe legionarul ăla dă-l deoparte". Etichetarea nu era corectă, cel puțin nu în totalitate, deoarece el fusese în aceeași situație cu mine. De câte ori mergeam la el și mie și altora ne exprima ura și disprețul lui față de această mișcare extremistă, față de ideologia ei. În esență, Zlotescu era un om blând, bun prieten, darnic și, ceea ce ne depășea pe toți, cultivat. Citea mult, era studios și filozofa mereu asupra vieții lui și a noastre. Chiar în zilele lui de mizerie din anii comuniști, găsea un cuvânt bun, de încurajare să-ți spună, deși el însuși avea nevoie de acesta. Dintr-un optimist, iubit și adorat de întreaga sa familie, fiind mezinul, născut la 13 ani după nașterea penultimului copil (sora sa Elena), a ajuns un pesimist, care nu mai avea speranțe și încredere în nimic. Dintr-un om bogat, adulat și apreciat ca artist (scriseseră despre el personalități de seamă din acea perioadă ca Gh. Oprescu, Argintescu-Amza, Aurel Broșteanu, Oscar Han, N.N. Tonitza, Emil Botta, Eugen Ionescu ș.a.) chiar de la primii pași ai apariției lui pe scena expozițiilor, ajunsese să trăiască în mizerie. Numai ajutorul unor prieteni inimoși mai producea licăriri, în privirile de mult stinse ale artistului."

"Dar bine maestre Vânătoru," l-am întrebat eu, "cum a ajuns la această situație pictorul Zlotescu, ale cărui câteva lucrări le-am văzut și mi s-au părut de calitate artistică? "(Precizez că întâmplarea de mai sus avea loc când încă pictorul Gheorghe Zlotescu mai

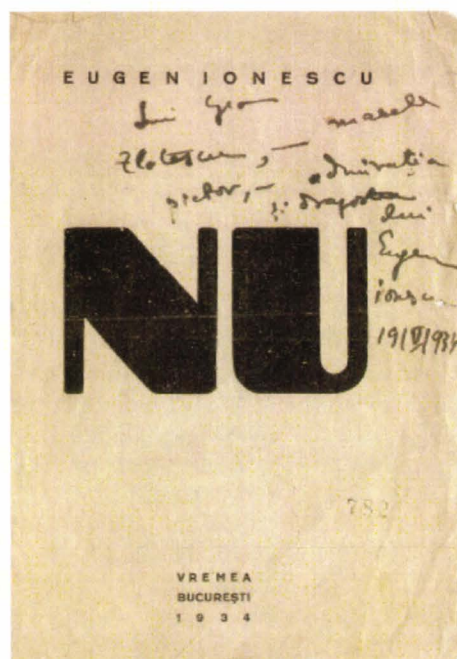

era în viață, dar foarte puțini colecționari cunoșteau ceva despre el sau îi văzuseră vreun tablou.) Maestrul Vânătoru m-a privit părintește și a adăugat: "Știi ce viață grea am dus și eu după anul 1948, de fapt după celebra expoziție "Flacăra", când, istoric vorbind, a început asasinarea morală a artiștilor interbelici, chiar a celor mai importanți, inclusiv Andreescu, Grigorescu, Gh. Petrașcu, Pallady, Tonitza, Șirato, Ghiață, nu mai vorbesc de avangardiștii Corneliu Mihăilescu, Marcel Iancu, Victor Brauner, Mattiis Teusch și mulți alții. Erau buni, dar nu îi mai agreau cei care militau pentru noul regim, pentru realismul socialist, importat o dată cu armata sovietică și venirea la putere a comuniștilor. Noroc de existența colecționarilor vechi, interbelici, și de cea a noilor pasionați ca dumneata, domnule Parizescu, care cultivau și promovau arta interbelică sau aceea făcută de puținii artiști ce continuau tradiția, ținându-se departe de puhoiul de pictori apăruți -cei mai mulți oportuniști- (și au mai rămas) în acest nou curent. Aceștia au rupt total cu moștenirea artistică românească, plină de culoare și optimism, și-au umplut suprafețe întregi de pânze și cartoane cu griurile albicioase pe care le utilizau, acoperind saloanele expozițiilor cu așa zisul "rafinament", pe care marele om de știință a artei André Lhote, pictor și profesor, nu le agrea, le considera incidente, făcute din "lene" sau din cauza "lipsei de timp". Până și apreciatul critic Ion Frunzetti a scris că "pictura de astăzi reprezintă arta, nu tablourile interbelicilor pline de peisăgele și naturi moarte, bune pentru casele burgheze". Și Vânătoru a continuat: "Cunoști pictura lui Zlotescu, esențial cromatică. După 1944 a trimis o dată la Salon, a doua, a treia, a patra oară etc. Nu a fost primit de comisie. Nu apărea în Salon. Cine să-l mai cunoască? Îți dai seama ce însemna un asemenea refuz pentru un pictor talentat ca Zlotescu? Simți că se rupe ceva în tine. Acum gândește-te ce era în sufletul lui Zlotescu, când, după ani de zile de la venirea rușilor, a fost scos din sindicat cu mine, cu Hoeflich, cu Pallady. Și acum mă gândesc de ce au fost scoși Ghiață și mulți alții, reprimiți parțial după 1956 ca urmare a sacrificiului făcut de Th. Pallady, mort într-o mare mizerie și care

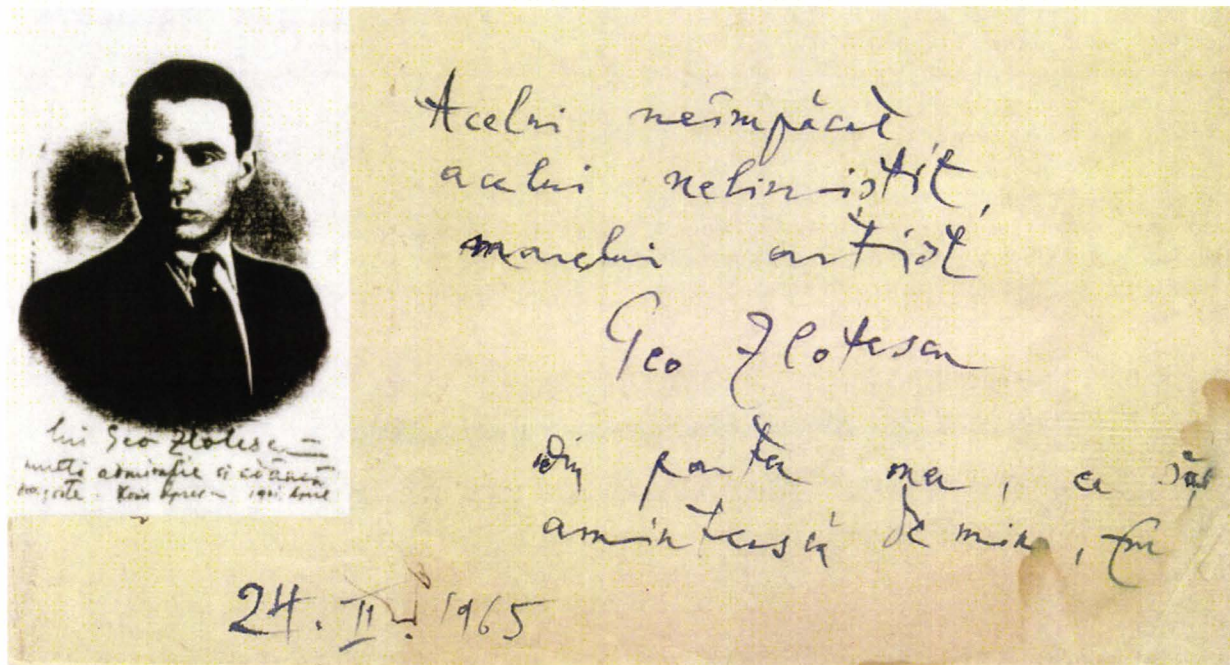
nu a mai fost în stare să-și cheltuiască banii primiți pe toate tablourile cumpărate de Marin Mihalache, pentru stat, de la expoziția retrospectivă de la muzeu. Era târziu, era foarte târziu. Când i s-au adus banii acasă, era muribund. I s-au pus sub saltea; nu s-au mai găsit după ce acesta a murit a doua, sau a treia zi. I-a luat o nepoată. Lui însă, la ce i-a mai folosit? Crezi că aceste întâmplări, acest mod de a fi privit, ca cineva din afara breslei, ca un lepros, nu seacă inima, mintea unui om? Chiar dacă e vorba de un om cultivat și talentat ca Zlotescu, crescut cu dragoste de mama sa, dar mai ales de sora sa, Elena Zlotescu, care fiind mai în vârstă ca el, îl îngrijea ca o mamă. De fapt, pictorul îi spunea mamă, iar ea și-ar fi dat și sufletul pentru el. Era ușor să trăiești cu o pensie dată de Fondul Plastic, sora lui având o pensie de numai 300 de lei, fostă farmacistă, fostă proprietară de farmacie pe Calea Victoriei?"

Când Eugen Ionescu îi scria dedicația la cartea "NU": "Lui Geo Zlotescu Marele Pictor – admirația și dragostea lui Eugen Ionescu. 19.V. 1.934", sau când Emil Botta îi scria pe pagina de gardă a unui volum de poezii următoarea dedicație: "Acelui neîmpăcat, celui neliniștit, marele artist Geo Zlotescu, din partea mea ca să-și amintească de mine. Emil Botta, 23.II.1965", nu era

o eroare sau un compliment de circumstanță. "Marele pictor" sau "marele artist" nu-i scriau dedicații niște critici sau pictori făcuți de partid "mari consacrați", ci personalități din vârful elitei intelectualității românești, care recunoscuseră în George Zlotescu o perfectă armonie cu adjectivul "mare". Atunci, cine a greșit? Cei din perioada interbelică sau cei de după 1944 care l-au

putea? Se dovedea, iată, că nu se putea! El nu accepta, nu dorea să amestece pasiunea sa pentru desen și pentru pictură cu politicul. Nici fratele lui Mihail (Mișu) Zlotescu, militar de carieră, comandant de regiment de artilerie grea, nu făcea politică (evident era și militar și prin regulile existente în epocă nu i se permitea) dar nici lui nu îi plăcea politica. Nici mama sa, rămasă

condamnat la uitare. ? Și cum îl putem oare înțelege mai profund pe pictorul Zlotescu decât încercând ca din scrisori, din documente de epocă să-i reconstituim viața, să-i cuprindem în imaginație bogăția trăirilor sufletești ?

Avea o nerăbdare care îi dădea fiori; uneori îl cuprindea un tremur. Imaginile ce se vedeau pe geamul compartimentului se perindau parcă mai repede decât gândurile lui și era obosit, nu dormise de două zile și două nopți. Chiar când ațipea se trezea cu spaimă, întrebându-se dacă merge spre Paris, dacă nu ajunge în altă parte. Deși se afla în trenul Viena-Paris, tot nu-i venea să creadă că imaginile care alergau neîntrerupt prin fața ochilor săi sunt din apropierea Parisului. Doar trenul oprise în gara Strasbourg, apoi, la Meaux. Nu-i era clar. Îl mai despărțeau maximum 30 de minute până la întarea în Gare de Nord, aproape de inima orașului. Clădirile tip vilă, care se vedeau pe marginea căii ferate până departe și verdeța caracteristică începutului de primăvară, pe care o aveau frunzele copacilor îl îndemneau să se liniștească, dar totuși, furnicăturile din palme, din tălpi, ușoara transpirație de pe față nu-l părăseau. Începea o viață nouă? Avea de ce să se bucure că vine în orașul luminilor? În orașul unde spera să-și perfecționeze cunoștințele și să pătrundă secretele picturii. Va putea sta în Paris doi ani, cum i se spusese? Va primi bursă de la stat prin cunoștințele politice ale fratelui său Constantin Zlotescu, avocat cunoscut, prefect de Bacău? Liberalii aveau mare influență. Dar, tocmai acest lucru nu-i plăcea lui, amestecul politicului în toate. Nimic parcă nu se desfășura corect, normal, urmare firească a meritelor personale, fără o intervenție nu se

văduvă în urma decesului soțului ei căpitanul Gheorghe Zlotescu, participant la Războiul pentru Independență din 1877-1878, nici sora sa, draga și iubită Lilica (Elena Zlotescu) născută în 1893, cu 13 ani mai mare decât el, nu făceau politică; erau femei cultivate, mama casnică, iar sora, farmacistă, proprietara unei farmacii "La Cerb" de pe Calea Victoriei nr.78. Evident, toate familiile mai înstărite, ca a lui, cu frații și sora bine aranjați material, iar mama cu o pensie bună de urmaș, nu duceau lipsă de nimic; în Bacău, oraș liniștit, ei erau considerați ca făcând parte din protipendadă, erau prieteni buni cu familia Cristoveanu (mari latifundiați) și cu Berea, pictor și el, talentat, făcând parte dintr-o familie bună, ca și el. Până la aprobarea de către stat a bursei, dacă nu cumva se vor schimba treburile politice în țară, familia îi asigurase banii necesari. Mai ales draga Lilica. Avea cu ce să plătească o gazdă bună, să-și plătească studiile la André Lhote, la care fusese și Alexandru Ciucurencu în 1931 vreme de 8 luni, după cum știa el. Visa să își completeze studiile mergând prin muzee - adevărata școală pariziană - prin galeriile de artă, prin diverse ateliere. Fără a neglija Parisul, orașul fabulos cu monumentele, palatele, grădinile lui, cu teatrele, renumitele restaurante, cluburile și cazinourile de noapte. Mai adăugă vizitele la Brâncuși, având recomandarea pictoriței Cecilia Cuțescu-Storck, ori la Theodor Pallady. Oh, își spuse, câte am de făcut și de văzut! Cum o să le fac pe toate dacă mai întâi trebuie să pictez, să particip la expoziții, să fac atâtea vizite, dacă voi fi primit, să mai descopăr și lumea teatrelor, și să cunosc și viața, viața adevărată? Se trezi

Familia ZLOTESCU la Mănăstirea Văratec, în casa maicii Luchia Gavrilescu, anul 1922: în primul rând frații pictorului - Constantin Zlotescu, viitor avocat și prefect al Județului Bacău, Mihail Zlotescu, sublocotenent de artilerie, ajuns general Șef de Stat Major la Direcția Superioară a Învățământului Militar, Virginia Zlotescu, mama celor trei băieți și a unei fete, apoi o doamnă, posibil persoana ce ajută la menajul familiei; în rândul al doilea Elena Zlotescu, sora artistului, maica Luchia Gavrilescu, Gheorghe (George, Geo) Zlotescu și o maică din mănăstire.

telegrafiasse camaradului său aflat la post la Ambasada României la Paris, ca atașat militar, că vine mezinul familiei Zlotescu. Îl rugase să-l aștepte la gară și să-i conducă până la gazda pe care i-o găsisse pe o stradă ce dădea în Boulevard des Batignolles, foarte aproape de parcul Monceau, unde pictase și Iser. Gheorghe Zlotescu, George, Georgică, Gică, Geo cum i se mai spunea, se pregătea să-și adune numeroasele bagaje, pe care, din dragostea prea mare, mama și a sora Lilica, le ticsiseră cu haine și bunătăți, gândindu-se, pesimist și nehotărât, ca întotdeauna, dacă nu a venit nimeni la gară după el ? Dar, nici nu apucă trenul să se oprească că un militar chipeș, însoțit de doi civili apăru în ușa compartimentului, unde se afla pictorul. Răsufală ușurat și aproape sări să-l îmbrățișeze pe elegantul ofițer. Era salvat. I-au coborât geamantanele, conducându-l în afara gării, unde îi așteptau două trăsuri.

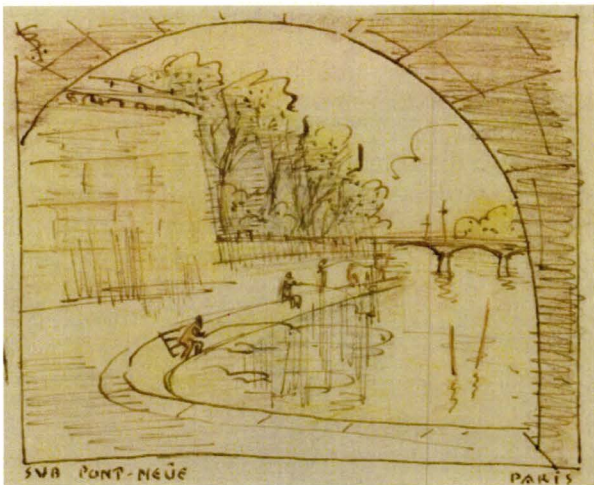
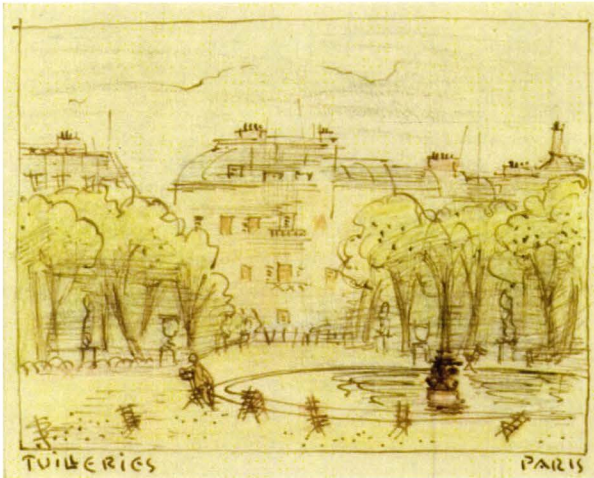
Pe drum, domnul locotenent colonel îi explica pe unde se deplasează: Boulevard de Rochechouart, de unde se vedea biserica Sacre Coeur, apoi celebra Place Pigalle, Boulevard de Clichy, Boulevard des Batignolles și în fine, imobilul unde urma să fie găzduit. O casă veche, în stil franțuzesc, cu două etaje și mansarda, unde i se rezervase un fel de garsonieră, o cameră mare, cu ferestre spre nord. (Așa cum fusese indicația de la București, deoarece lumina venită prin ferestrele așezate spre nord este mai bună, constantă în tot timpul

Elena (Lilica) Zlotescu, 5 august 1893 - 17 noiembrie 1986

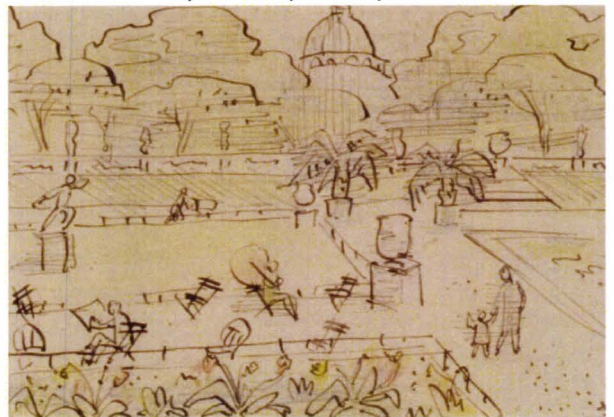
brusc din gândurile care se înșiruiseră la fel de repede ca imaginile ce apăreau și dispăreau atât de iute pe "ecranul" compartimentului, tocmai când vagonul se clătina mai tare din cauza trecerii peste macazele care îl dirijau spre Gara de Nord. Le va face pe toate. Era în floarea tinereții. Nu împlinise 30 de ani. Evenimentul avea să se întâmple pe 2 noiembrie 1936, adică peste 8 luni. Nu plecase niciodată singur și mai ales atât de departe, în lumea largă, pe care o visase citindu-i pe Dumas, Balzac, Molière, Victor Hugo, și din lumea impresionistilor Manet, Monet, Renoir, Pissaro, Sisley, Signac, Degas, Cézanne, Van Gogh, Gauguin, Matisse, Picasso pe care-i admira atât de mult. Le va vedea picturile prin muzee, va hoinări de dimineată până seara prin parcuri și grădini. Va vedea unde au pictat Pallady și Iser, Andreescu și Grigorescu, vizitând Barbizonul. "Ce voi face mai întâi?" se întreba.

Trenul intrase în Paris, traversase centura, apoi Boulevard de la Chapelle și opri în Gare de Nord. Știa că fratele său Mișu (locotenent colonel Mihai Zlotescu)

zilei, tocmai potrivită pentru un pictor.) Nu știa cum să le mulțumească însoțitorilor săi. Chipul, inundat de privirea caldă a ochilor mari ce transmiteau cordialitate și inteligență, liniile adâncite formate deasupra gurii, părul închis, tăciune aproape de pe laturile capului și scurtul ciuf din partea din față a cheliei, toate acestea, întovărășite de un zâmbet larg și bun, dar și de nelipsiții ochelari cu ramă neagră, l-au impresionat pe înaltul diplomat militar, care, știindu-l încă tânăr, talentat, după cum i se spusese, i-a luat-o înainte zicându-i: „Domnule George, nu e nevoie să căutați cuvintele, vă privesc chipul și citesc marea recunoștință, pe care mi-o împărtășiți. Nu am făcut decât să-mi ajut un compatriot, un român, fiul și fratele unor camarazi și după câte știu, un artist, despre care se va vorbi în viitor. Așa că, eu sunt acela care sunt mulțumit că v-am ajutat și vă rog chiar, în situația în care veți avea nevoie de ceva, nu ezitați, veniți la ambasadă sau sunați-mă la telefonul indicat pe această carte de vizită”. “Vă mulțumesc. Vă mulțumesc mult. Nu am cuvinte să-mi exprim întreaga gratitudine. Mi-era atât de teamă că, singur, într-un oraș străin, n-am să mă pot descurca. Încă o dată, domnule colonel (aceasta era adresarea pentru gradele de locotenent colonel și de colonel), vă mulțumesc!” După plecarea atașatului militar al României la Paris, George Zlotescu a deschis ferestrele, a ieșit pe micul balcon, uitându-se de-a lungul străzii, peste o parte din acoperișuri, ascultând pașii trecătorilor, zgomotul

făcut de rarele trăsuri sau de claxonul unor automobile ce treceau rapid pe pavajul străzii. Era obosit după călătorie. Trebuia să-și aranjeze bagajele dar, simți că nu era capabil. Se așeză pe marginea patului. Ce să facă? Era ora prânzului. Ce-ar fi să plece în oraș. Zis și făcut. Străbătu diferite străzi, fără să aibă habar pe unde mergea. Traversă parcul Monceau, Avenue Hoche și ajunsese, surpriză, în Place de L'Etoile, unde se află Arcul de Triumf. De aici se deschideau mai multe bulevarde, cu copaci majestuoși. Pe care să-l aleagă? Avenue Victor Hugo, Avenue Kleber, Avenue Marceau sau Avenue des Champs Elysées, care era, după cum știa el din literatură, artera celebră a Parisului. “Incontestabil”- și-a spus- “Champs Elysées!” Și cum era frig, în acel început de aprilie, găsi câteva bistrouri unde se servea și mâncare. Se așeză pe un scaun. Cunoștea bine franceza și italiana, amândouă pasiuni ale sale, astfel că întâlnirea cu cel care servea a fost clară și hotărâtă, printr-o comandă impunătoare, care-l miră pe chelner. Nu credea că va reuși să mănânce tot ce i s-a adus, dar a încercat. Se adunaseră două zile și două nopți de când plecase de acasă și, deși în tren luase masa la vagonul restaurant, îi era chinuitor de foame. Începu să mănânce. Atenția îi era atrasă însă de agitația străzii, de trăsurile și mașinile ce treceau pe bulevard. Se așeză mai comod în fotoliul de paie, confundat în gânduri. Amintirile îl copleșeau. Ce-or fi făcând Lilica, mama, frații săi? L-au ajutat întotdeauna, încurajându-i pasiunea pentru pictură și iată-l acum la Paris, pentru perfecționare. Trecutul i se perinda prin minte. Se născuse la Bacău; tatăl îi murise pe când el avea doar trei ani, urmase școala în orașul natal până în clasa a VIII-a. Clasele următoare le făcuse la Liceul Lazăr din București unde își luase și bacalaureatul. Cum

îi plăcea să deseneze, fusese îndreptat spre Școala de Arhitectură, pe care o abandonase însă în al treilea an, când se înscrișese la Academia Particulară de Artă Plastică Ileana, patronată de Theodorescu Sion. unde i-a avut colegi pe Dimitrie Berea, băcăuan ca și el, pe Anton Vulpe, pe cunoscutul scenograf W. Siegfried, pe Maria Droc.

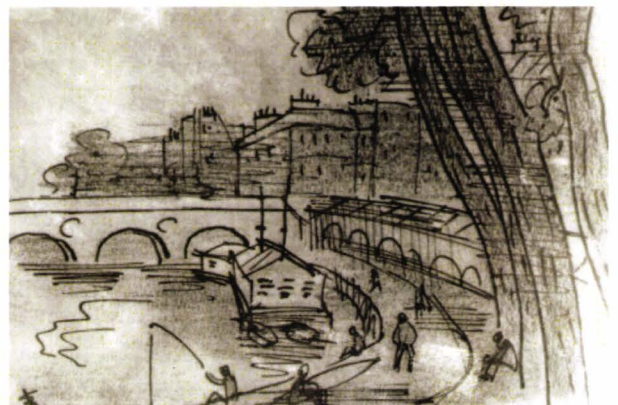
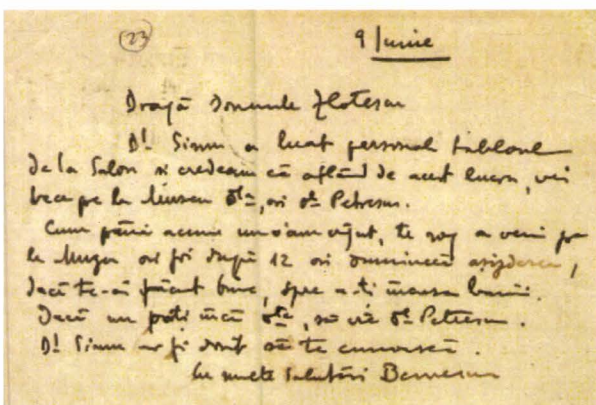
Își amintea de succesul avut la expoziția organizată în 1931, sub patronajul marelui colecționar Anastase Simu, ce fixase ca temă lucrări cu subiect dramatic și urma să acorde un premiu pentru debutanți. El a prezentat tabloul *Crucifix* pe care Simu îl premiaza și îl introduce în muzeul său. La Salonul Oficial de Pictură organizat în primăvara anului 1932, Anastase Simu îi cumpără din nou un tablou prezent în expoziție. Directorul Muzeului Simu, pictorul Marius Burcescu, i-a scris chiar o carte poștală, rugându-l să vină la muzeu, pentru a încasa banii, adăugând "Dl. Simu ar fi vrut să te cunoască".

La Salonul Oficial de Pictură din 1932 a primit din nou, premiul pentru pictură.

Avea un sentiment de început de drum și era fericit. Venirea la Paris însemna pentru el împlinirea unui mare vis pe care nu îl crezuse posibil. Rămânea să aștepte aprobarea bursei, pe care urma să i-o asigure statul.

A doua zi se duse la sala de cursuri și atelierul pictorului André Lhote, pentru a se înscrie la studii. Erau foarte mulți artiști la cursuri; cei mai vechi lucrau deja la șevalete, iar cei noi, așezați în altă parte a sălii, audiau prelegerile profesorului. André Lhote le atrăsese atenția că, indiferent ce fac la studiile cu el, fiecare dintre ei trebuie să lucreze acasă și să vină cu tablourile și desenele să le vadă el, o dată pe săptămână, vinerea. Auzise că profesorul e foarte pragmatic și exigent, lucru ce îi convenea, deoarece el simțea nevoia permanent,

de fapt așa a și fost învățat, să fie stimulat, împins chiar de la spate. În general, când avea un insucces, era cuprins de inerție, de o delăsare deznădăjduitoare. Era necesar un șoc pentru a-l readuce pe linia de plutire. Acum intrase în joc și trebuia să joace. La studiu o regăsi pe pe fosta lui colegă de la Academia de Artă, Maria (Mărioara, cum îi spunea el) Droc, astfel că avea un tovarăș de drum și de discuții. Se împrietenise și cu doi artiști, unul brazilian, celălalt francez, cu care colinda prin Paris. În fiecare zi, aveau programate vizite la muzee și studii de desen. Au văzut Palais Chaillot, Tour Eiffel, (ajungând până la ultimul etaj, la restaurant, unde Geo le-a făcut cinste cu o gustare). Îi plăcea să cheltuiască bani, îi plăcea să fie darnic. Se întreba: totuși până când au să-i ajungă francii asigurați de familie? Descoperirea cu încântare locuri ale Parisului pe care le visa să le picteze. Admiră îndelung podurile Senei. Ajunge până la Ecole Militaire, apoi în vestitul Montparnasse, în cartierul artiștilor Montmartre, aflat aproape de biserica Sacre Coeur. Într-una din aceste vizite, la încrucișarea Rue La Fayette cu Boulevard Haussmann, s-a trezit în fața clădirii Operei. Și-a promis atunci că nu va rata ocazia să meargă la operă, la teatre, la cluburi și cabarete de noapte, la casino, la Moulin Rouge. A făcut tot ce și-a propus, rămânând cu încântarea visului împlinit. Împreună cu prietenii săi a vizitat în acele zile Palais d'Elysées, Grand Palais, Petit Palais, Place de la Concorde, Jardin des Tuilleries și, evident, palatul Louvre căruia i-a dedicat mai multe zile. Într-o lună a reușit să vadă aproape tot ce era mai interesant la Paris, dar și desenase foarte mult. Scria zilnic o carte poștală și seara o scrisoare în care istorisea pe larg familiei cele întâmplare. Între timp, a fost sfătuit să se mute în altă

Atelierul pictorului André Lhote. Geo Zlotescu este cel cu ochelari, stânga, ultimul rând la perete. În aceeași fotografie se află și pictorița Maria Droc.

locuință, situată în Place de la Sorbonne, la numărul 3 bis, în arondismentul V. Împreună cu noii prieteni, pe care-i numea „frați” și cu un alt român (Gabriel Neagu) vizitează Palais de Fontainebleau, de unde îi scrie mamei o ilustrată : „Palatul e o minune. Acum luăm dejunul cu toții la un mic bistro în aer liber. Suntem veseli ca niște mânji. O să vă scriu diseară o scrisoare mai pe larg, despre tot ce fac aici.” De multe ori, îi cere surorii sale materiale pentru pictură, cum o făcea și în țară, când era plecat vara la Mănăstirea Văratec cu mama sa: „Așadar îți notez din nou în această c.p. cele ce trebuie să-mi trimiți în noul pachet. Pentru mine blanc de zinc Bloks (75 de lei), jaune de cadmiu citron (tub mare), ocre jaune, terebentină și benzină. Trei cartoane preparate, tăiate în două (preparația: 1 litru de apă plus 30 lingurițe de zinc weiss, plus 15 linguri de kaolin). Pensulele pe care mi le-ai trimis, deși le întrebuițez acum la niște studii mici de arbori (pe cutia lui Sion), totuși sunt prea mititele de peisagiu. La Zimmer (magazinul de papetărie și materiale de pictură, n.n.) vei găsi pensule de „mardre”, cu păr fin, moale, blond, nr. 8, de forma și mărimea asta (desenează pensula, n.n.)” Apoi, cere cărți de lectură. Evident, sora lui i-a trimis tot ce a cerut. Cel mai greu de suportat i se păreau pictorului văicărelile acesteia și ale mamei, Virginia, privitoare la sănătatea lui. În acest sens, o carte poștală datată 18 mai 1936 este elocventă: „Lubită mamă și Lilica, m-am prăpădit de răs când am citit scrisoarea pe care am primit-o azi de la voi. Tocmai

plecam la atelier la 8 și jumătate dimineața și voiam chiar să las dracului lucrul ca să mă întorc să vă răspund. Sunt înduioșătoare sfaturile pe care mi le dați și mai ales comice, cu atât mai mult cu cât sunt mai sănătos ca niciodată și de sus în jos și de jos în sus, iar de mâncat, toți banii îi cheltuiesc pe mâncare (uită să spună că îi mai cheltuiește pe muzee, teatre, cabarete etc.n.n.). Afară de prânz și masa de seară, mai beau două-trei caffè-crème pe zi și mă îndop cu croissants, care știți și voi cât sunt de bune.” Apoi, adaugă: “Cu lucrul cred că merge bine: am început să mai învăț câte ceva. Lhote e din ce în ce mai genial. Lecțiile lui sunt tot ce am auzit vreodată mai substanțial în materie de artă”. La 3 iunie 1936, în cartea poștală ce premerge scrisoarea de seară, așterne mărunț pe hârtie, cu un scris ce demonstrează multă stăpânire de sine și o ușoară ironie, următoarele: “Draghele mele, încep cu veșnicul refren: sunt sănătos tun și treaba merge bine. Lucrez, văd și înțeleg lucruri noi pentru mine și am curajul să încep a mă depăși în meșteșugul meu. Cu alte cuvinte, am început să scap de timiditate, care îmi dădea o anumită fadoare în pictură și organizându-mi sensibilitatea -prea analitică- încep să tratez tablourile mai larg, mai viguros, mai legat, cu acorduri definite în cald și rece, cu o materie mai bogată, în rezumat, mai pictural. Asta datorită, în parte lui Lhote și în totalitate divinului Cézanne, care e de o mie de ori mai genial, ca profesor al meu decât Lhote.” Artistul văzuse de nenumărate ori, marea expoziție retrospectivă Cézanne, deschisă în acea perioadă la

George Zlotescu adolescent, alături de sora sa, Lilica.

Paris și fusese pur și simplu entuziasmat. De fapt, aceste rânduri scrise familiei, reprezintă crezul său în pictură, drumul pe care va merge ulterior până la sfârșitul vieții sale, care, din păcate, din punct de vedere pictural se va termina cu mult mai înainte.

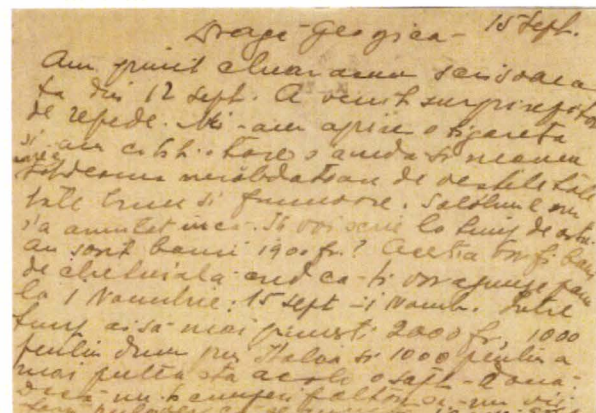
George Zlotescu muncește intens, caută să lucreze în toate tehnicile, fapt declarat într-o altă carte poștală, datată 27 iulie 1936: "Ceea ce îmi place mai mult este că lucrul este foarte variat, căci fac de toate: ulei, acuarelă, decor, costume, studii... Am început de o vreme și gouaché.

privește și frumoasă am și altoit adineori o acuarelă. Până diseară mai e mult și sper să mai fac ceva..."

Duce mereu lipsă de bani, deși i se trimit prin B.N.R. telegrafic; cu toate acestea, vin cu întârziere și pictorul le cere să-i trimită normal, dar cu o lună înainte, nemaicheltuind astfel comisionul ce revine băncii pentru expedierea rapidă. Când îi parvin banii el plătește taxele pentru Lhote, chiria, datoriile și cumpără materiale de pictură. Pictează mult. Realizează mai multe autoportrete și compoziții avându-l ca model pe Gabriel Neagu. Unul din autoportrete precum și

Pe 9 august 1936 vizitează Palatul și Grădina Versailles, de unde și trimite o ilustrată surorii și mamei aflate la Mănăstirea Văratec. Entuziasmat de ce a văzut el scrie: "Iubită Maică și Lilica, sunt la Versailles, de unde v-am promis azi dimineață (trimisese o altă carte poștală în zorii zilei, n. n.) că vă scriu. Stau cu Gabriel (este vorba de cunoscutul folclorist și dansator Gabriel Neagu, n.n.) la un restaurant după un foarte bun dejun și pentru că

alte lucrări, naturi moarte și peisaje, le trimite acasă, având în vedere pregătirea unei expoziții, împreună cu alți pictori prieteni. Autoportretul (care astăzi se află la Muzeul Național de Artă) ajuns acasă, a tulburat întreaga familie, întrucât în el apărea un altfel de om decât mezinul. Pe scurt, familia s-a speriat de cum arăta Georgică și înnebunită, s-a întrebat cum e posibil să fi ajuns așa doar în câteva luni. La această neașteptată

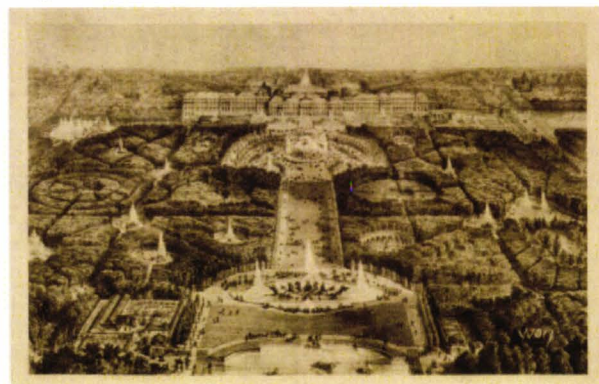

mai avea timp să fac peisagii, așa că mă voi întoarce cu expoziția gata, numai sală să am” și conchide: “Cât despre sănătate sunt voinic tun, nu m-a durut nici capul de când sunt aici. Chiar am început să mă mir cât sunt de solid”.

În 15 septembrie 1936, Lilica îi scrie că a primit cartea poștală prin care-i comunica faptul că mai rămâne două trei luni la Paris: “Mi-am aprins o țigaretă și am citit-o tare, s-o audă și mama, totdeauna nerăbdătoare de veștile tale, toate bune și frumoase. Salonul nu s-a anunțat încă (pictorul trimisese 9 lucrări). Îți voi scrie la timp de asta. Au sosit banii, cei 1900 fr.? (Familia îi trimitea mereu bani, pictorul cheltuind pe mici distracții, participând la manifestări artistice, mergând la cabaret unde achita consumația ocazională și pentru prietenii și colegii de atelier n.n.) Aceștia vor fi banii de cheltuială. Cred că îți vor ajunge până la 15 septembrie-1 noiembrie. Între timp ai să mai primești 2000 fr., 1000 pentru drum, prin Italia și 1000 pentru a mai putea sta acolo o săptămână-două...”

Pe 19 septembrie 1936, pictorul îi răspunde surorii sale că nu a primit banii și “a trebuit să mă împrumut azi cu 100 franci de la gazdă, așa că mai sunt aprovizionat un timp”. Pe 20 septembrie 1936, le anunță că a primit banii și că acasă fiind la colecționarul Alta Riba, unde se afla și Emile Bernard; acesta l-a invitat a doua zi la ora 11 la atelierul său. Fericirea pictorului român este deosebită, mai ales că Emile Bernard i-a arătat multă considerație. Vizitându-l la atelier pe maestru, acesta i-a dat câteva sugestii “neprețuite” (spune el), care îi sunt de mare folos, schimbându-i paleta, întrebându-l culorile indicate de el și care îi dau “rezultate surprinzătoare în special la carnație”. În săptămâna următoare, urma să meargă cu câteva lucrări noi să le vadă Emile Bernard. Se gândește să se întoarcă acasă și să realizeze câteva

reacție, pictorul le răspunde în data de 2 septembrie 1936, cu un ton optimist și vesel. “Iubită mamă și Lilică, m-am prăpădit de răs de chestia cu autoportretul. Mă rog, când nu are omul de ce să-și mai facă idei negre le scoate din pământ, din piatră seacă și se agață de toate fanteziile. Așa faceți și dumneavoastră în ceea ce mă privește, supunându-mi bietul autoportret, de trei luni, la cea mai inchizitorială cercetare. Parcă dumneavoastră nu știți că eu am mania să caricaturizez puțin și să caut caracterul unei figuri sub aparența ei reală și banală. De aceea mi-am permis probabil (nu mai țin minte), să accentuez anumite trăsături care mă scofălesc. Vă rog să nu confundați desenul meu cu o fotografie telle quelle, că mă jigniți. Dacă e vorba să fac fotografii, n-are nici un rost să mă mai ocup de artă și începe să-mi pară rău că v-am trimis imaginea mea sufletească, nu fizică”. Din nou își exprimă “crezul” său artistic, de care nu se va dezminți niciodată, iar opera sa va dovedi acest crez permanent. De aceea arta lui, atâta vreme cât a fost vizionată de public a fost apreciată ca opera unui adevărat artist.

Într-o împrejurare fericită, printr-o familie cu care devine prieten, anume doamna și domnul Alta Riba (“fermecători cu mine și care mă invită regulat la reuniuni muzicale și artistice”), îl cunoaște pe pictorul Emile Bernard, care îi este de cel mai mare folos. Între timp, i se aprobă bursa pentru încă două-trei luni, adică până în noiembrie 1936. Acest lucru îl face fericit. “Aș fi idiot să-i dau cu piciorul. Dacă este vorba să mă stau două luni sau chiar trei, sunt foarte mulțumit că voi

compoziții mari, multe cu nuduri “pe care le și vede deja în cap”. Apoi adaugă “Degeaba, tot pictura de imaginație este marea mea resursă și asta este în fond arta, nu imitație a cotidianului”.

Se declară fericit când reușește să frecventeze și atelierul lui Othon Friesz, “uite așa, pentru că vreau să cunosc tot ce spun oamenii aceștia celebri, care profesază principiile artei în capitala Franței.” Se gândește și la obținerea unui certificat de la André Lothe, apar însă unele greutăți în obținerea lui, deoarece maestrul cere să urmezi cursurile la el o anumită perioadă de timp și să se plătească în plus pentru certificat. Geo Zlotescu gândește că: “Pentru cerificatul lui Lothe n-are rost să mă preocup, pentru că Lothe nu dă certificat decât pe anul în curs și până la data când frecventezi cursurile iar ca să mă înscriu pentru asta iarăși la el, ar fi să arunc banii în drum, pentru că, de bine de rău îi cunosc acum sistemul și vreau să mă mai aerisesc, să iau de la fiecare ceea ce îmi convine.”

Speră să viziteze Italia, să vadă Capela Sixtină, Pompeiul, Uffizzi și “toate miracolele celei mai sublime picturi, care s-a făcut pe lumea asta”. Visează ca peste câțiva ani să fie un artist complet și să cunoască atât cât trebuie în împlinirea vocației sale, pentru a-și lua zborul singur, fără să mai aștepte indulgența și favoarea nici unuia dintre criticii sau artiștii care se ocupă cu plastica, “Știu bine că oricum ar fi, niciodată nu voi putea fi pe placul lor. Voi fi numai pe placul meu...”

La 31 octombrie 1936 așteaptă să-i sosească încă 2000 de franci și este nerăbdător să-și facă formele de întoarcere și să-și cumpere biletul de vagon lit, clasa a II-a. Visează să fie din nou în odăița lui din strada

Austrului 22, să participe la expoziții, să-și organizeze o expoziție personală.

Pe data de 10 noiembrie, le scrie iubitei mame și Lilicăi: „Măine dimineață, miercuri, ora 7.10, iau trenul spre țară. Ruta: Elveția, Austria, Iugoslavia. Condiții bune. Ar fi să ajung la București pe vineri orele 19.00, nu știu precis, pentru că nu m-am informat mai bine. Cu alte cuvinte, ajung eu, înaintea scrisorii. V-o scriu doar ca să mă amuz și pentru că aveam o c.p. de prisos. Sunt super fericit că o să vă văd și o să mă bucur iar de liniștea căsuței dragi. Bravo! Ura! Vă îmbrățișez de 2000 de ori. Georgică”.

Întâlnindu-l pe maestrul Vânătoru, i-am împărtășit impresia mea: „Ce s-a întâmplat cu pictorul George Zlotescu întrece orice imaginație.”

“Ai dreptate,” mi-a spus pictorul Vânătoru, “dar, știi cât de adverse sunt uneori viața, destinul cu unii oameni, indiferent de rostul, de pregătirea de talentul lor.

Ceea ce este păcat și mi se pare că reprezintă un aspect esențial în viața noastră, într-o generație, în mai multe generații, este praful istoric care se așterne peste noi, sau mai bine spus, peste unii din noi.”

Pentru George Zlotescu, fericirea de a fi acasă era enormă. Le îmbrățișă pe mama și pe iubita lui soră Lilica. Cât îl ajutase ea și ce sacrificii făcuse pentru el. Le arată lucrările, fotografiile din atelierul pictorului André Lothe, programele unor teatre și cabarete la

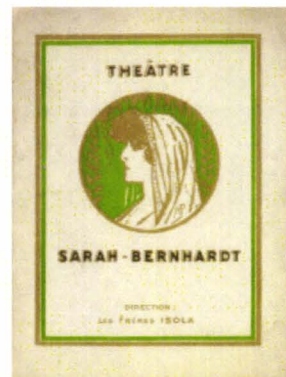
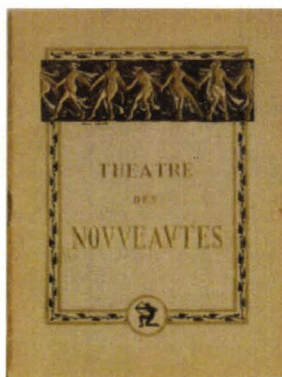
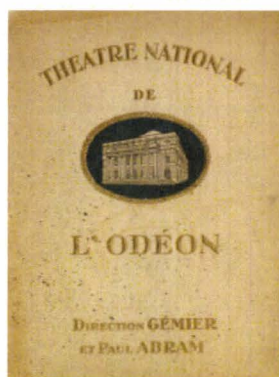
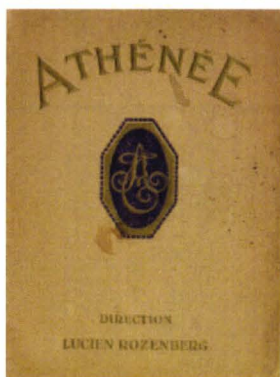

Fotografie realizată în anul 1940 în Parcul Carol. De la stânga la dreapta: Geo Zlotescu, Virginia Zlotescu (mama pictorului) și Elena (Lilica) Zlotescu, sora.

care fusese, la care, cum spunea el "se destrăbălase", mapa cu desene și autoportrete, explicându-le cum le-a gândit, ce a sintetizat în ele din ce i-au spus Lhote, E. Bernard, din ce a văzut și l-a inspirat la Paris: operele cubiștilor, abstracționiștilor, noile curente apărute după primul război mondial, mai cu seamă tașismul, inspirat de pasiunea pentru cai a lui Hans Hartung. Ce "dulce" era acel noiembrie. O căldură de iubită înconjura atmosfera capitalei. Își amintea intrarea în Gara de Nord din București. Se bucura ca un copil de peroanele gării, de foiala omenirii ce venea și pleca, de vânzătorii de ziare, de cornurile proaspete și calde din care, cu toate greutatea pe care le avea cu strângerea bagajelor, le cumpărase, așezate ca inelele, aparent de aur, pe sfoară. Ce gust aveau! Era așa ceva la Paris? Era și acolo

foială, dar nu ca aici. Aceasta îi era aproape de suflet, îl înconjura, nu ca răceala de acolo. Aici i se părea că toți oamenii îi zâmbeau, dincolo, la Paris, preocuparea fiecăruia pentru existență era mai profundă și privirea mai rece. Simțise o imensă fericire când spre capătul peronului, la ieșire, pe când el era însoțit de un hamal ce-i împingea căruciorul cu bagaje, îi apărui imaginea celor două "lumini" ale sufletului său: mama și Lilica. Se simți din nou copil, ca atunci când venea la Văratec, la Bacău sau mai târziu la București, când îl primeau cu ochii în lacrimi, cu sufletele ca o azimă caldă, abia scoasă din vatră. Pufnind în plâns - copil mare ce era - doar împlinise 30 de ani - se mira că fusese posibil așa ceva și își spuse: "Ce naiba, doar sunt bărbat!" (Adevărat, adăugăm noi, un bărbat cu o sensibilitate deosebită, crescut sub tutela a două femei, lipsindu-i tatăl, se întâmpla ca mama și Lilica să fie, uneori, chinuitor de atente cu el.)

Se trezi din această slăbiciune, omenească desigur,

îmbrățișat de amândouă, sărutat cu sărutul ca un fulg al mamelor pentru pruncii lor. Erau și ele fericite că după opt luni, le era din nou acasă "odorul", "bulgărele de aur", cum îi plăceau să-l alinte. De dragul lui, dintr-o greșeală amarnică (de care își vor da seama mai târziu), au dat la o parte orice partidă feminină ce se apropia de el, păstrându-l lângă ele, alungând, la rându-le orice încercare, și în cazul lor de a fi curtate de vreun bărbat. Mama rămăsese văduvă la doar 27 de ani, iar sora era încă necăsătorită la 43 de ani. Să fi simțit Lilica un dram de dragoste pentru bărbatul ce-i declarase iubirea, ajuns ulterior guvernator al B.N.R. și pe care îl respinsese? "Cine se va mai ocupa de Georgică? Mama e bolnavă și poate, în curând nu va mai fi! Atunci?" Evident că a renunțat la fericirea ei. Dar, se întreba Lilica, nu cumva dragostea ei pentru fratele mai mic cu 13 ani avea ceva nepământesc? Ceva poate straniu? "Nu! Sigur că nu!" își răspunde în gând. (Dar mai știe acum oare cineva, când totul s-a dus, când vremea a așternut sau a început să aștearnă uitarea pe o familie, mai bine zis pe un talent artistic, ce fel de viață ar fi avut? Nu era oare ceva similar cu situația bunilor prieteni de o viață, pictorul Hrandt Avachian și sora sa Beatrice? Cine știe? Cine ar putea descifra din scurgerea vieții lor, din întâmplări, din manifestările lor, realitatea? Doar presupunerii. Sunt logice? Sunt legende? Nu știm și nu vom cunoaște vreodată).

Era acasă, în cămăruța lui, plină de bagaje, așezat pe balansoarul austriac, înconjurat cu dragoste de cele două femei. („Lilica, adu te rog plăcintuța de brânză și nu uita să o pudrezi cu zahăr, pudră care-i place atât de mult lui Gică”, striga mama, sau „Dragă Lilica, să-i dăm să mănânce, o fi mort de foame!”). Nu știau ce să facă, ce să-i dea. Erau neschimbate. Lilica cum o știa el, frumoasă ca întotdeauna, mama încă voinică, puțin argintată la tâmple. Casa cum o lăsase. Șevaletul mare, la locul lui, trusa de câmp la fel, lădița cu culori și paleta aidoma. Visa oare? Nu mai era în camera din Place de la Sorbonne nr.3 bis, unde se simțise atât de bine și unde îi veneau prietenii, la o șuetă întovărășită de un păhăruț de vin roșu? Nu. Nu mai era, dar aici simțea o împlinire. Învățase ceva, își perfecționase pictura, era acasă la el; sora și mama erau bine, iar din cele spuse și frații. Costică ce-l ajutase cu o mică bursă și căruia el îi spunea "Ciolănet" și Mișu-Mihail, cu familiile lor.

Apendice
 Vă rog foarte mult
 dacă mi va vine prin
 grija fructelor și un din când
 în când câte o revistă sau
 o carte românească (Căsuțe,
 Ideea Românească, Gândirea,
 Fundațiile Regale — și Carli:
 Limite - eseuri de Dan Botta
 Cartea Amăgitorilor de Emil Cioran
 sau cartea de poezii a lui Ștefan
 Ion George sau poeziile lui Valeriu
 Mișail dacă au ieșit. Noi este
 romanul "Ilexte" a lui Ștefan
 N'aveți idee cât dorim să eu să
 mai citesc o carte românească?
 Mă rog, dar revizita un noian

fructele și o revistă și cartea
 și au făcut tabloul: Corobă
 cu salată? a ieșit?
 Vă mulțumesc mult
 și afect
 Georgică

Apendice scris de George Zlotescu la o scrisoare prin care îi cerea surorii sale Lilica, să-i trimită câteva cărți. Asemenea scrisori, cu această temă, au fost numeroase.

Florica (Cici Alexianu) Legenda spune ca Geo era îndrăgostit de ea. O iubire tainică, învăluită de mister întrucât Cici era căsătorită.

În noaptea aceea nu au dormit. A povestit ce a făcut el (deși le scrisese aproape zilnic câte o scrisoare și o carte poștală), ce a pictat, ce lucrări a adus cu el. A vrut să afle ce au mai făcut cei din familie, cum merge farmacia „La Cerb” a Lilicăi, dar mai ales ce s-a făcut cu casa în care aveau să se mute ca proprietari, unde vor locui mult mai confortabil. Toate întrebările lui și ale lor și-au găsit răspuns. Spre ziuă ajunseseră cu discuția la Salonul de toamnă, care se deschisese, unde el nu a trimis nici o lucrare. Se gândea, le spuse și celor dragi, la o expoziție de grup sau personală și după ce se va odihni se va duce pe la prietenii lui pictori să încerce o “deschidere”. Îi avea în vedere pe Hoeflich, Vânătoru și poate pe Basarab deși nu-i era necunoscut faptul că, acesta din urmă avea un statut politic bine determinat, era șef de cuib (grup) legionar. “Arta”, își spuse el, “nu trebuie să aibă culoare politică”. Cel puțin aceasta era părerea lui. La Paris s-a mirat când a aflat despre Romain Rolland despre Cocteau și despre Picasso că sunt membri ai partidului comunist francez. Avea toată admirația pentru Panait Istrati, pe care îl cunoscuse împreună fiind cu Dan și Emil Botta. Îl impresionase prin prodigioasa genialitate. La Paris fiind, se bucurase, să descopere că Istrati și Jack London erau cei mai citiți, cei mai traduși romancieri din epocă. Cunoștea activitatea lui Istrati de fotoreporter, de ziarist, de scriitor autodidact, întemeitor al romanului realist, puternic ancorat în viața de toate zilele a oamenilor oropsiți. Îl admira și pentru critica aspră pe care o făcuse, după vizita sa în URSS, metodelor inumane de aplicare a ideologiei comuniste, în mod dictatorial,

brutal și nedrept cu marea masă a populației în Rusia Sovietică. Istrati avusese curajul să o spună, să se certe cu amicul său Romain Rolland și cu alții asemenea, să nege total necesitatea aplicării ideologiei comuniste, de care comuniștii francezi erau atât de fascinați. Se gândea să le vorbească despre toate astea prietenilor săi Alexandru Țipoia, Gheorghe Labin, Hrandt Avachian. Avea acum, după întoarcerea de la Paris, timpul de a se întâlni cu ei, de a le arăta lucrările pe care le făcuse la Paris. Erau cu totul altfel decât cele realizate înainte de lucrul său în capitala Franței, mai luminoase, mai colorate, mai vii și expresive. Spera să placă publicului, credea asta în intimitatea sa, dar, parcă un ghimpe ascuns îl rodea. Gândea că invidia unor “breslași”, atât de puternici uneori, îl va doborî. Presimțea că nu va rezista, pentru că nu avea acea forță, care să-l facă indiferent la atacuri. Se întreba dacă nu cumva a existat dintotdeauna în mentalitatea poporului român ura față de valoare. N-avea de ce să se lase copleșit de gânduri negre. Acum era acasă. Le spuse: “Dragele mele, (am păstrat liniște o clipă, mă doborâseră gândurile) sunt fericit că am ajuns acasă, că sunt cu voi, cu Mișu, cu Costi și ai lor, cu prietenii mei, că mă regăsesc aici, în cămăruța mea și cu pictura, singura care îmi dă viață și mă menține viu”. Mama se întoarse spre el și-i spuse: “Gicule, culcă-te. Vin eu acum, ca întotdeauna, să te învelesc”. Același grijă ca pe vremea copilăriei. Se schimbaseră totuși ceva. Dar ce? Nu știa să răspundă. Zămbi. Se întinse în pat. Adormi. Ca prin vis simți mâinile calde ale mamei, așezându-i plapuma.

Ilustrație pentru Troienele de Euripide, reprodusă în presa vremii.

Era încredințat că, la ușă, Lilica surâdea, știindu-l pe Georgică fericit că e din nou acasă. Dar și ele erau fericite că se întorsese la căsuța lui. Nu le venea să creadă că se sfârșise coșmarul așteptării zilnice a răspunsurilor la atâtea și-atâtea întrebări din partea lor. „Oare ce face acum Georgică, se simte bine, nu cumva e bolnav? A mâncat îndeajuns? Merge la atelier, la muzeu? Șederea lui la Paris va avea un rost sau va fi degeaba?”

Din lucrările pe care li le arătase se părea că făcuse un salt serios în arta sa. Expresia plastică era mai viguroasă, mai bărbătească, mai directă. Și ce era mai important, pictura sa nu semăna cu a nici unui alt pictor, era individualizată.

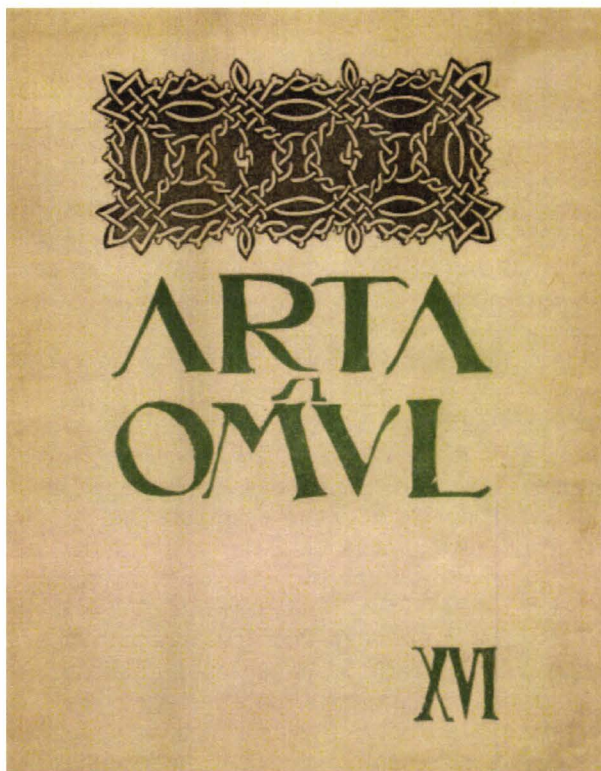
A doua zi, ceața invadase străzile Bucureștiului; nu se vedea trotuarul. Lilica plecase de dimineață la farmacie și îi spusese mamei să nu îl lase să se ducă pe undeva. Ziua să fie rezervată odihnei. Și așa a și fost. Georgică s-a trezit spre prânz. Era liniștit. Gândurile rele, grele îl părăsiseră. Era vesel, deși afară, ceața persista. Nu avea chef să iasă, așa că mama Virginia n-a avut dificultăți cu el. A stat în casă. Și-a aranjat cartoanele, culorile, a căutat printre schițele din caiet, pe care urma să le lucreze în ulei. La fiecare nou desen îi explica mamei sale ce a simțit când l-a desenat. În minte avea deja imaginea uleiurilor pe care urma să le realizeze. După amiază, așezat comod în balansoar, a citit, până seara, când a venit Lilica. A doua zi, s-a dus să vadă Salonul Oficial, la care toți prietenii săi participau. La pictură Valentin Hoeflich, Gheorghe Vânătoru, Hrandt Avachian, W. Siegfried, Maria Droc, Alexandru Țipoia, iar la sculptură Corneliu Temeli. A fost fascinat de

lucrările lui Francisc Țirato, de fapt de artiștii din fostul grup al celor patru, Nicolae Tonitza, Francisc Țirato, Ștefan Dumitrescu și Oscar Han. Îi părea rău că nu i-a scris Lilicăi să trimită la Salon, două peisaje și o natură moartă, pe care le considera cele mai realizate din cele lucrate la Paris. De ce n-a făcut-o? Nu din teama unei competiții, evident corecte, mai ales că, în mai toate Saloanele lucrările lui au fost apreciate în cronicile scrise. Dorea însă ca, experiența sa pariziană să se consolideze, să lucreze în iarna aceasta și să vină cu o expoziție personală anul viitor.

Câteva săptămâni după întoarcerea sa de la Paris îl vizită pe George Vânătoru, după el cel mai talentat și original dintre prietenii săi, care locuia pe strada Regală nr.11 (astăzi Ion Cămpineanu), apoi pe Valentin Hoeflich, pe strada Londra nr. 17. Merse acasă la Alexandru Țipoia, și el pictor de perspectivă, pe strada Lt. Caranda nr.79 și la Hrandt Avachian pe strada Prof. Dr. V. Sion nr. 2. Istorisirile lui despre întâmplările petrecute în Paris, despre întâlnirile cu André Lhote cu Emile Bernard și Othon Friesz au constituit deliciul, "crema" dialogurilor lor, care au contribuit esențial la îmbogățirea cunoștințelor artistice ale prietenilor săi. Totodată, darnic din fire, el le-a transmis noile idei căpătate de la acești mari maștri francezi, încântându-i, o dată în plus, cu modestia și bunătatea ce emanau din ființa sa. Toți îl iubeau, toți îl admirau. Erau născuți cam în aceeași perioadă, având vârste cuprinse între 29 și 31 de ani. Aveau toată viața înaintea și sperau să se bucure de ea.

Anii 1937 și 1938 au trecut cu participări sporadice

Revista "Arta și omul" unde George Zlotescu este secretar de redacție.

la diferite manifestări expoziționale, mai ales la Saloanele de Grafică. Vara o petrecea cu mama, cu rude și cunoștințe la Văratec, iarna în București. De însurătoarea lui ori de căsătoria Lilicăi nici nu putea fi vorba, spre durerea mamei Virginia, care la rândul ei pierduse la Bacău niște partide bune, cu Ionel Cristoveanu sau cu băiatul boierului Cihodaru, dar, asta e viața.

Situația politică a Europei căpăta forme îngrijorătoare. Doi dictatori belicoși conduceau state ce doreau să schimbe limitele frontierelor, supunând țări limitrofe. Spectrul unui însăimântător război începuse să întunece orizontul. Fratele pictorului, Lt. Colonel Mihai Zlotescu, urma să fie avansat și să preia comanda unui regiment de artilerie grea, apoi să plece în raioanele de concentrare. Celălalt frate, după instaurarea dictaturii regale, fusese schimbat din funcția de prefect.

Aici în București, casa o țineau din pensia mamei și din veniturile Lilicăi, provenite din vânzările de la farmacie. Din fericire, România trecea printr-o perioadă de creștere economică. Leul era evaluat la bursele din străinătate la nivelul francului francez, ba chiar mai bine și foarte aproape de dolarul american. Puteai pleca în străinătate cu lei românești. Aveau căutare, fiind valabili peste tot.

Cel mai mult îl bucura faptul că Lilica avea banii asigurați pentru cumpărarea unui apartament într-un frumos bloculeț, situat pe Bd. Pache Protopopescu la

George Zlotescu (al doilea din stânga) în mijlocul unui colectiv de artiști plastici cu care a pictat panourile unei expoziții inspirată de basmele lui Mihai Eminescu. Fresca din imagine îi aparține artistului.

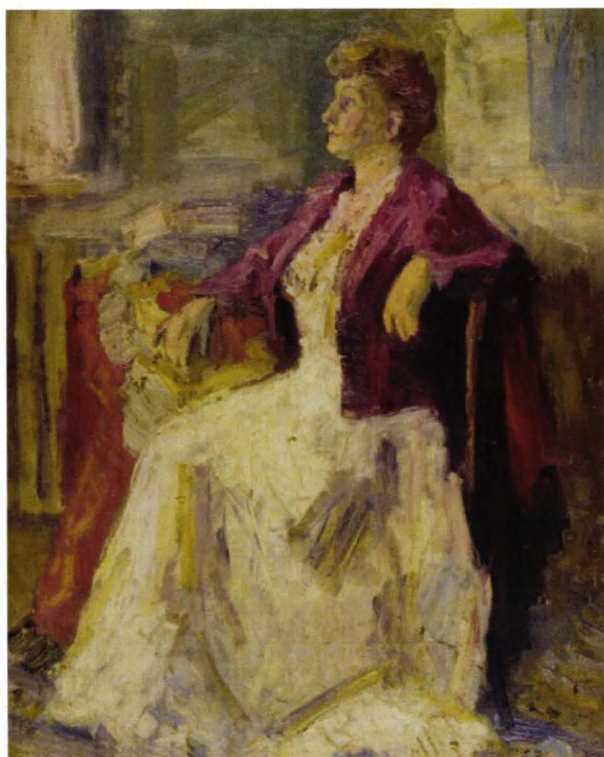
nr. 34, terminat de curând, în care pe la mijlocul anului 1939 s-au și mutat. Era un apartament situat la etajul IV, cu patru camere și balcon spre bulevard. Camera cea mai mare, spre balcon, era rezervată atelierului de pictură. Pregătea expoziția de grup de la Sala Dalles, pe vremea aceea cel mai căutat loc de expunere. Urma s-o facă împreună cu prietenii săi, apropiați sufletește și ca valoare picturală G. Vânătoru, V. Hoeflich și A. Basarab. Iată ce le scria pictorul George Zlotescu mamei și sorei sale: "Nu am nevoie de nici un truc învățat pe dinafară. N-am nevoie decât de trucurile mele, cele dictate de instinctul și de sensibilitatea mea. Și dacă nu voi ajunge să-mi descopăr un meșteșug, cucerit prin propriile mele mijloace, indicat de simțirea și preferințele mele, atunci înseamnă că nu am mijloace, că nu sunt născut pentru a fi pictor și orice împrumut din afară e de prisos și n-ar face decât să acuze neantul meu. Nu luați în sens tragic cele ce vă spun și fiți convinse că sunt numai orgolios și intransigent cu mine".

Expoziția a fost un triumf. Cronicile, elogioase. Gheorghe Oprescu, cel mai ascultat cronicar al acelor vremuri, profesor de istoria artei, scria entuziasmat în articolul intitulat "Zlotescu, Vânătoru, Hoeflich, Basarab" că "aceștia sunt printre cei mai tineri dintre pictorii noștri, printre cei mai talentați dintre tineri. Când ne gândim la ce va fi pictura noastră peste douăzeci de ani, dacă împrejurările ne permit să ne dezvoltăm pașnic, pe ei îi văd în fruntea celor de atunci. Pictura lor este exact ceea ce așteptăm de la vârsta și de la temperamentul unor tineri care abia au ajuns la 30 de ani. Ceea ce ne izbește mai intim, intrând în sala cea mare de la Fundația Dalles, este veselia culorilor, care toate cântă, care toate aruncă în jur note de o strălucire minunată." Și mai departe adaugă: "Zlotescu este în plus un excelent desenator... Este atâta siguranță, atâta pricepere în compoziție, atâta fluiditate în linia ce mărginește formele, în detaliile rochiei, ale mâinilor, ale trăsăturilor feței, încât, din punctul de vedere al prezentării, al punerii în cadru, nu se poate dori nimic mai mult".

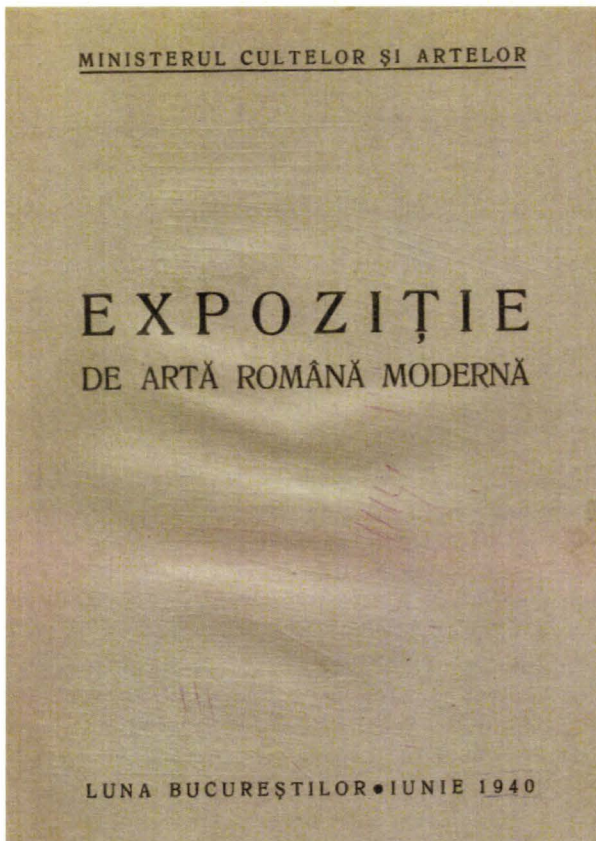
Bucuria artiștilor a fost încununată de achiziționarea de către amatorii de artă a mai multor tablouri. Arta pictorului Zlotescu, se definise, era recunoscută și i se prevedea un viitor strălucit. Dar, expoziția a avut și un deznodământ nefericit și nu imediat, ci 10 ani mai târziu. Apelez din nou la notițele mele, scrise în caiete de memorii, la cele povestite de maestrul Vânătoru, participant împreună cu Zlotescu la expoziția din 1940 de la Sala Dalles: "Eram spre sfârșitul perioadei de vizitare a expoziției, dar îmi amintesc bine, mai rămăsese cam o săptămână din cele 30 de zile, în care expoziția rămânea deschisă. Fusese un triumf pentru toți artiștii, cu mici excepții. Zlotescu pe primul loc, eu urmându-l îndeaproape în aprecierile publicului. Nu introdusesem încă nota gravă, expresionistă în pictura mea, în timp ce Zlotescu parcă se juca cu pensula, cele trei culori fiindu-i de bună credință. Îmi aduc aminte de cele scrise de Virgil Ciofleac, când acesta se afla la Constanța: "Mă lupt toată vremea cu trei culori și oricât aș fi de deznădăjduit la capătul zilei de lucru, în dimineața următoare mă regăsesc la fel de proaspăt și combativ. E frumoasă renașterea, arta continuă din cenușa de ieri. De-ar fi

numai atât și pictura trebuie încercată". Și maestrul Vânătoru a continuat: "Îți dai seama, ce pasionat era Zlotescu de artă, de pictură, dar ce spun eu, de cultură în general, pentru că citea foarte mult, era prieten cu poeți și scriitori importanți, mai cu seamă cu frații Dan și Emil Botta, cu care se vizita. Era făcut pentru artă. Ei bine, eram în acea zi liniștiți și fericiți discutând toți patru despre expoziție. Al. Basarab avusese mai puțin succes. El era un foarte bun miniaturist. Ca din senin, la expoziție se prezintă un grup de domni, din care unul era îmbrăcat în cămașa verde legionară. Ne salută politicos și ne spune că este șeful de cabinet al lui Horia Sima. Am tresărit. Nici eu, nici Hoeflich și nici Zlotescu nu făceam politică. Singurul de care știam că e legionar era Basarab. Șeful de cabinet se apropie de pictor și îi spune că domnul Horia Sima dorește împreună cu alți conducători ai legiunii, să viziteze expoziția. Pictorul Basarab i-a spus ceva și apoi s-a îndreptat spre noi făcându-ne cunoscută solicitarea șefului de cabinet al lui Horia Sima. Ne-am uitat unul la altul. Ne gândeam

Catalogul expoziției LUNA BUCUREȘTILOR, IUNIE 1940, unde George Zlotescu a expus lucrări alături de Andreescu, Grigorescu, Luchian, Pallady, Sirato, Iser, Ghiță, Ciucurencu, Dărăscu, Ressu, Petrașcu, Tonitza, Teodorescu Sion, Țuculescu ș.a.m.d.

că nu putem refuza o asemenea vizită. La urma urmei oricine putea să intre să vadă expoziția. Nu acesta era de fapt gândul reprezentantului legionar, ci cu totul altul. Adresându-se tuturor, ne-a rugat, ca pe durata vizitei lui Horia Sima la Dalles, noi să ne punem cămașa verde, după aceea ne-o scoatem. Argumentul a fost: "Pentru ca vizita să pară mai intimă și mai fastuoasă". Zlotescu și cu mine am refuzat politicos. Hoeflich la fel. Basarab a acceptat. Firesc. Era de-al lor. În această situație, reprezentantul lui Horia Sima a început să pledeze pentru o primire călduroasă. Cum legionarii erau atunci în ascensiune, ne-a promis achiziționarea de tablouri, sprijinul lor pe lângă afaceriștii nemți aflați în țară. Rugămințile repetate, erau întovărășite și de insistențele lui Basarab. Până la urmă a trebuit să cedăm. Imediat s-a văzut că totul era pregătit. Ni s-au adus câteva cămăși de mărimi diferite și centuri. Ne-au mulțumit și înaintea de plecare ne-au spus că la ora 14. conducătorul legiunii, domnul Horia Sima, va fi prezent la Dalles. Nu ne-am imaginat o clipă ce urmări devastatoare va avea pentru noi această vizită, care avea să ne schimbe dramatic viața. Pentru bietul Zlotescu, mai sensibil, mai puțin adaptat condițiilor sociale ce au urmat, întâmplarea de atunci a devenit un adevărat calvar. Este unul din motivele pentru care a fost condamnat la o nedreaptă uitare. La sosirea lui Horia Sima era prezentă și presa. Fotografii peste fotografii. El dând mâna cu noi, admirând tablourile, făcând câte o achiziție de la fiecare din noi. Așa au

apărut ziarele de a doua zi, cu titluri mari, cu noi în prim plan îmbrăcați în uniformă legionară”.

În anul 1940, pictorul George Zlotescu deschide o nouă expoziție la Ateneul Român Este din nou admirat. Din nou se bucură de cronici excelente. La Salonul Oficial din 1940 i se acordă Premiul pentru Pictură. Nu se aștepta. Era fericit. Familia la fel. Acum avea un atelier mare. Lucra cu spor și pasiune. Este rugat de scriitorul Ion Luca să realizeze cu împreună cu pictorul Vânătoru, scenografia și costumele la poemul dramatic *“Icarii de pe Argeș”*. Director de scenă Ion Șahighian, iar ca actori Emil Botta, Nicolae Brancomir, Tanzi Economu Veselowski și excepționala Sonia Cruceru. În cronica teatrului dedicată spectacolului, autorul Ion Luca notează: “În dorul unei împlinștări de viziune plastică - ceea ce desigur nu scade valoarea incontestabilă a pictorului teatrului - direcțiunea a apelat la paleta tinerilor și dotaților pictori George Zlotescu și Gheorghe Vânătoru care au realizat excepționale machete de costume și tablouri...”

La rugămintea prietenului său, poetul Dan Botta, pictorul Zlotescu realizează desenele dramei *„Alkestis”*. Pe prima filă, poetul îi scrie: “Lui Geo Zlotescu, această carte care-i atât de mult a lui, cu admirația și dragostea mea cea mai vie. Dan Botta”.

Realizează desenele pentru volumele *“Pe-o gură de raiu”* de Emil Botta. Lui Horia Oprescu, care scoate o ediție omagială *“Poezii de Mihai Eminescu”* îi crează vignete potrivite poeziilor publicate.

În 1941 se organizează expoziția Armatei Române la Ateneu, la care participă împreună cu toți artiștii prieteni ai lui. El prezintă *Jonglerul din Kremlin*, *Mitul bolșevic*, *Împărăția lui Stalin*, lucrări ce vor atârna greu la judecarea situației lui viitoare. În anul 1942 artistul deschide o

nouă expoziție la sala Nicolae Cristea, pictura lui fiind admirată și achiziționată de colecționarii Ottulescu, H. Asnavorian, Ion Garoiu, Marius Georgescu și alții.

Era deja un artist consacrat, deși avea doar 36 de ani. În familie, urmare a unei afecțiuni, colonelul Mihai Zlotescu, fratele lui, e lăsat la vatră. Furtuna războiului se îndepărta de țară în stepele rusești, cu pierderile mari, recunoscute. Îi scrie surorii sale: "Să nu-ți închipui că am făcut până acum cine știe ce scofală pe aici. De când am venit de-abia am făcut o eboșă pentru un portret al mamei și câteva schițe în sanguină, asta din mai multe motive. Întâi a trebuit să stau iar bandajat 3 zile din cauza revenirii eczemei, de care n-o să mai scap, precum ți-am spus, toată viața, e o mizerie pe care trebuie s-o port cu mine câte zile oi mai avea; totul e să mă fac că n-o bag în seamă, ceea ce nu se prea poate, deoarece reacționează asupra sistemului nervos, dându-mi o stare de agitație incompatibilă cu concentrarea la lucru. (Din nefericire, așa se va întâmpla și împreună cu o altă maladie grea, pe care o va avea mai târziu, va deveni un infirm).

În aceeași scrisoare, notează: "O să te rog pe tine să-mi cumperi un cuțit de la Cartea Românească, asemeni celui care mi s-a rupt ultima oară. Costă 125 de lei. Are plăsele negre și lama extrem de flexibilă, de forma asta." (și desenează cuțitul respectiv). Apoi continuă: "În plus, te rog să-mi trimiți un creion - sanguină de 15 lei - cum am mai luat, precum și un bleu de cobalt ulei."

Sentimentele lui Geo și ale Lilicăi, parcă sunt "înghețate", într-o anumită cuantificare sentimentală, el copil, ea mamă grijulie, ce își sacrifică totul pentru el, timpul, gândurile, chiar viața. Lilica nu se va despărți niciodată de fratele său; alături de el, va suferi ori se va bucura, va trăi fericiri, care vin din ce în ce mai rar. El participă la Salonul Oficial de Pictură și Sculptură, după care, pleacă cu familia în comuna Tilișca, județul Sibiu,

unde îi scrie fratele Mihai, pe 9.06.1944: "Sunt curios să știu ce lucrezi... Am văzut în jurnal, expozanții de la Salonul Oficial."

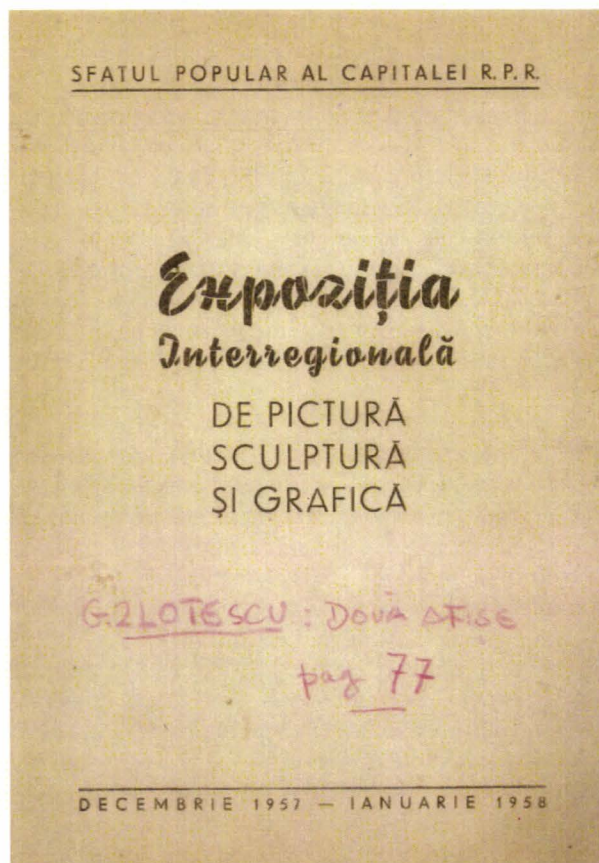
Războiul capătă o întorsătură dureroasă pentru țară. Conducătorii ei, ambițioși, fiecare în felul său, în loc să-și unească forțele, pentru a acționa în comun, în scopul realizării unui deznodământ convenabil, sunt dezbinați și acționează independent, pe ascuns. Toate aceste situații se resimt în viața oamenilor. Arta este mai puțin căutată. Pictorul, acum cunoscut în lumea culturală a țării, intervine în favoarea fraților săi. Pentru Mihai intervine la generalul Pretoian, ca după trei ani și jumătate de luptă în prima linie, să fie, conform normelor în vigoare, mutat în eșalonul doi. Ceea ce se și întâmplă în 1944. Familia fratelui Costică Zlotescu, mutată în București, a trecut prin emoțiile marilor bombardamente ale primăverii anului 1944. La 19 octombrie 1944, îi scrie lui Mișu că fratele Costi și familia lui sunt bine, cu excepția fiicei lor, micuța Ioana. Gioia cum o alintă el. În aceeași scrisoare, Geo îi amintește fratelui său că Ministerul Sănătății, conform directivelor rusești, vrea să supună toate farmaciile unui regim controlat, ceea ce îi crează Lilicăi îngrijorări. Mulți vorbesc că, nu peste mult timp, farmaciile se vor pierde. "Lilica nu s-a dus încă la farmacie și e puțin îngrijorată de soarta ei... Cu arenda n-a reușit încă nimic, deși până acum s-au interesat vreo trei persoane, dar fără rezultat. (În zona Bacăului aveau o mică fermă de 25 de hectare). În plus, odată cu stabilizarea monetară din august 1944, toate economiile lor s-au spulberat.

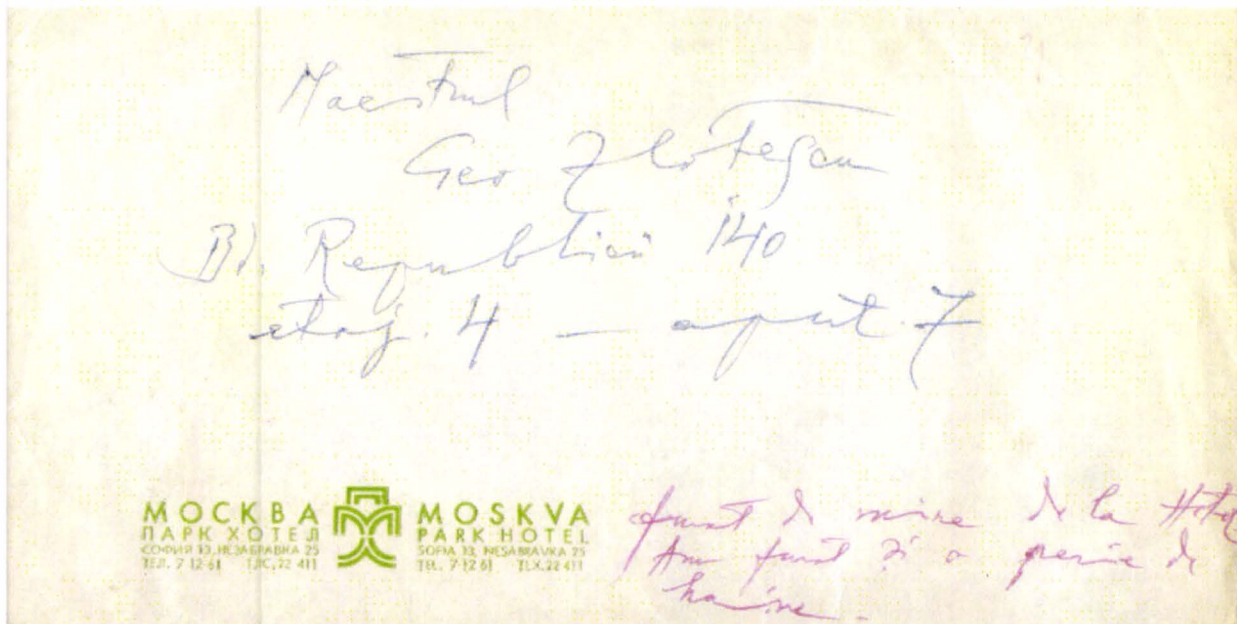
Erau mulțumiți că, pentru moment, măcar aveau asigurată o casă, dar cine știe pentru câtă vreme. Cu toate îngrijirile Lilicăi, eczema nu-i dădea pace. Mama se simțea din ce în ce mai prost. La 40 de ani după dispariția soțului său, în 1944, Virginia Zlotescu trece în infinitatea materiei spirituale universale spre a se uni cu acesta. Nu mult după aceea, noile servicii locative, le iau o cameră introducând în apartamentul lor un locatar, care va avea acces la toate utilitățile.

În 1948, se organizează marea expoziție "Flacăra", prima realizată sub auspiciile partidului comunist aflat la putere, la care artistul refuză să participe. Îi este silă de cursul politic pe care l-a luat țara după 23 august 1944 și mai ales de tendințele ce începeau să se insinueze în evoluția artelor, toate dirijându-se spre o artă cu tendință, o tendință obligatorie. El, care a fost independent o viață, care a refuzat influența altora asupra sentimentelor, a modului său de a-și pune în evidență temele plastice, se simțea constrâns. Parcă era închis într-o cușcă. Urmarea atitudinii lui a fost excluderea din sindicatul, devenit ulterior Uniunea Artiștilor Plastici. A împărtășit aceeași soartă cu Vânătoru, Hoeflich, și Basarab, considerați foști legionari, fapt știut de toată lumea ca întâmplător. Au fost excluși din sindicat și Theodor Pallady, L. Dem Bălănescu, Dumitru Ghiăț și mulți alții. Nu aveau voie să expună, să vândă, practic li s-a curmat viața artistică. După 9 ani, vizita lui Horia Sima la expoziția lor de la Sala Dalles îi lovea, distrugându-i ca oameni, ca intelectuali. La aceasta se adaugă și naționalizarea din 1948, când farmacia Lilicăi a fost luată de stat, iar ea azvârlită pe drumuri. Nu după mult timp, serviciile locative le mai iau o cameră, introducând în apartamentul lor o familie, obligându-i pe cei doi frați să se mute în atelierul pictorului. Nefericirile se țineau parcă lanț. Frigul puternic din casă, din lipsa de combustibil, îl îmbolnăvește pe pictor de o poliartrită reumatoidă evolutivă și, în plus, nefericita eczemă îl rodea fizic și sufletește. Noapți întregi, Lilica, rămasă lângă el, singurul suflet credincios care-i mai rămâne pe lume, l-a îngrijit cu dragostea ei puternică de soră mai mare. Nu o mai striga Lilica ci mama și ea, și-ar fi dat și viața pentru a-i alina suferințele. Mai are curajul să ilustreze o carte de povești finlandeze și câteva romane ale lui Anatole France. În 1958, participă la Expoziția Interregională de Pictură, Sculptură și Grafică. Apoi, mult mai târziu ilustrează cu desene colorate două cărți de versuri pentru copii ale poetului Dan Ursuleanu *Lupul care a uitat proverbele și Povești cu poze și pozne* apărute la Editura Junimea din Iași. A doua dintre cele două cărți a fost publicată, din păcate, după dispariția pictorului.

În perioada 1956-1958, pictorii dați afară după 1948, sunt reprimiți în uniunea de breaslă, cu numeroase excepții însă. Deși fusese artiști consacrați prin Saloane sau expoziții și se aflau în colecțiile multor amatori de artă, nu erau acceptați decât ca stagiați. Erau asimilați tinerilor absolvenți ai Institutului de Artă fiind primiți în Fondul Plastic (eșalonul inferior al Uniunii Artiștilor Plastici) în care activau artiștii neagreați de regim sau cei care proveneau din așa

zișii amatori. Geo Zlotescu, despre care se scrisese în *Fundațiile Regale, Gândirea, Vremea, Universul, Curentul, Universul literar și artistic, Revista artelor, Arta și Omul* și care publicase cronici de istoria artei apreciate despre Francisc Șirato, Lucian Grigorescu, N. Tonitza ș.a., nu merita să fie primit doar la Fondul Plastic, ci direct în Uniune. În anul 1966, la 31 decembrie, prin adresa nr. 23.032, directorul V. Văzdăuțeanu îi comunică -culmea- că i s-a aprobat o pensie lunară de 700 de lei, cu începere de la 1 noiembrie 1966. Până atunci din ce trăise? Nimeni nu se întrebese. Sora sa Lilica avea o pensie socială de 300 de lei. Din această pensie a trăit, vânzând bunurile mai deosebite pe care familia le adunase o viață întregă. Pictorul avea 60 de ani și până atunci nu primise nimic de la "darnica" Uniune, care, pe atunci plătea tablourile cumpărate de la membrii săi cu mii de lei pe suprafața pictată. În plus, Uniunea avea dreptul să-i împrumute pe artiști, la cererea lor lunară, din bugetul propriu asigurat de stat. Acest ajutor nu i s-a acordat celui considerat "fost legionar", a cărui întâmplare adevărată nu se cunoștea, neinteresându-se cineva de împrejurările ce l-au determinat să fie astfel etichetat. Nu se cădea ca mai marii uniunii să-și piardă timpul cu așa ceva. Din nefericire, ca el au fost mulți artiști, care abia după dispariție au început să fie apreciați la justa lor valoare și așezați la locurile pe care le meritau când erau în viață. Cei care au stat de vorbă în mod amical, cu George Zlotescu își aduc aminte că l-au auzit declarând că nu i-a plăcut politica, iar pe legionari îi blestema nu numai pentru ce i s-a întâmplat, fără a fi vinovat, ci pentru ideologia inumană, criminală pe care au promovat-o. Cum putea

Plicul în care Emil Botta i-a trimis de la Sofia scrisoarea prietenului Zlotescu. Pe el Botta a adăugat: "Furat de mine de la hotel. Am furat și o perie de haine". Ulterior actorul a motivat că dorea să aibă o amintire din acel turneu. Plicurile și hârtiile erau însă puse special în camere pentru a se trimite corespondența. Era aceasta o modalitate de a face reclamă hotelului.

să fie legionar un tânăr care petrecea revelionul la el acasă în anii 1930-1931, avându-i ca invitați printre alții pe domnii H. Rabinovici, Segal, Natzi, toți din aceeași etnie? El nu era în stare să omoare o găză, să strivească o plantă, dar să aibă comportamente violente, ca cele ale legionarilor.

Suferind fiind, lipsit de mijloace materiale, trăind la limita sărăciei, permanent avea o atitudine de milă, de bunăvoință, de prietenie și iertare față de toți cei care au greșit în raport cu persoana lui. Pentru boala sa, care îl condamnase la nemîșcare, arareori reușind să se dea jos din pat, ajutat fiind de sora lui să se așeze într-un balansoar, îi era necesar un medicament nou la acea vreme, "voltaren". Acesta costa 1.000 de lei flaconul, iar tot venitul său oficial era de 1.000 de lei. De abia în anul 1977, același "Fond Plastic" îi trimite o pensie de 1.300 de lei, adăugându-se la acești bani cei 300 de lei ai Lilicăi. Bolnavi amândoi, puteau oare

trăi cu 1.600 de lei pe lună? Evident că nu! Prietenii și cunoștințele îi mai ajutau, după posibilități, le înveseleau casa, impropriu spus, încăperea cu prezența lor. Fosta colegă Maria Droc, sora ei, Cornelia Petreanu aflate în bune relații cu Geo, fac tot posibilul să-l ajute pe pictor. Din Spania, Maria Droc îi scrie la 28.03.1982: "Iubite Geo, regret că oasele tale necăjite nu te-au lăsat să vii la telefon...", pentru ca apoi să-i povățuiască "să lungiți firul de la telefon ca să putem comunica direct cu Geo". Prietenii de-o viață, Hrandt și Beatrice Avachian li se adresează în 24.06.1978 din Ierihon: "Dragi prieteni, zilnic aprindem în locuri sfinte, lumânări pentru prietenii suferinzi și urăm sănătate. Beatrice și Hrandt". Cei doi frați Zlotescu, pe care scriitorul și poetul Horia Oprescu, cu dragoste nemărginită îi numea: "Prietenii din anii mei de aur! Sinceră prețuire pentru marele tău talent, Geo și afecțiune fără egal" primesc de la acesta o altă epistolă tragică și pentru poet, în care

Sărbătoarea Anului Nou în casa lui Geo Zlotescu, împreună cu prietenii. Pe verso-ul fotografiei s-au semnat o parte din cei prezenți, inclusiv prietenii evrei: Rabinovici, Natzi, Velta ș.a. Pictorul G. Zlotescu îmbrăcat în halat alb este al treilea de la dreapta spre stânga.

acesta le scrie: "Sunt secole de când nu v-am văzut! Dar vă jur că mereu și mereu gândul meu călătorește către dumneavoastră... frate Geo, din această cameră a mea de unde n-am ieșit de două luni..." aceleași dureri fizice sunt împărțite dragului său prieten. Poate un semn de încurajare? Poate deznădejde? Poate speranță? Dar cel mai remarcabil amic, cel care căuta să-l înveselească este marele actor și poet Emil Botta care îi scrie (din fericire au fost descoperite aceste epistole): "Geo, dragul meu, mult, mult iubite prieten, atât de aproape de a mea inimă, te îmbrățișez și mă gândesc la Domnia ta cu infinită afecțiune. Emil Botta, Sfântul Gheorghe, Aprilie 1976". Aflat în turneu, el îi scrie: „Gândul îmi e la marele meu prieten, la pictorul genial- cunoscând bine cât îi displace acest cuvânt lui Gică - în Dumnezeiasca sa modestie, dar eu îl spun, îl scriu ca o solemnă credință. Să trăiți. Vă îmbrățișează Emil Botta. 15 mai 1976". Un an mai târziu, îi scrie din hotelul Moskva, din Sofia: "Marelui meu prieten, mare artist al acestei țări, Dragul meu Geo, scumpă mult prea bună, minunată doamnă Lilica..." și explică: "Am fost cu teatrul, câteva zile în Bulgaria, la Sofia. De la hotel, am șterpelit câteva plicuri. Am stat destul de izolat. M-au impresionat totuși. Au și ei istoria, eroii, tradițiile lor. Minus suficiența, insolența, aroganța celor din neamul meu".

Cu toate aceste mici briliante de spiritualitate, viața fraților Zlotescu era chinuitoare și probabil sfârșitul s-ar fi produs mai devreme, dacă, bunul Dumnezeu nu făcea ca lângă apartamentul 7, etaj IV, în apropiere la apartamentul 6, etajul III, să-și ducă viața o familie de oameni cumsecade, Maria și Ionel Stănescu. Ea artistă creatoare de jucării pentru copii, el consilier în Centrala Sticlei și Ceramicii Fine. Aveau două fete, Camelia și Ileana Lucia, care îl iubeau și îl respectau pe omul George Zlotescu. Toți s-au hotărât să-l ajute. Dumnezeu există pentru toată lumea. Familia Stănescu nu era Dumnezeu, dar ce putea face ani de zile a realizat, cu inimă caldă și suflet plin de bunăvoință. Nu era milă ci datoria pe care Dumnezeu a încredințat-o de la începuturi oamenilor: "Iubește-ți aproapele ca pe tine însuși". De la mâncarea zilnică, la asigurarea medicamentelor, rezolva această plină de suflet familie, pe care destinul o scosese în calea artistului. Lilica, fosta frumoasă Lilica, îmbătrânise. Avea și ea nevoie de ajutor și acesta a venit de la familia Stănescu. Aflat în pat, epuizat, cu dureri acerbe de poliartrită reumatoidă, cu eczema înfiorătoare de care nici nu apuca să mai spună ceva și cu escarele ce se formaseră pe coapse și pe omoplați, pictorul încetase să mai sperie în ceva mai bun. Iubise vreo altă femeie în viața lui, în afara mamei Virginia și a dragei, minunatei Lilica, sora sa? Poate iubise o doctoriță ce îl îngrijise cândva, Florica (Cici) Alexianu, al cărei chip a fost transpus pe câteva pânze în ulei, în tuș și în sanguină. Dar a fost ceva între ei? O legendă! Stătea cu privirea ațintită spre ferestrele ce dădeau spre balconul camerei și aștepta. "Duduie Camelia, îi spunea el fiicei binefăcătoarei lor, mama dumitale este o sfântă", sau alteori: "Duduie Camelia, când se face ora 12.30 stau atent să aud când vine mama dumitale, cu mâncarea ei minunată".

Gândul îmi este la marele meu prieten, la pictorul genial - cunoscând bine cât îi displace acest cuvânt lui Geo, în Dumnezeiasca sa modestie, dar eu îl spun, îl scriu ca o solemnă credință. Să trăiți! Vă îmbrățișează Emil Botta

Scrisoare de la Emil Botta

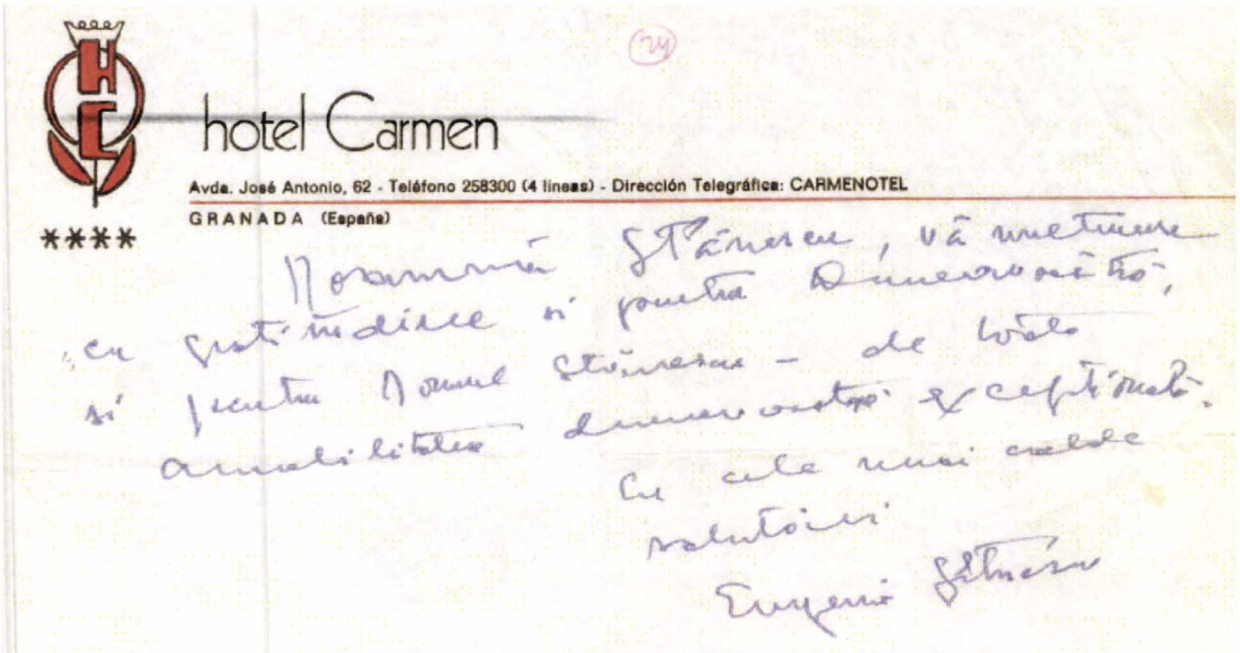
Zlotescu, deși nimeni nu mai vorbea de el sau de opera lui, îi oferea doamnei Maria Stănescu câte un tablou cadou, din când în când. Dar dărnicia familiei mergea mai departe. Familia Stănescu se ocupa de curățenia casei și a celor două personaje neajutorate. Lilica îi spunea doamnei Maria Stănescu: "Mi-e rușine de domnul Ionel Stănescu să fiu spălată." Iar domnul Stănescu, pe care, pentru marea lui bunătate, toți îl numeau "Tăticu", o încredința pe bătrână. "Stai liniștită domnișoară Zlotescu te consider ca pe o mamă."

În această perioadă îi fac vizite cunoștințe mai vechi, cum erau colecționarul D. St. Rădulescu, istoricul de artă Petre Oprea, scriitorul Mihai Rădulescu, ucenic și foarte bun prieten cu pictorul Hrandt Avachian, care a și scris despre acesta, despre opera lui mai ales. În 1983 Zlotescu scrie un excepțional eseu despre Pablo Picasso, difuzat ulterior la radio în emisiunea Camelliei Stănescu. Picasso se numără printre pictorii preferați ai lui Zlotescu. Eseul, în lectura autorului, este o documentată și corectă apreciere asupra acestui mare pictor și a operei sale. Vorbea adesea despre Ion Țuculescu, căruia în 1965 îi văzuse expoziția și pe care îl iubea și admira cel mai mult.

La 2 iulie 1983, pictorul George Zlotescu se stinge din viață. În anul 1984, la un an după moartea fratelui ei, Lilica face o donație de peste 200 de lucrări în ulei, desene și documente Academiei Române. În 1986, Elena Zlotescu trece la rândul ei în neființă, la venerabila vârstă de 93 de ani. Ultima dorință a Elenei a fost să fie înmormântată cu scrisorile de la mama și frații ei, Maria Stănescu nu a avut puterea să-i îndeplinească această ultimă dorință. A păstrat și a arhivat cu respect și prețuire scrisorile din care, iată, astăzi am făurit această reconstituire. Binecuvântata familie Stănescu, i-a înmormântat pe frații Zlotescu în mod creștinesc, (cunoscând în ce măsură familia pictorului a ținut foarte mult și a avut ca întăietate în viață credința în Dumnezeu),

Maria Stănescu (28 iulie 1927-30 mai 2004) și Ionel Stănescu (13 iulie 1917 - 6 octombrie 1988) binecuvântații samariteni care cu grijă și devotament s-au ocupat ani îndelungați de Geo și Lilica Zlotescu, ușurându-le și înseninându-le, pe cât le-a stat în putință, viața.

Scrisoare de mulțumire trimisă către Maria Stănescu de doamna Eugenia Zlotescu, soția lui Constantin Zlotescu, fratele pictorului, plecată în Spania de mulți ani.

la cimitirul Bălăneanu, actualmente Iancu Nou.

În anul 1998, la inițiativa conducătorilor culturali ai județului Bacău, locul de baștină al pictorului, prin tenacitatea și truda muzeografei și poetei Angela Scarlat care s-a adresat Societății Colectionarilor de Artă din România, subsemnatul am început lucrările de căutare a colecționarilor și cunoștințelor care aveau tablouri de Geo Zlotescu sau știau ceva despre el. De la o persoană la alta, începând cu Emilia Oprea, am ajuns la Cornelia Petreanu, sora pictoriței Maria Droc (primele două făcând parte din grupul de canastă la care participa și Victoria, soția mea). Cornelia Petreanu mi-a povestit o mulțime de lucruri și mi-a indicat să

mă adresez doamnei Camelia Stănescu și domnului Dan Ursuleanu, ambii lucrând în funcții importante în Radiodifuziunea Română. Cu ajutorul lor am mai adunat date despre pictor, tablouri ale acestuia și s-a reușit să obținem o sponsorizare de 10 milioane de la CEC pentru organizarea retrospectivei ce urma să se deschidă la Bacău. I-am mobilizat pentru a participa la retrospectivă pe cunoșcții istorici de artă Ruxandra Garofeanu, Mircea Deac și Octavian Barbosa, iar ca operator de imagine pe talentatul Paul Păsculete, pe care, deși era perioadă de iarnă, cu viscol, am avut îndrăzneala de a-l duce cu mașina mea la Bacău. A fost o sărbătoare deosebită, participând oficialități ale

Autoportret al artistului la bătrânețe

județului și orașului Bacău. Expoziția, bine organizată sub îngrijirea doamnelor Angela Scarlat și Eugenia Antonescu, sub egida Muzeului de Artă Bacău a scos în evidență încă o dată, marile calități picturale ale celui care a fost Gheorghe Zlotescu. Din acel moment, am avut sentimentul unei datorii împlinite față de omul, artistul, filozoful, marele copil, atât de retras, de discret, atât de lipsit de combativitatea ce se cerea în împrejurările vieții de după 1944, datorie pe care, în parte, sper că am reușit s-o transcriu în aceste sentimentale rânduri scrise cu dragoste despre pictorul George Zlotescu și familia sa.

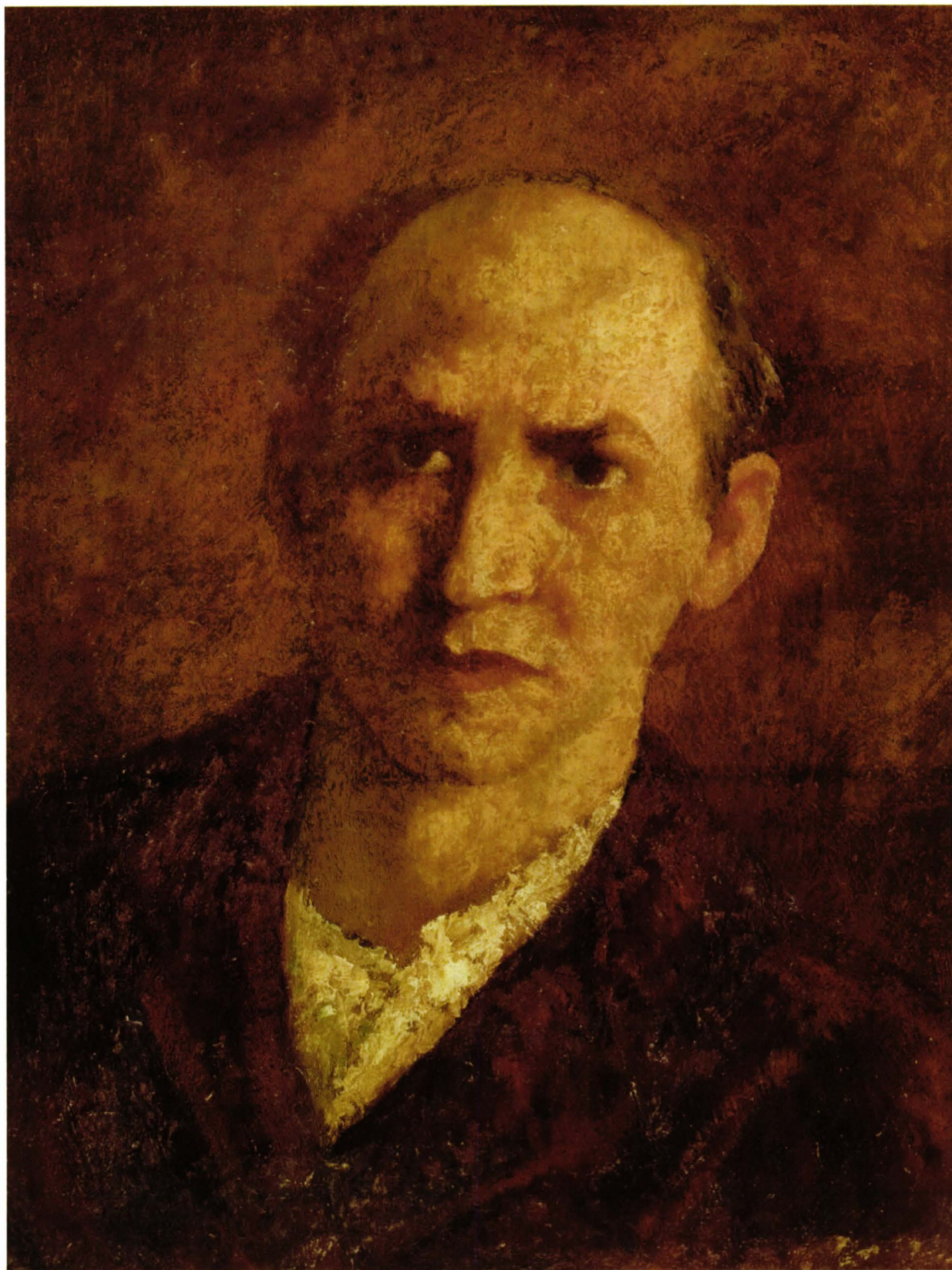
Notă: Aduc mulțumiri respectuoase celor ce mi-au furnizat date despre pictor și anume: Camelia Stănescu, Dan Ursuleanu, Ileana Lucia Florea.

Vasile Parizescu
Președintele Societății Colectărilor
de Artă din România

Catalogul expoziției

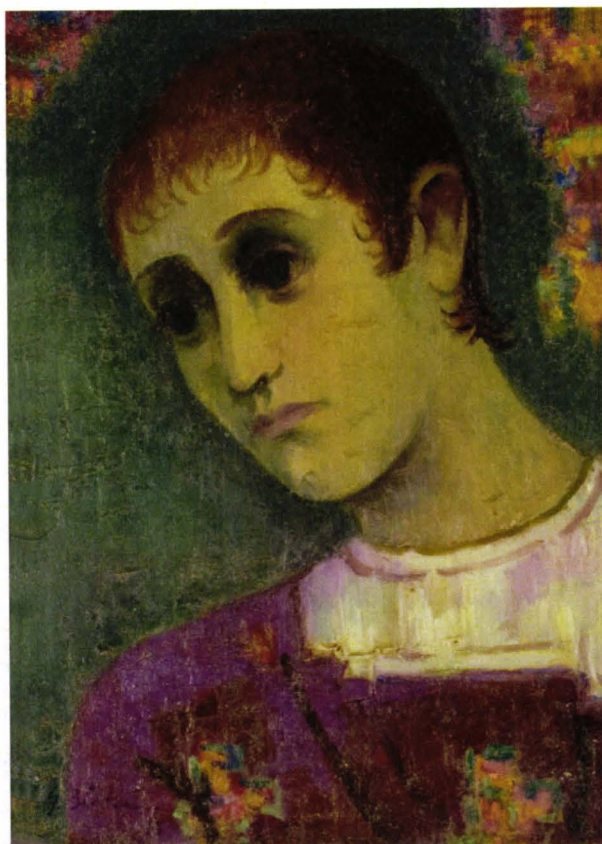
AUTOPORTRET
Ulei pe carton; 62 x 43 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

AUTOPORTRET CU FULAR ALB
Ulei pe carton; 57 x 47 cm.
Nesemnnt; nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

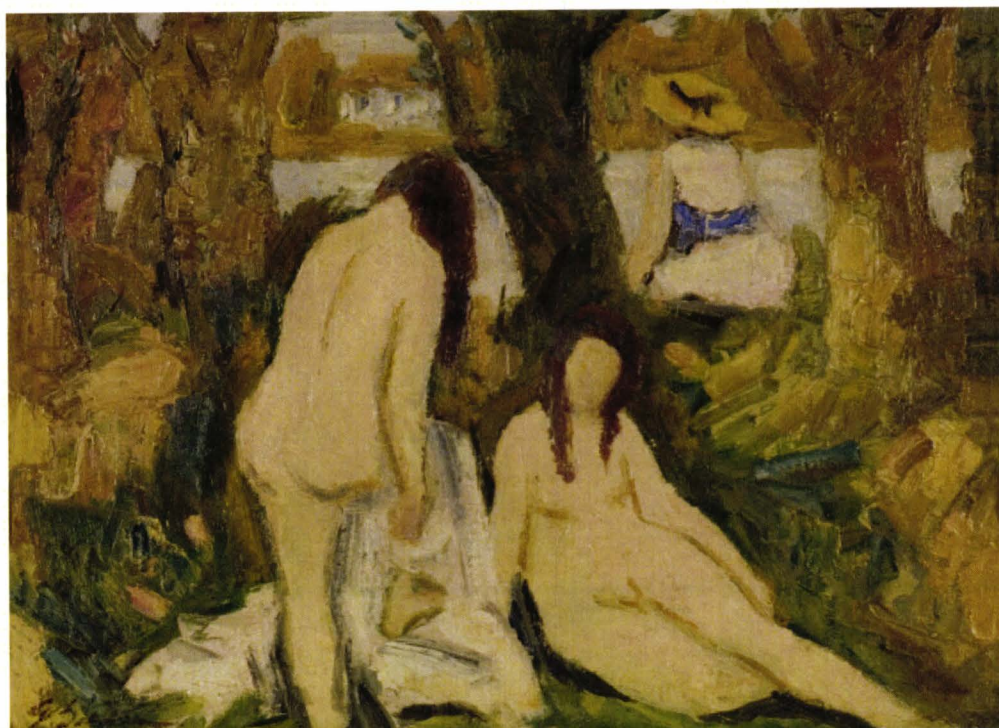
SANCHO PANZA
Tuș și laviu pe hârtie; 20 x 16 cm.
Nesemnnt; nedatat
Colecția Dan URSULEANU

IOANA D'ARC

Ulei pe carton; 51,5 x 37 cm.

Semnat și datat stg. jos cu negru: G.Zlotescu, (19)38
Colecția Ileana Lucia FLOREA

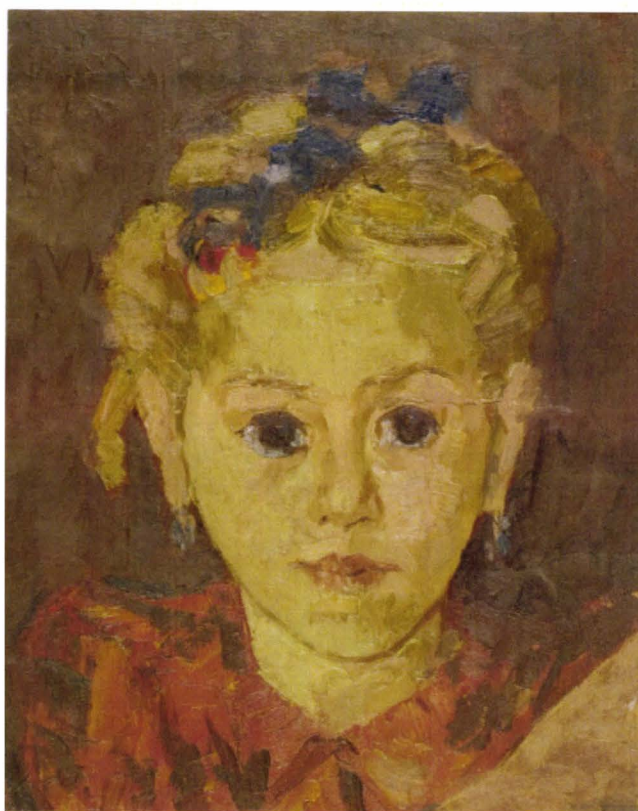
NUDURI ÎN PEISAJ

Ulei pe carton; 34 x 47 cm.

Semnat stg. jos, cu brun: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Radu Bogdan FLOREA

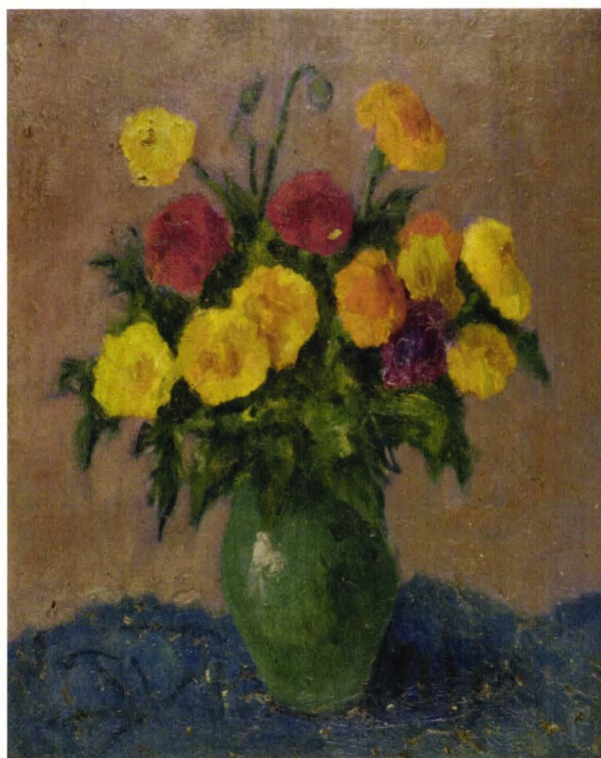
FLORICA (CICI) ALEXIANU
Pastel și creioane colorate pe hârtie; 74 x 58 cm.
Semnat și datat stg. jos, în creion negru: G.Zlotescu. (19)60
Colecția Radu Bogdan FLOREA

PORTRETUL IZABELEI
Ulei pe carton; 37 x 30 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Radu Bogdan FLOREA

ANEMONE ÎN VAS ALB
Ulei pe carton; 68,5 x 48,5 cm.
Nesemnnt; nedatat
Colecția Radu Bogdan FLOREA

GAROAFE ÎN VAS VERDE
Ulei pe carton; 55 x 44 cm.
Nesemnnt; nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

NATURĂ STATICĂ CU FLORI
ÎN ULCICĂ ALBĂ
Ulei pe carton; 50 x 38 cm.
Semnat stg. Jos cu negru G.Zlotescu; nedatat
Colecția Radu Bogdan FLOREA

CIANCA

Creion, pastel și guașă pe hârtie; 21,5 x 15,5 cm.
Semnat și datat stg.sus, în monogram,
în creion: G.Z.; (19)38; însemnare dr. jos, în creion: Cian
Colecția Eugenia PETREANU

LA IARMAROCUL CU BODEGA "LA PARADIS"

Tuș și acuarelă pe hârtie; 44 x 61 cm.
Semnat și localizat dr.jos în tuș negru: G.Zlotescu, Bistrița, nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

AUTOPORTRET
Ulei pe carton; 70 x 50 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

BODEGĂ PE B-DUL CHAMPS ELISÉES

Ulei pe carton; 49 x 66,5 cm.

Nesemnat; nedatat

Colecția Camelia STĂNESCU

MAMA CITIND ÎN ODAIA MEA

Tuș brun pe hârtie: 29 x 19,5 cm.

Nesemnat ; datat dr. jos cu tuș brun:

marți 5 octombrie (1)940,

ora 7,15 seara; însemnare pe latura de jos, cu

tuș brun: Mama citind, pe pat, în odaia mea:

"Neastâmpăr" de Octav Davila

Colecția Camelia STĂNESCU

MAMA ARTISTULUI

Tuș și creioane colorate pe hârtie: 30,5 x 22,5 cm.

Nesemnat; datat dr. jos, în tuș negru:

vineri 5/III/1948/ ora 17

Colecția Ileana Lucia FLOREA

PISICĂ
Cărbune pe hârtie; 15,5 x 26,5 cm.
Nesemnăt; nedatată
Colecția Camelia STĂNESCU

MAMA ARTISTULUI CITIND
Tuș și creioane colorate pe hârtie;
24,5 x 34,5 cm.
Nesemnăt; datat dr. jos cu tuș; Vineri 5/III/948, ora 7 ½ d.a.
Colecția Dan Ursuleanu

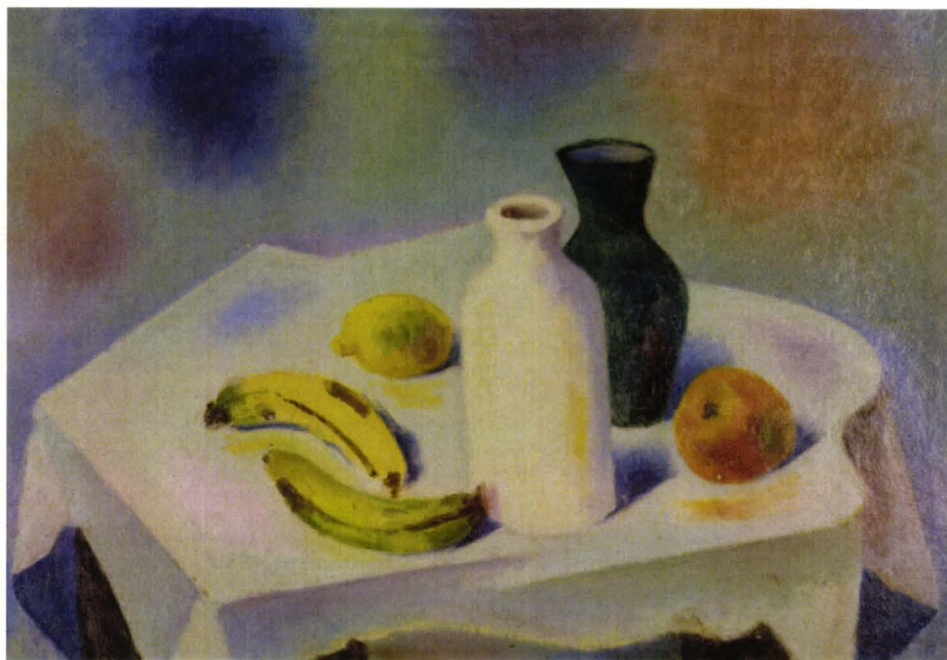
SORA PICTORULUI

Creioane colorate, cretă și guașă pe hârtie;
44 x30 cm.

Semnat dr. jos în tuș negru: G.Zlotescu; nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

PORTRETUL D-NEI DRAGA ULIERU
Pastel și creioane colorate pe hârtie; 55 x 37 cm.
Semnat și datat stg.jos, cu brun: G.Zlotescu, (19)65
Colecția Cornel SCAFES

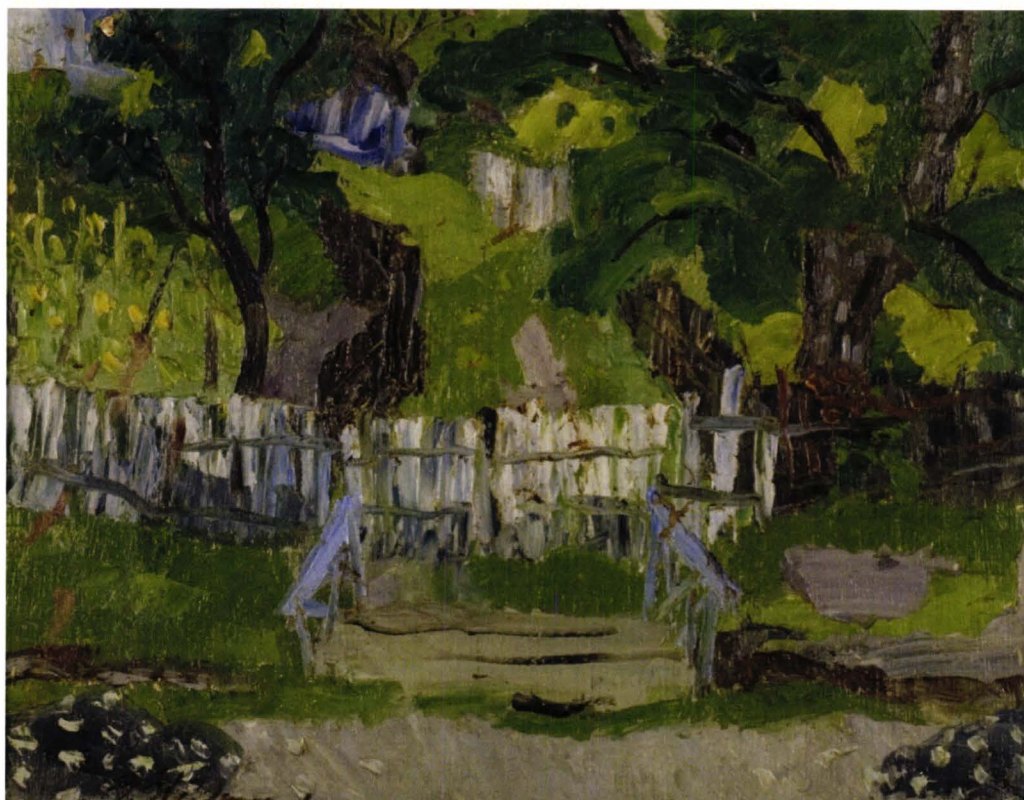

NATURĂ STATICĂ CU CANĂ ȘI BANANE

Ulei pe carton; 44,5 x 63,5 cm.

Nesemnat; nedatat

Colecția Ileana Lucia FLOREA

PEISAJ CU PODEȚ

Ulei pe carton; 33 x 43 cm.

Semnat stg. jos, cu brun: G.Zlotescu, nedatat

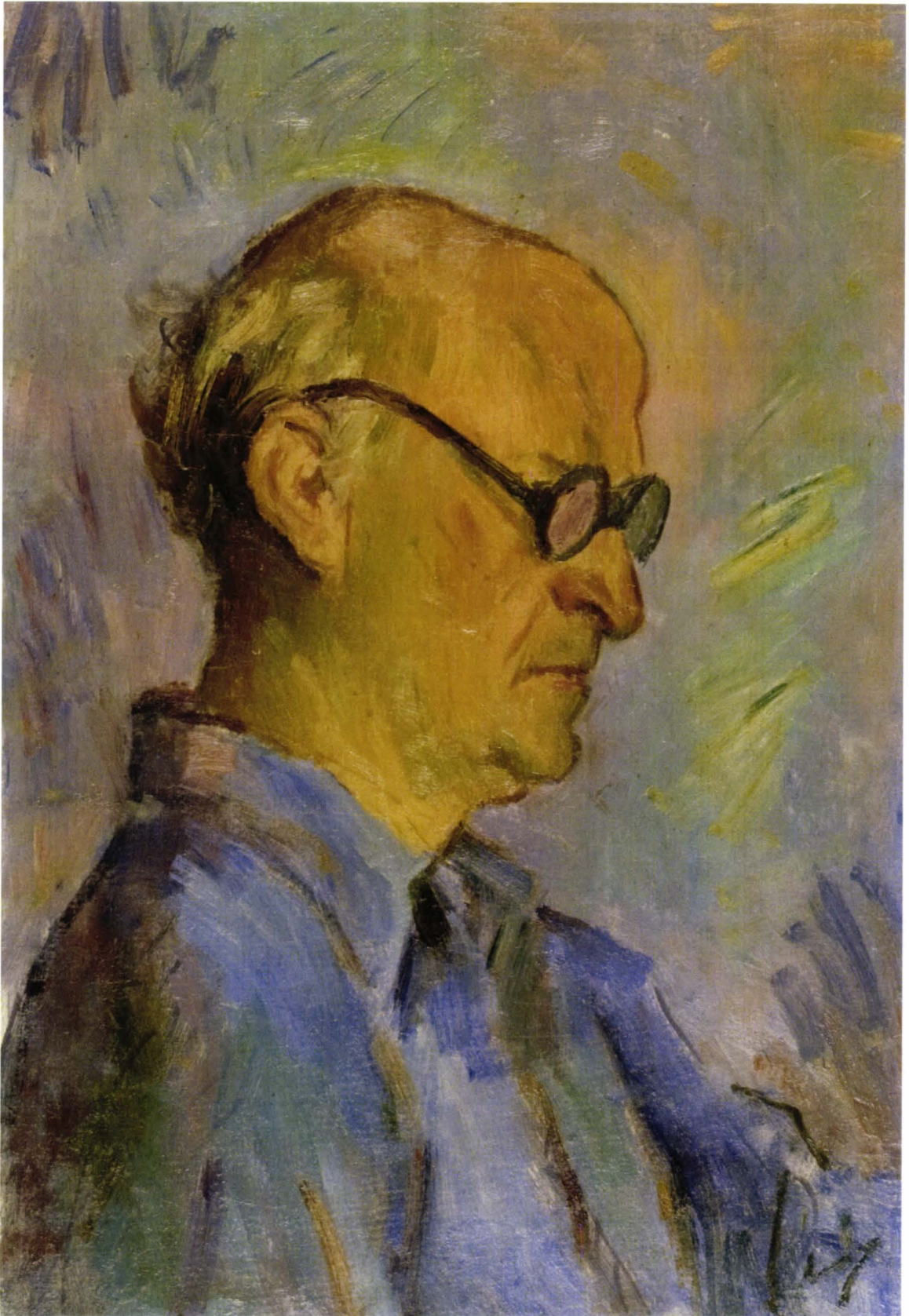
Colecția Ileana Lucia FLOREA

NATURĂ STATICĂ CU STICLĂ ȘI SOSIERĂ
Ulei pe carton; 35 x 32 cm.
Semnat și datat stg. jos cu verde: G.Zlotescu, (19)61
Colecția Florica BOGREA

NATURĂ STATICĂ CU PIERSICI
Ulei pe carton; 48 x 41 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Cornel SCAFES

ULTIMUL AUTOPORTRET
Ulei pe carton; 48 x 34 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Camelia STĂNESCU

NATURĂ STATICĂ CU VAS ALB ȘI FRUCTE
Ulei pe carton; 29 x 32 cm.
Semnat dr. jos, cu brun: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

NATURĂ STATICĂ CU STICLĂ ȘI FRUCTE
Ulei pe carton; 33 x 40 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Camelia STĂNESCU

ÎNGER CĂZUT

Tuș color, laviu, acuarelă și creioane colorate pe hârtie; 28 x 18 cm.
Semnat stg.jos cu tuș negru: G.Zlotescu; nedatat
Colecția Dan URSULEANU

SEDUCȚIE

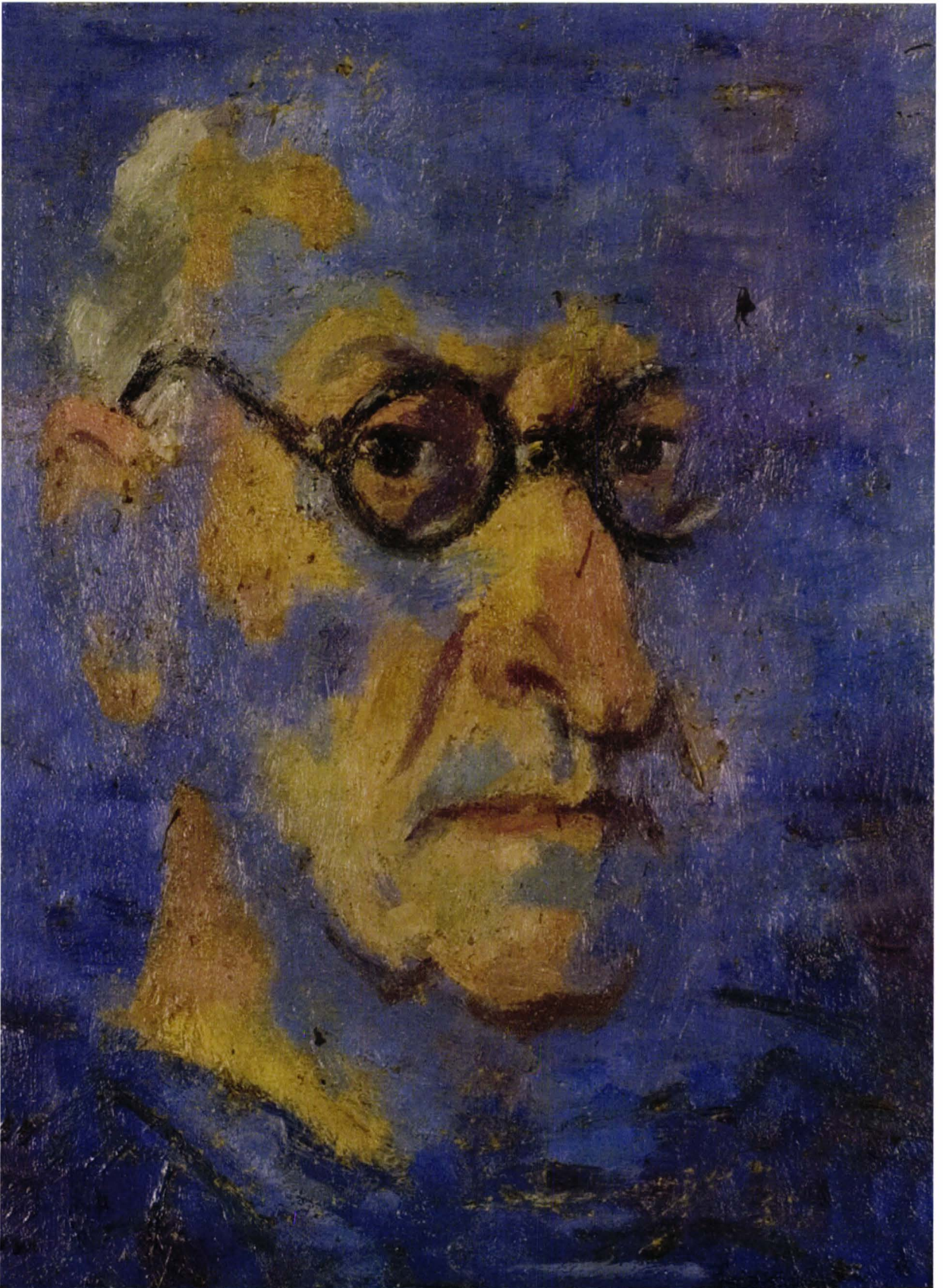
Tuș, laviu și guasă pe hârtie; 27 x 30 cm.
Semnat și datat dr. jos în tuș: G.Zlotescu, (19)59
Colecția Ileana Lucia FLOREA

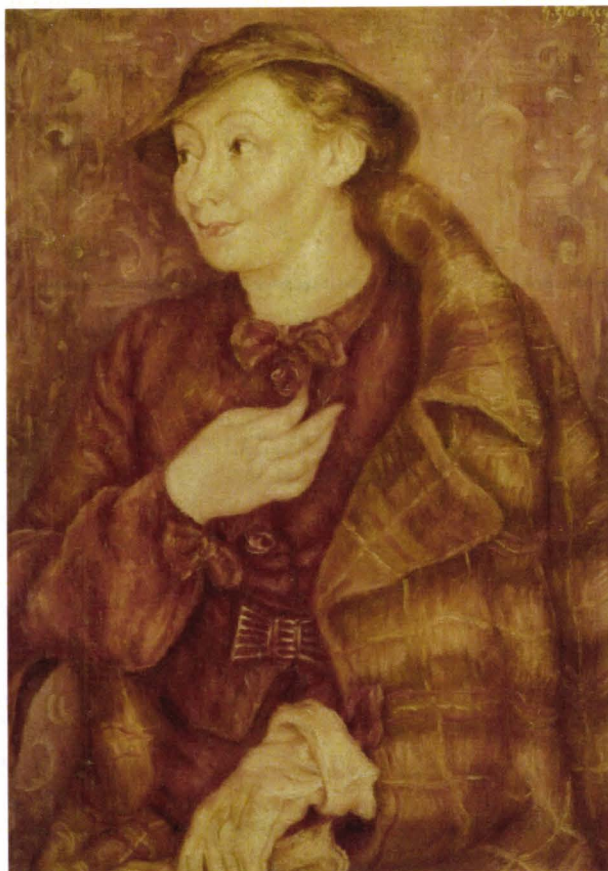
CAROLINA
c[rbune pe h[rtie; 13.5 x 20 cm.
Semnat stg.jos cu tu[negru: G.Zlotescu; nedatat
Colec[ia Anca EREMIA

MITOLOGIE
Tu[, acuarel[; 22.5 x 19 cm.
Semnat dreapta jos: G Zlotescu
Colec[ia Anca EREMIA

AUTOPORETET ÎN ALBASTRU
Ulei pe carton; 39 x 29 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

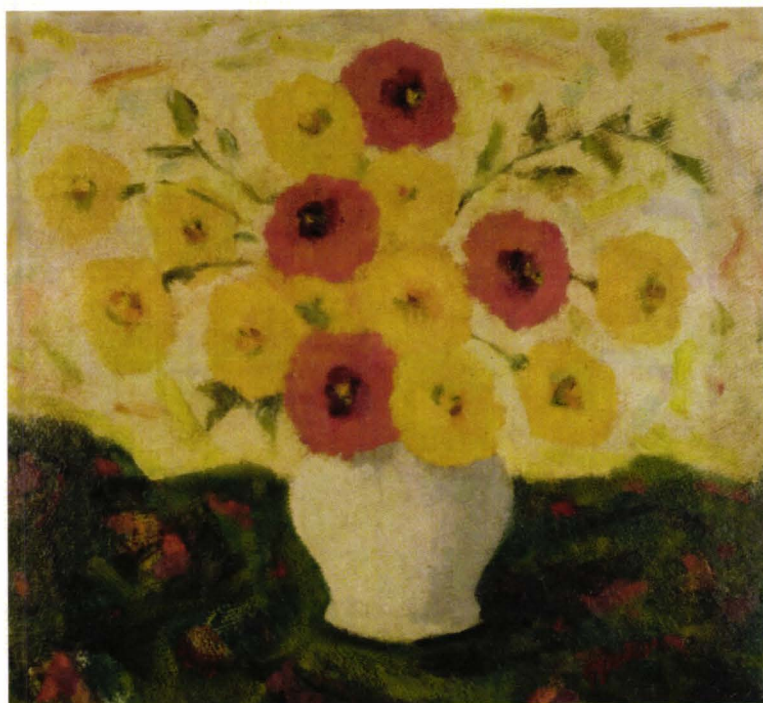

SORA ARTISTULUI

Ulei pe pânză; 66 x 47,5 cm.

Semnat și datat dr. sus, cu alb: G.Zlotescu, (19)35

Colecția Ileana Lucia FLOREA

VAS CU FLORI GALBENE ȘI ROȘII

Ulei pe carton; 46,5 x 56 cm.

Semnat stg. jos cu brun: G.Zlotescu; nedatat

Colecția Camelia STĂNESCU

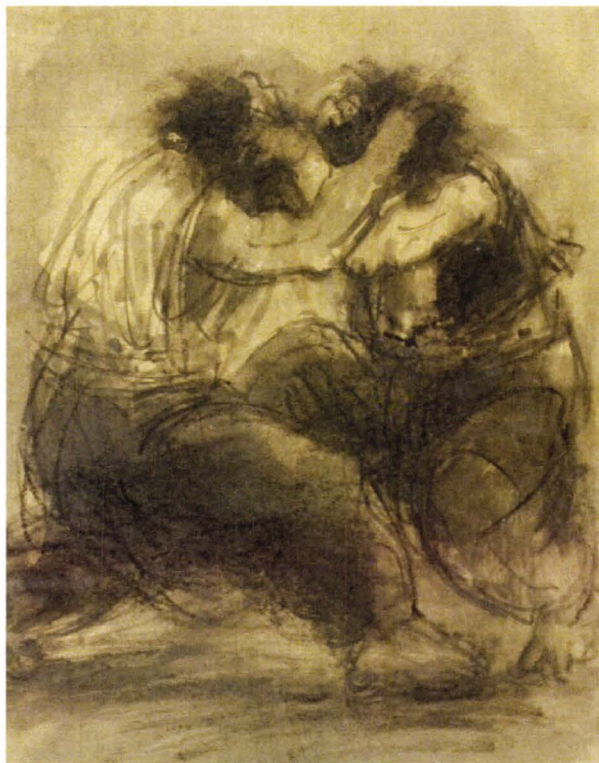
NATURĂ STATICĂ CU SFEȘNIC ȘI MERE
Ulei pe carton; 45 x 59 cm.
Semnat dr. jos, cu verde: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Radu Bogdan FLOREA

NATURĂ STATICĂ CU PIERSICI
Ulei pe carton; 31 x 41 cm.
Semnat dr. jos, cu negru: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Cornel SCAFESȚ

MAMA PICTORULUI
Ulei pe carton; 62 x 50,5 cm.
Semnat stg. jos cu brun: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

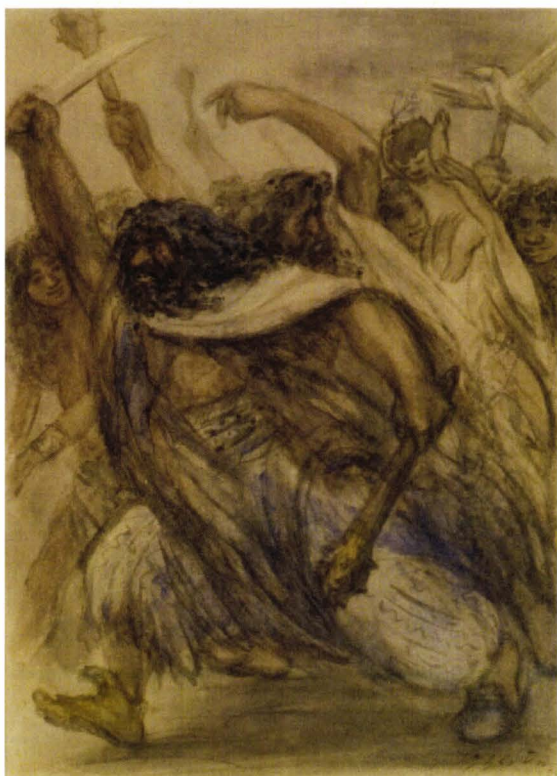

ȚIGANIADA

Laviu de tuș pe hârtie; 22 x 18 cm.

Nesemnăt; nedat

Colecția Camelia STĂNESCU

RĂZBOINICI – I

Laviu și acuarelă pe hârtie; 28,5 x 20,5 cm

Semnăt și datat dr. jos, în tuș negru:

G.Zlotescu, (19)59

Colecția Radu Bogdan FLOREA

RĂZBOINICI – II

Laviu și acuarelă pe hârtie; 29 x 21,5 cm

Semnăt și datat dr. jos, în tuș negru:

G.Zlotescu, (19)59

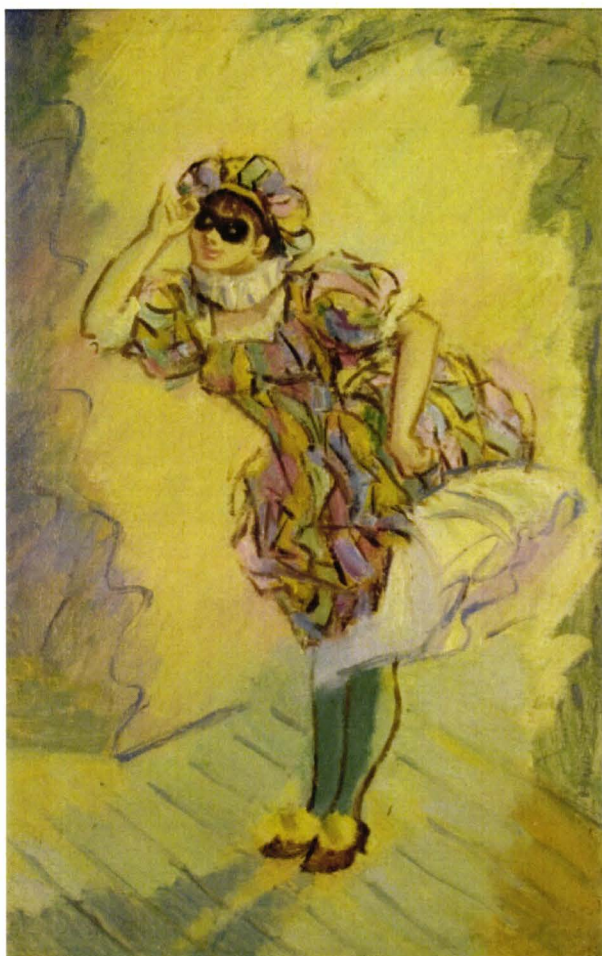
Colecția Radu Bogdan FLOREA

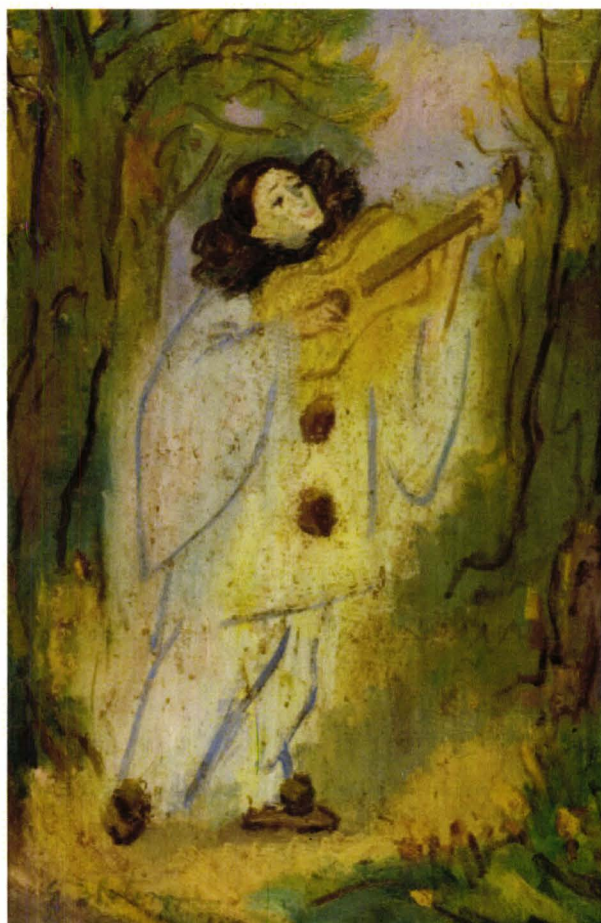
LILICA

Pastel și creioane colorate pe hârtie; 51 x 35,5 cm.
Semnat și datat dr. jos cu brun: G.Zlotescu, (19)60
Colecția Camelia STĂNESCU

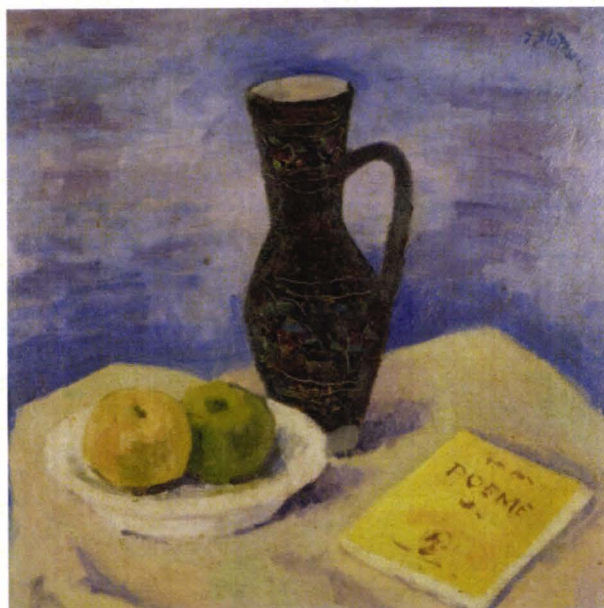
COLOMBINĂ
Ulei pe carton; 46,5 x 30,5 cm.
Nesemnăt; nedat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

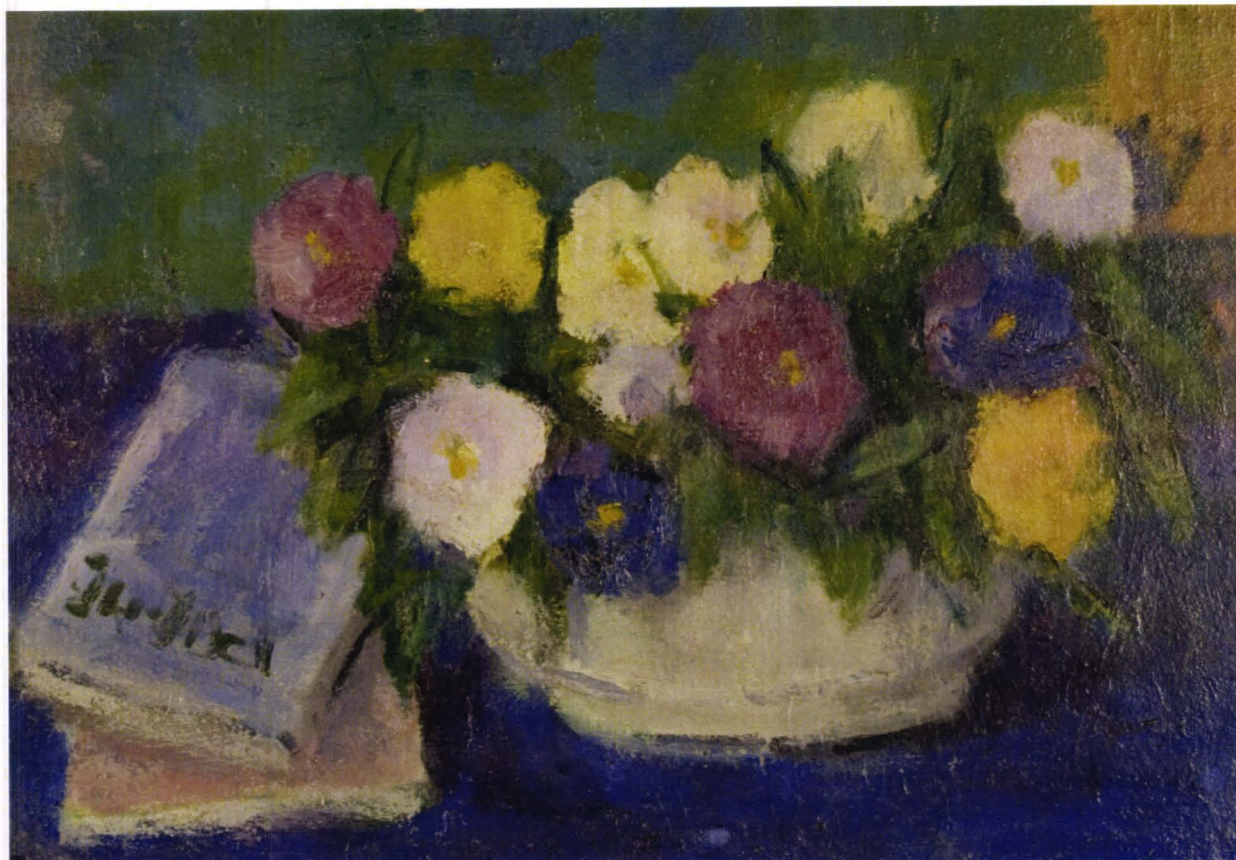
ARLECHIN
Ulei pe carton; 46,5 x 30,5 cm.
Nesemnăt; nedat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

FLORI ȘI FRUCTE
Ulei pe carton; 41,5 x 47 cm.
Semnat mijloc jos, cu negru: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Eugenia PETREANU

**NATURĂ STATICĂ CU ULCIOR NEGRU,
CARTE ȘI FRUCTE**
Ulei pe carton; 46,5 x 46,5 cm.
Semnat dr.sus, cu albastru: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

NATURĂ STATICĂ CU FLORI ȘI CARTE
Ulei pe carton; 35 x 50 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Radu Bogdan FLOREA

MAMA PICTORULUI
Ulei pe pânză; 95,5 x 68 cm.
Semnat dr. jos cu negru:
G. Zlotescu, nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

CEAIUL
Ulei pe pânză; 71 x 50 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Radu Bogdan FLOREA

LĂCRĂMIOARE ÎN VAS GALBEN

Ulei pe carton; 39 x 30 cm.

Semnat dr. jos, cu negru: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Cornel SCAFESŢ

CRĂIŢE ÎN VAS ALBASTRU

Ulei pe carton; 58,5 x 45 cm.

Semnat dr. jos, cu negru: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Cornel SCAFESŢ

NATURĂ STATICĂ CU PORTOCALÉ

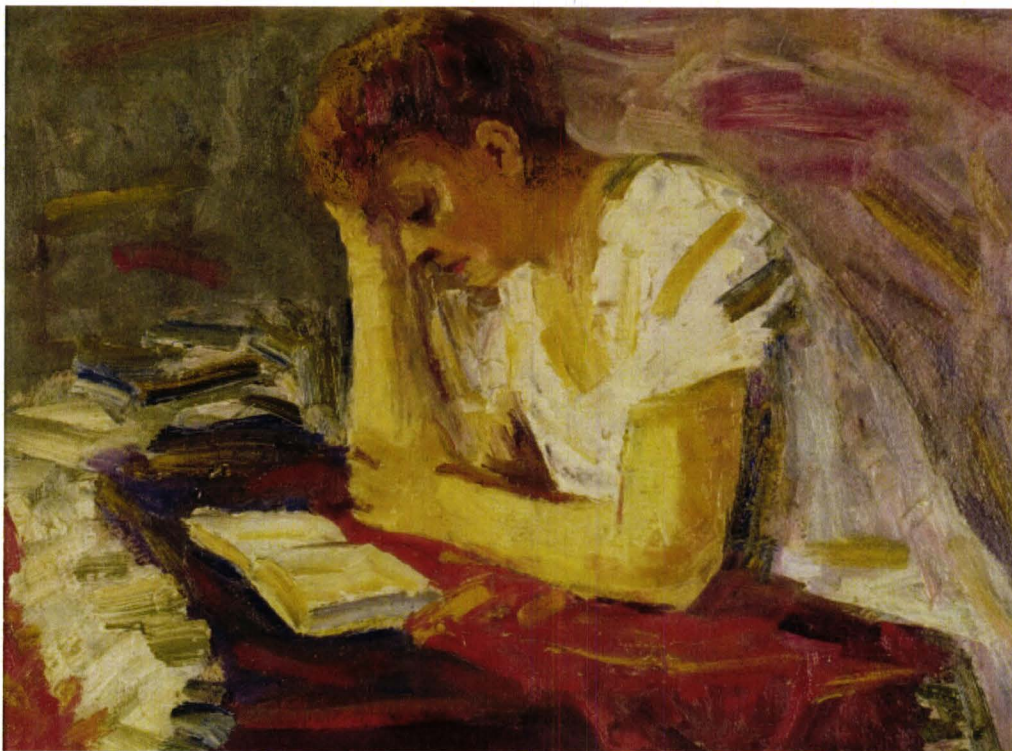
Ulei pe carton; 45 x 59 cm.

Semnat stg. jos, cu oranj: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

DECEBAL

Ulei pe carton; 44,5 x 33 cm.
Semnat stg. jos cu brun: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

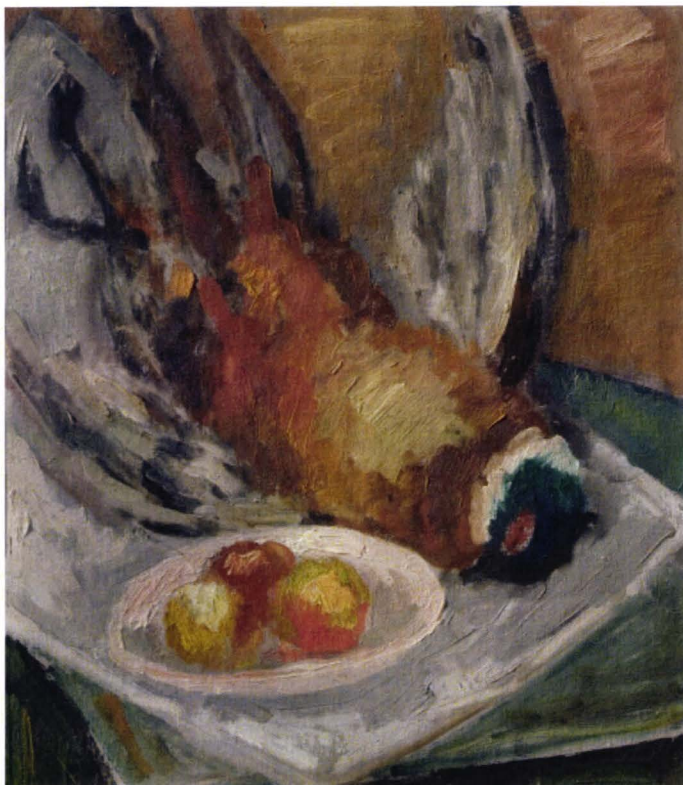
FEMEIE CITIND

Ulei pe carton; 35,5 x 48 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Florica BOGREA

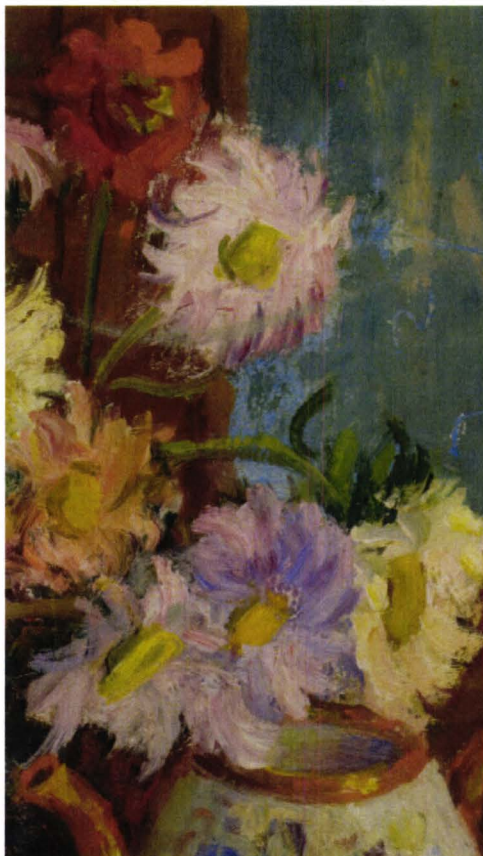
FLORI

Ulei pe carton; 49 x 35,5 cm.
Semnat dr. jos, cu verde: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Eugenia PETREANU

FAZAN SI FRUCTE

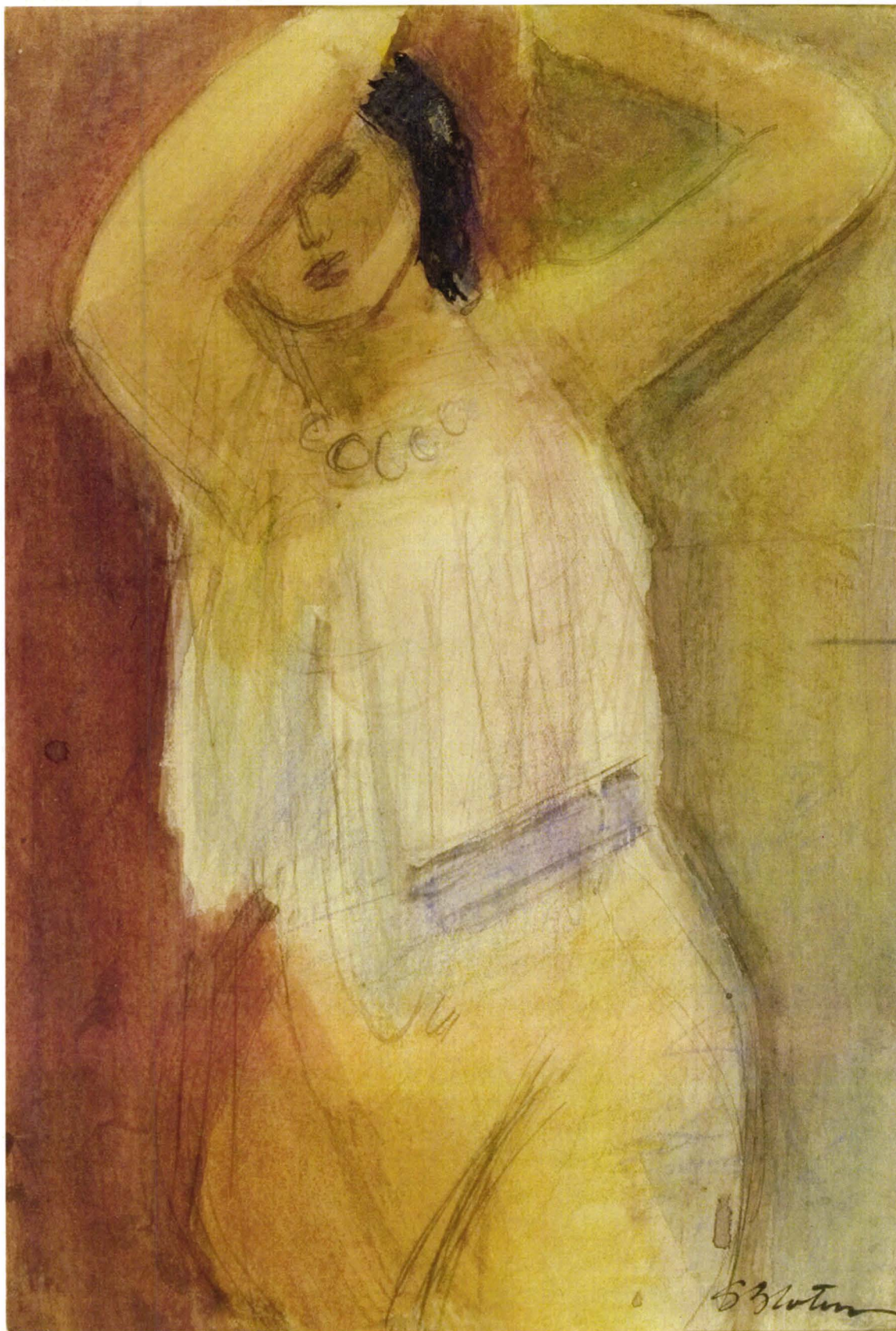
Ulei, 43 x 52 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Anca EREMIA

FLORI CU CEAINIC CHINEZESC
Ulei pe carton subțire; 32 x 19 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Dan Ursuleanu

NATURĂ STATICĂ CU FRUCTIERĂ ȘI STRUGURI
Ulei pe carton; 35 x 50 cm.
Semnat și datat stg. jos cu negru: G.Zlotescu, (19)40
Colecția Ileana Lucia FLOREA

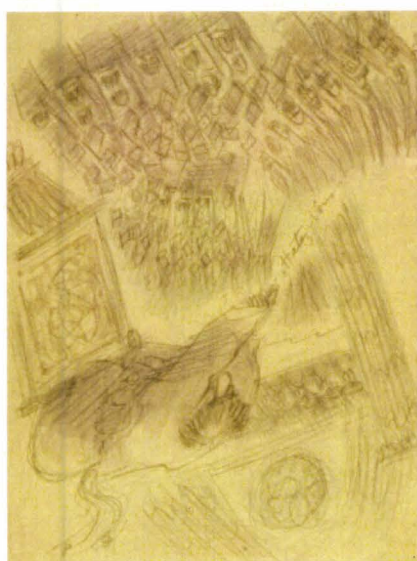
DANS

Creion și acuarelă pe hârtie; 26 x 18 cm.
Semnat dr. jos, în tuș verde: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Radu Bogdan FLOREA

DOUĂSPREZECE ILUSTRĂȚII LA „INSULA PINGVINILOR” DE ANATOLE FRANCE
 Tuș și laviu pe hârtie; 25 x 19 cm.; 24,5 x 19 cm.; 23 x 17 cm.; 23 x 15 cm.; 23 x 16,5 cm.;

23 x 17 cm.; 22 x 16,5 cm; 21,5 x 16,5 cm.; 22 x 16,5 cm.; 21,5 x 17 cm.;
20 x 13,5 cm.; 23 x 17 cm. Nesemnate; nedatate
Colecția Camelia STĂNESCU

NUD
Tuș și pastel pe hârtie; 31.5 x 27 cm.
Nesemnnt; nedatat
Colecția Camelia STĂNESCU

NUD
Tuș, creion și pastel pe hârtie; 30 x 21,5 cm.
Semnat și datat dr. jos cu tuș negru:
G.Zlotescu, (19)38
Colecția Camelia STĂNESCU

FEMEIE ȘEZÂND
Creion pe hârtie; 16,5 x 12,5 cm.
Semnat dr. jos cu tuș; G.Zlotescu; nedatat
Colecția Camelia STĂNESCU

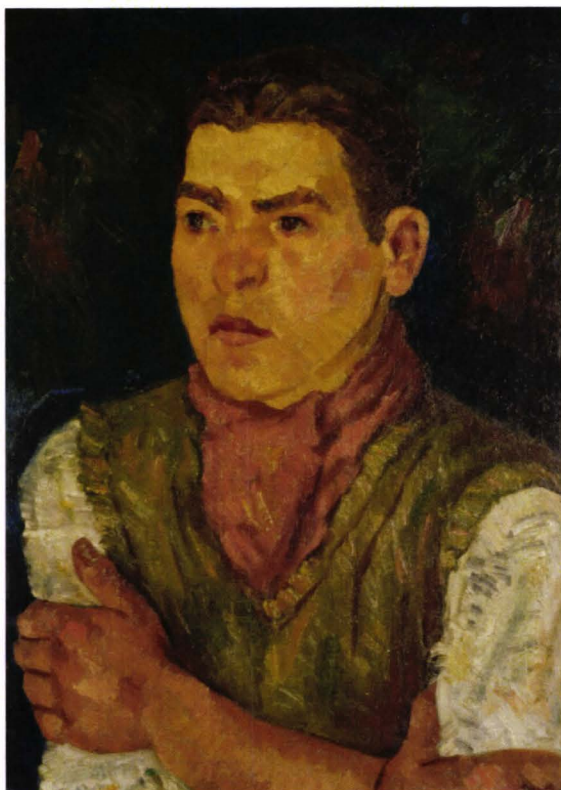
FEMEIE PIEPTĂNÂNDU-SE
Tuș pe hârtie; 13 x 9 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Camelia STĂNESCU

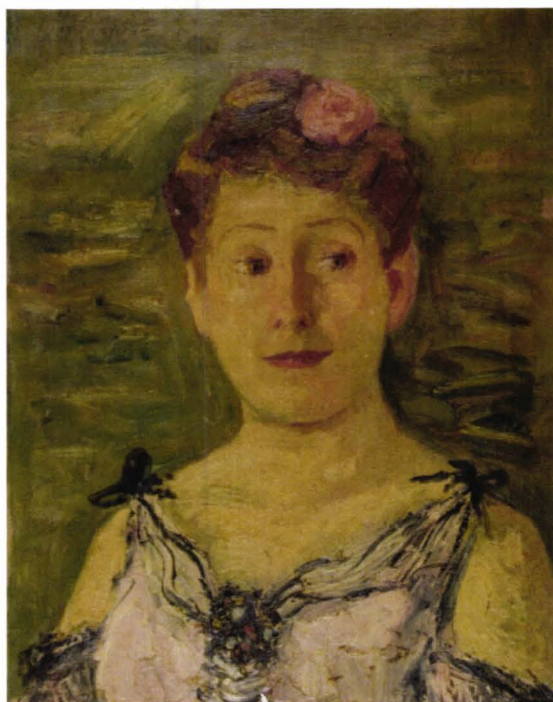
PLIMBAREA
Ulei pe carton; 50 x 34,5 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Camelia STĂNESCU

ALEGORIE (PROIECT CORTINĂ)
Ulei pe pânză, 41,5 x 101 cm
Semnat și datat dr. jos, cu negru: G.Zlotescu, (19)33
Colecția Radu Bogdan FLOREA

PICTORUL BOB BULGARU
Ulei pe carton; 70 x 50 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

LILICA CU TRANDAFIR ROȘU
Ulei pe carton; 62 x 50 cm.
Semnat stg. sus, cu brun: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

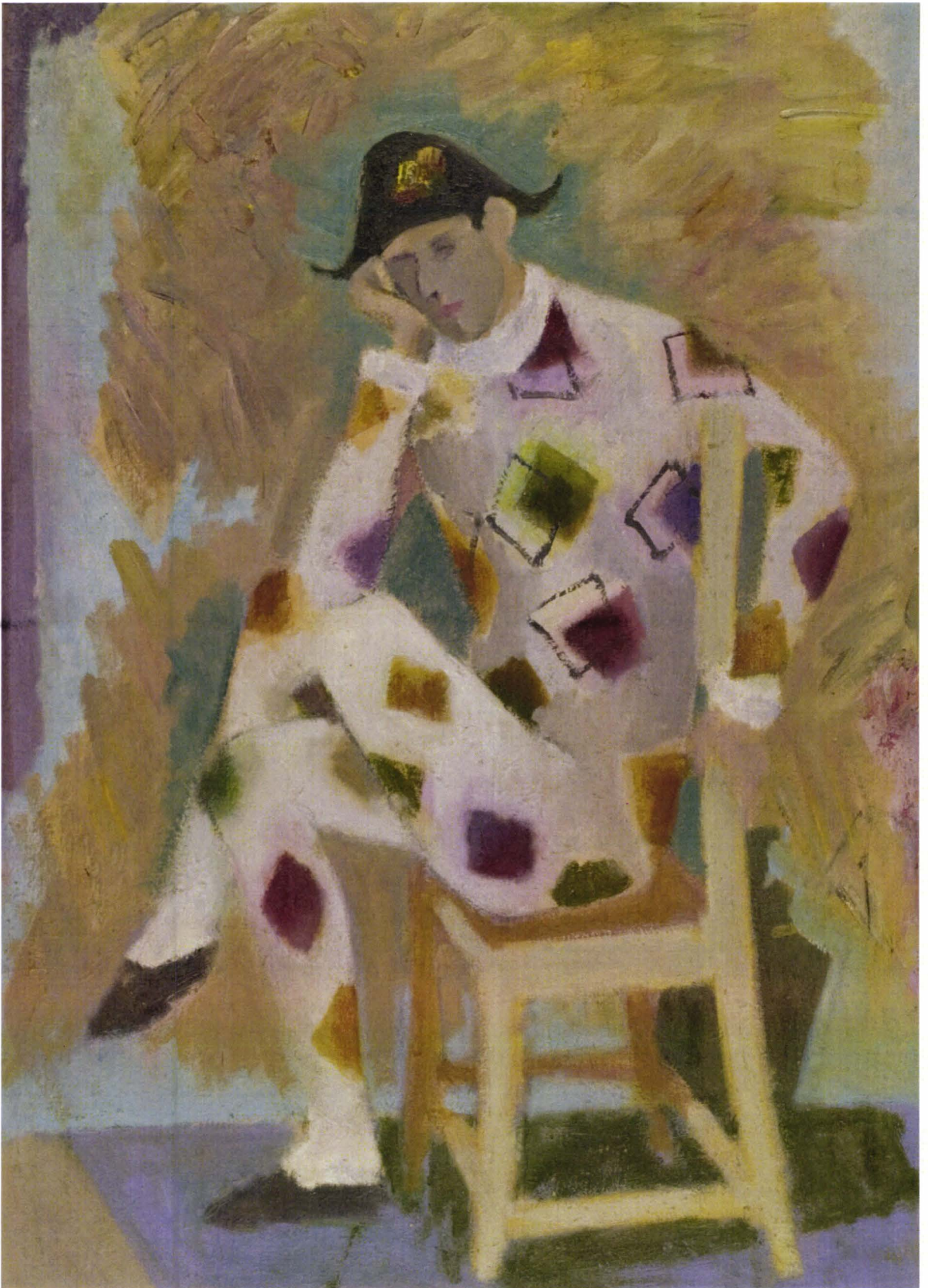
SORA PICTORULUI
Ulei pe carton; 47,5 x 34,5 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

FLORI ÎN VAS ALB
Ulei pe carton; 35,5 x 50 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

NATURĂ STATICĂ CU CARAFĂ ALBĂ ȘI FRUCTE
Ulei pe carton; 40 x 46 cm.
Semnat dr.jos, cu brun: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

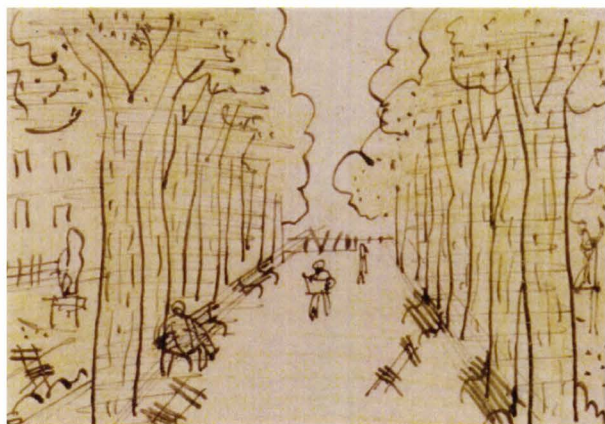
ARLECHIN

Ulei pe carton; 69 x 51,5 cm.

Nesemnăt; nedatată

Colecția Corina DIMA

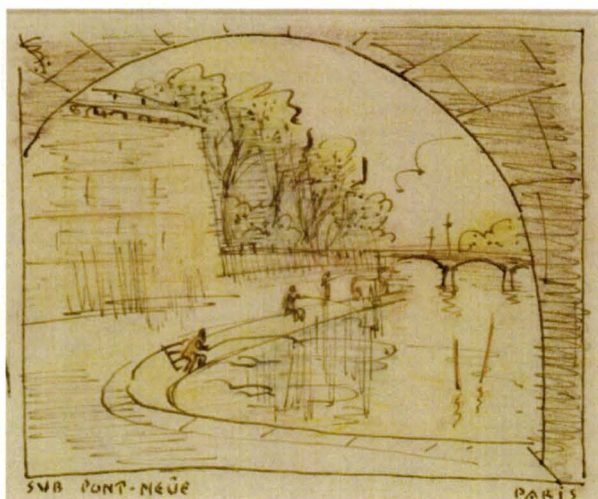
PEISAJ LA VERSAILLES
Tuș și creioane colorate pe hârtie; 8 x 11 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Dan URSULEANU

PEISAJ DIN PARIS
Tuș și creioane colorate pe hârtie; 8 x 11 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Dan URSULEANU

GRĂDINILE TUILLERIES
Tuș brun și creioane colorate pe hârtie;
10 x 12,5 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Dan URSULEANU

PONT NEUF - PARIS
Tuș brun și creioane colorate pe hârtie;
10 x 12,5 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Dan URSULEANU

FÂNTÂNĂ LA CLUNY

Acuarelă pe hârtie; 26 x 18 cm.

Semnat, localizat și datat dr. jos, în tuș negru:

G.Zlotescu, Cluny, (19)36

Colecția Radu Bogdan FLOREA

IARNA ÎN BUCUREȘTI

Ulei pe carton; 50,5 x 36,5 cm.

Semnat stg. jos, cu negru: G.Zlotescu, nedatat

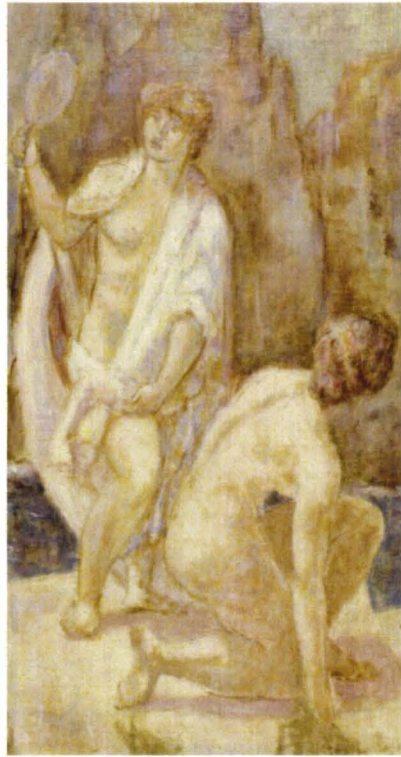
Colecția Radu Bogdan FLOREA

NATURĂ STATICĂ CU FRUCTE
Ulei pe carton; 33 x 41,5 cm.
Nesemnat, nedatat
Colecția Radu Bogdan FLOREA

DOAMNA CU UMBRELĂ
Ulei pe carton; 66 x 48 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Radu Bogdan FLOREA

ETERNA EVĂ

Triptic, proiect pentru panourile decorative comandate de Nicolae Malaxa

Ulei pe pânză lipită pe carton; 82 x 44,5 cm.;

82 x 56,5 cm.;

82 x 44,5 cm.;

Nesemnat; nedatat

Colecția Ileana Lucia FLOREA

ŞASE LUCRĂRI DIN CICLUL „MITOLOGIE„
Creion și acuarelă pe hârtie;
15,5 x 12,2 cm.; 15,5 x 9 cm.; 15,5 x 11,5 cm.;
15,5 x 9 cm.; 15,5 x 9 cm.; 15,5 x 9 cm.
Nesemnate; nedatate
Colecția Camelia STĂNESCU

SCHIȚĂ DE AUTOPORTRET I
Creion pe hârtie; 17 x 11 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția particulară

SCHIȚĂ DE AUTOPORTRET II
Creion pe hârtie; 16,5 x 13 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția particulară

ILUSTRATIE LA VOLUMUL
LUPUL CARE A UITAT PROVERBELE
Editura Junimea, Iași

HÂRJOANĂ
Acuarelă pe hârtie; 14,5 x 8,5 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția particulară

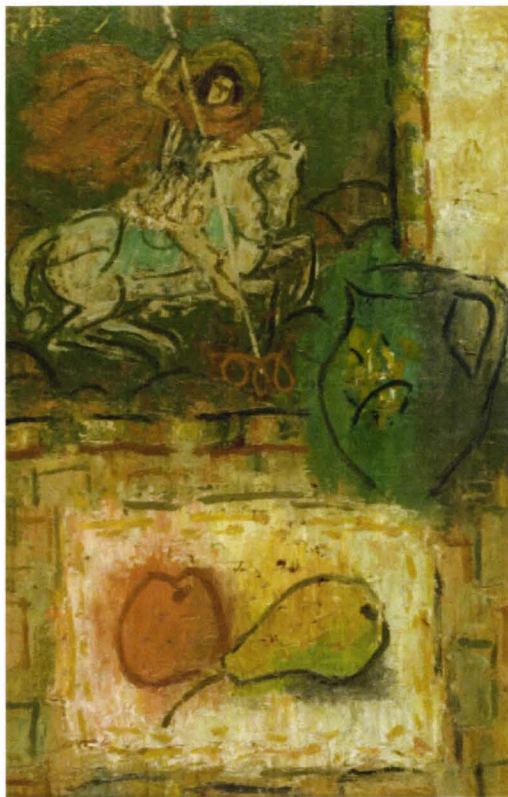
PEISAJ CU CASE ȘI PLOPI
Ulei pe carton; 56 x 49,5 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Camelia STĂNESCU

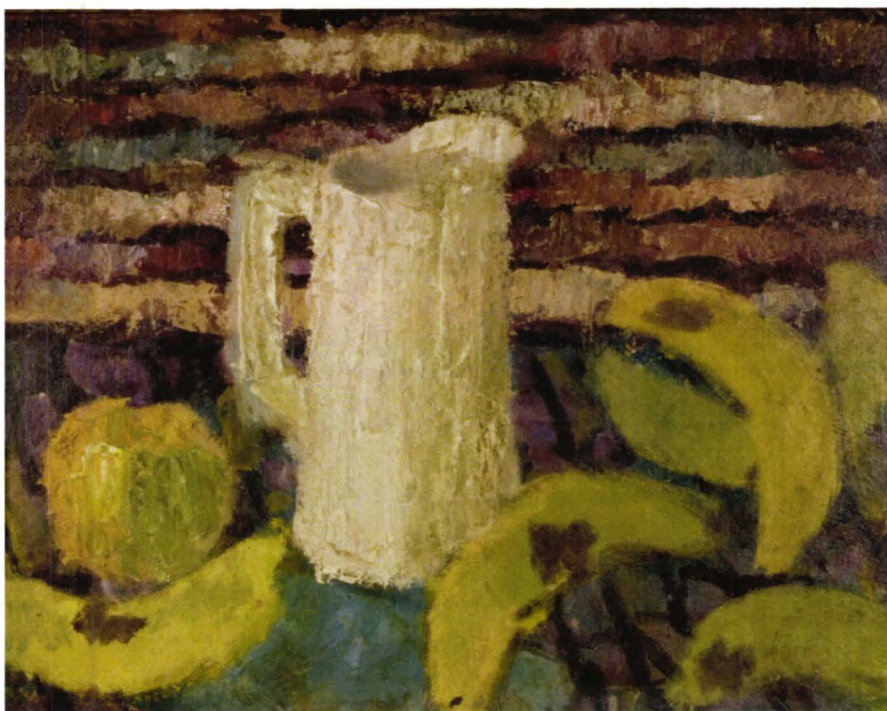
NATURĂ STATICĂ CU PERE
Ulei pe carton; 35 x 50 cm.
Semnat dr. jos, cu negru: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

AUTOPORTRET
Ulei pe carton; 47,5 x 35,5 cm.
Nesemnnt; nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

NATURĂ STATICĂ CU ICOANA SF.GHEORGHE
Ulei pe carton; 55 x 36 cm.
Semnat și datat stg. sus, cu alb: G.Zlotescu, (19)69
Colecția Ileana Lucia FLOREA

NATURĂ STATICĂ CU CANĂ ALBĂ ȘI BANANE
Ulei pe carton; 38 x 49,5 cm.
Nesemnnt; nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

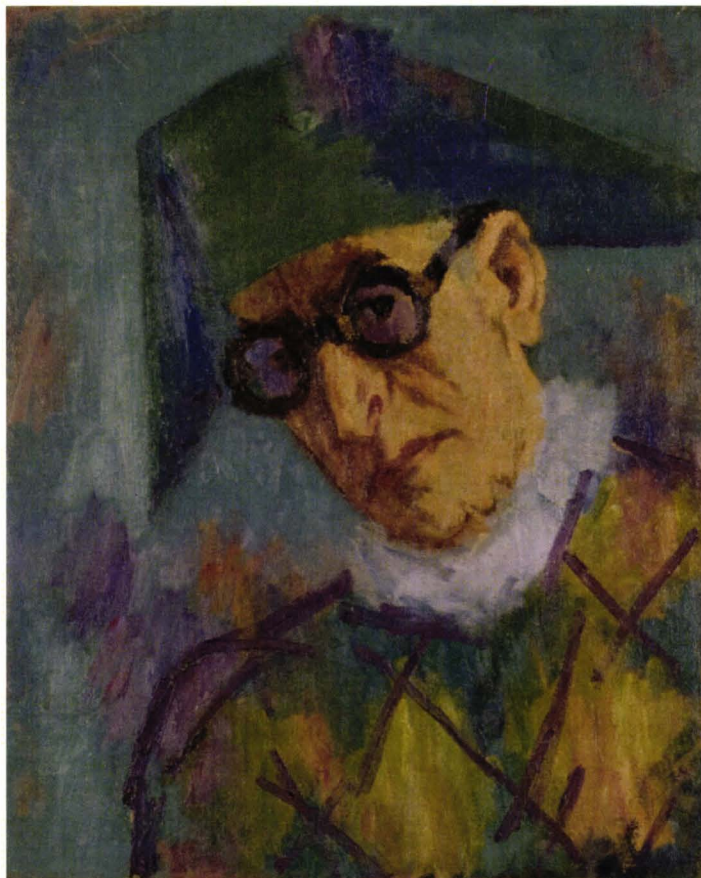
ŞASE ILUSTRĂȚII LA "FLORILE RĂULUI "

DE CHARLES BAUDELAIRE

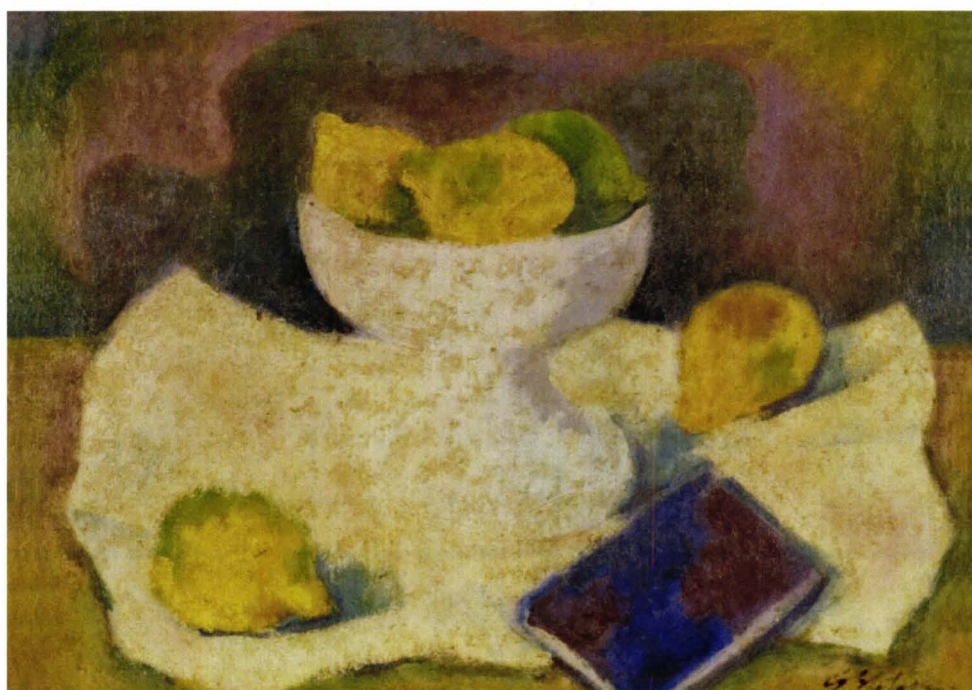
Creion pe hârtie; 14,5x8,5 cm.; 17 x8 cm.; 17x12,5 cm.; 19x10,5 cm.; 17x12,5 cm.; 19x12 cm.

Nesemnate; nedatate

Colecția Camelia STĂNESCU

UN ARLECHIN (AUTOPORTRET)
Ulei pe carton; 53 x 43 cm.
Nesemnat; nedatat
Colecția Radu Bogdan FLOREA

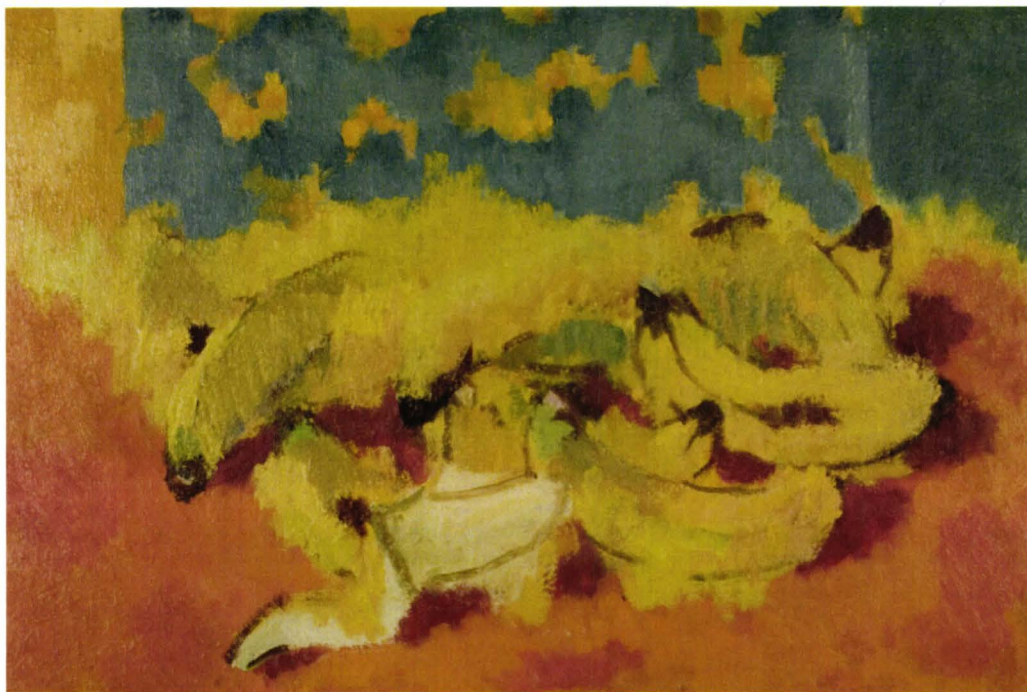
NATURĂ STATICĂ CU FRUCTIERĂ, LĂMÂI ȘI CARTE
Ulei pe carton; 34,5 x 48 cm.
Semnat stg. jos cu brun: G.Zlotescu, nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

NATURĂ STATICĂ CU PIERSICI, STICLĂ ȘI CUTIT
Ulei pe carton; 33 x 42,5 cm.
Nesemnăt; nedatat
Colecția Ileana Lucia FLOREA

NATURĂ STATICĂ CU LĂMIȘI ȘI MERE
Ulei pe carton; 46 x 29 cm.
Nesemnăt; nedatat
Colecția Cornel SCAFESȘ

NATURĂ STATICĂ CU BANANE
Ulei pe carton; 41 x 61,5 cm.
Nesemnăt; nedatat
Colecția Dan URSULEANU

NATURĂ STATICĂ CU PORTOCALIE
Ulei pe carton; 50 x 65 cm.
Nesemnăt; nedatat
Colecția Florica BOGREA

DON QUIJOTE

Tuș, laviu și baiț pe hârtie; 43 x 23 cm.
Semnat dr. jos cu tuș; G.Zlotescu; nedatat
Colecția Dan URSULEANU

